

BIZELJSKO - V nedeljo je tukaj tekmovalo 9 ekip rezervnih sstarešin iz občine. Zmagala je ekipa Brežice I, med posamezniki pa je bil najboljši Drago Vimpolšek.

KRSKO - O predlogu reorganizacije slovenske gospodarske zbornice je v ponedeljek razpravljala medobčinski svet ZK Posavje. Menil je, da bi morale biti v zbornici zastopane vse regije, posavska pa naj bi imela v njej delegate za tekstilno in papirno industrijo, za kmetijstvo in turizem.

RIBNICA - O analizi zaključnih računov delovnih organizacij za lani in o gospodarskih gibanih letos bo razpravljala danes občinska skupščina.

KOČEVJE - V ponedeljek so pripeljali domov truplo pomorščaka Antona Tomažina iz Mahovnika 10, ki se je smrtno ponesrečil v Italiji, kot so sporočili iz Splošne plozbe Piran, kjer je bil zaposlen.

BRESTANICA - V počastitev dneva samoupravljalcev so na dvorišču brestaniškega gradu v torek uprizorili Donizettijevo opero „Don Pasquale“. Prireditelj sta organizirala občinski sindikalni svet in temeljna kulturna skupnost.

Zamejski večer

Kostanjevica na Krki bo spet sprejela slovenske kulturne ustvarjalce iz zamejstva, tokrat s Tržaškega in Goriškega. Primorski večer, kakor se bo imenovala ta prireditev, bo v nedeljo, 30. junija. Ob 19. uri bodo v Lamutovem likovnem salonu odprli razstavo del tržaškega akademskega slikarja xKlavdija Palčića. Uvodno besedo bo imel dr. Mirko Juteršek. Zatem bo pod pokroviteljstvom Društva slovenskih pisateljev literarni večer, na katerem bodo sodelovali pesniki iz Trsta in Gorice: Filibert Benedetič, Miroslav Košuta, Marko Kravos, Aco Mermolja in Irena Zerjal. Njihova dela bosta brala prvaka Stalnega slovenskega gledališča v Trstu Mira Sardočeva in Joško Lukeš.

KAPELE: PROSLAVA 150 LETNICE

V soboto, 29. junija, bo v Kapeh velika proslava ob 150-letnici šole. Ta dan se bodo v Kapeh srečali vsi, ki so učili in delovali na tej šoli. Pomen šole na vasi je precejšen, saj pomeni žarišče kulturnega in političnega življenja, in to svojo nalogo je kapeška šola v svojem dolgoletnem obstoju uspešno opravila. Proslava se bo začela ob 15.30 pri vходу na trg, v primeru slabega vremena pa bo v dvorani gasilskega doma.

VREME

Do konca tedna bo prevladovalo nestalno vreme, občasno bodo tudi padavine.

V Novem mestu si je nemška ženska delegacija ogledala trudi kulturne zanimivosti. Fotografija je z obiska Studijske knjižnice, kjer je arheolog Tone Knez v nemščini govoril, v imenu dolenskih slavistov pa je prof. Jože Škufca predstavil Primoža Trubarja in njegov pomen za nas in Nemce. (Foto: Mikulan)

Nedeljskega praznovanja ob 30-letnici ustanovitve prve slovenske artilerijske brigade se je udeležilo več kot 2000 ljudi, med njimi dr. Marijan Breclj, Franc Šetinc, Franc Tavčar - Rok, Franc Šali, dr. Jože Brilej in drugi. Na sliki: komandant mladinske artilerijske brigade Bogdan Mali po raportu komandantu prve slovenske artilerijske brigade Mihi Mišiču. (Foto: J. Pezelj)

Naprej po utrjeni revolucionarni poti

Dvor pri Žužemberku: ob 30-letnici prve artilerijske brigade je govoril dr. Jože Brilej

V nedeljo, 23. junija, je bila na Jami pri Dvoru proslava ob 30-letnici ustanovitve I. slovenske artilerijske brigade, obenem pa so praznovali praznik krajevne skupnosti Žužemberk. Na prostoru, kjer se je prva artilerijska brigada redno postrojila, so se zbrali nekdanji topničarji, številni gostje, mladina in domačini.

Najprej je zbrane pozdravil predstavnik krajevne skupnosti Stojan Jakovljevič. Za njim so se na govorniškem odru vrstili še predsednik

Mozaik prijateljstva

Delegacija naprednih žena iz Trubarjevih krajev vrača obisk Dolenjski

Dolenjski so pristrčno sprejeli 13-člansko delegacijo žena Zvezne republike Nemčije, ki v enotedenskem obisku med 23. in 30. junijem vrača obisk Novomeščankam, Trebanjkam in Belokranjkam. Prijateljstvo med prebivalstvom Trubarjevih krajev se tako še utrjuje.

Delegacijo nemških žena, članic napredne SPD stranke iz Bayreutha, Neumerga, Fuertha, Heinersreutha, Bindlacha in Altenpiosa, ki jo vodi predsednica Irene Winckelmann, je v Novem mestu najprej sprejel Jakob Berič, predsednik občinske skupščine, v spremstvu predstavnikov družbenopolitičnih organizacij.

Gostje so si z zanimanjem ogledale varstveno ustanovo na Ragovski cesti v Novem mestu, osnovno šolo Grm, študijsko knjižnico, muzej in druge mestne zanimivosti. Te dni bodo obiskale še nekaj novomeških tovarn, ogledale si bodo kostanje-

viške kulturne zanimivosti, razen tega pa bodo en dan preživele med Belokranjci in en dan v Trebnjem ter na Mirni.

Konferenca za družbeno aktivnost žena in članice naše delegacije v Nemčiji, ki jih je vodila Mara Rupena-Osolnikova, si prizadevajo Nemkam kar najbolje predstaviti naše razmere, uspehe in težave. Vse to pogloblja že pred dvema letoma navezane prijateljske stike, hkrati pa se z izmenjavo delegacij tke most prijateljstva med napredno mislečimi Nemci in nami. Da to ni tako malo pomembno, kaže tudi prva karšnji obisk našega predsednika Tita v Zvezni republiki Nemčiji.

R. B.

DRAGATUŠ: PLOŠČA OTONU ŽUPANČIČU

V nedeljo, 30. junija, bosta temeljna izobraževalna skupnost Črnomaljske občine in Belokranjsko muzejsko društvo odkrila spominsko ploščo Otonu Župančiču na Stefančevi hiši v Dragatušu, kjer je slovit belokranjski pesnik preživel otroštvo od leta 1880 do 1892. Slavnost bo ob 10. uri dopoldne, nato pa bodo odprli še stalno razstavo v prostorih osnovne šole. Razstava je posvečena Dragatušu in njegovemu naprednemu gibanju pred zadnjo vojno in v času NOB.

delovni ljudje odločali o vseh pomembnih vprašanjih ekonomskega in družbenega razvoja. Ivan Kočevar, direktor SGP Pionir, ki je prevzelo nad brigado pokroviteljstvo, je izročil prvemu komandantu I. SAB prapor artilerijske brigade, spominske trakove pa so dobili še predstavniki pionirskega odreda osnovne šole s Prevol, mladinske domobilne brigade I. SAB in krajevne organizacije ZZB Dvor. Po govorih je bil kulturni program, v katerem so sodelovale šole s Prevol, iz Žužemberka in Dvora, pevski zbor Žužemberk, novomeška godba na pihala in Vladoša Simčič - Tiran.

J. PEZELJ

Trebnje - že sedmič

Sedmič odpira drevi Trebnje vrata svojega kraja likovnim samorastnikom Jugoslavije za njihov delovni tabor, v soboto zvečer pa bodo v avlah trebanjske osnovne šole že tretjič odprli salon jugoslovanske naive. Temeljna kulturna skupnost, vodstvo tabora, zveza kulturno-prosvetnih organizacij in temeljna izobraževalna skupnost Trebnje so hkrati pripravile razširjen program dejavnosti, ki teko že od 19. junija dalje in bodo sklenjene 6. julija s slovensim zaključkom 7. tabora jugoslovanskih likovnih samorastnikov.

(Nadaljevanje na 4. str.)

V današnji številki P boste lahko ob običajnih prispevkih - za dom in družino, o kulturi, kjer pišemo med drugim o kiparju Jarmu, o Trdinovih notesih, o gradovih in njihovih usodah - prebrali tudi reportažo, ki jo piše življenje na kožo mladinskih prestopnikov in ki nosi naslov DENAR NE MORE NADOMEŠTITI UGASLIH CUSTEV! Mar ste vedeli, da sta bila v mapah Centra za socialno delo zapisana tudi Nanger in Saje, ki sta zdaj v skupini novomeških vlomilcev, o katerih je bilo povedanih zadnje tedne toliko besed? Pišemo tudi o tem, kako bodo dihali vodo, in o tem, kakšni so bili pred desetletji novomeški sejmi.

PESEM IZ VEČ KOT 200 GRL - tak je bil zaključek nedeljskega srečanja oktetov 74, prireditve, ki bo tisočem obiskovalcev ostala v spominu. Šentjernejski so se še enkrat odrezali kot dobri organizatorji, saj na prostoru, kjer so običajno veselice, ni manjkalo nič, s čimer si lahko človek priveže dušo. (Foto: I. Zoran)

Šentjernejski: slovenska pesem živi

Na srečanju oktetov 74 je pred tisoči obiskovalcev govoril pokrovitelj Janez Vipotnik - V soboto: sprejem in koncerti po občini

Bojazen, da bo dež - podobno kot lani - skrajšal spored in razgalil tisočglavo občinstvo na nedeljskem Srečanju oktetov 74, je bila odveč. Kljub sunkom vetra je festival potekel v najlepšem redu, da ga je tudi televizjska ekipa iz Ljubljane lahko nemoteno posnela v celoti.

Po „Šentjernejski koračnici“, ki jo je polkovnik Vinko Savnik, novomeški rojak, napisal za to priložnost, zaigral pa jo je Novolesov pi-

halni orkester, je po eno pesem odpel vsak od prijavljenih oktetov - razen oktet lovske družine iz Sodražice, ki je udeležbo pred začetkom prireditve odpovedal. Na koncu dvehurnega spreda posamičnih nastopov se je vseh 27 oktetov zbralo na odru in pod taktirko prof. Radovana Gobca ter ob spremljavi Novolesovega pihalnega orkestra odpelo Bučarjevo „Tam, kjer pisana so polja“ in Gobčevo „Zdravico svobodij“.

V govoru je pokrovitelj Janez Vipotnik, generalni direktor RTV Ljubljana, poudaril, da je tudi tovrstni

pevski festival odsej želje in volje delovnih ljudi, ki jih pesem že od nekdaj povezuje in navdihuje. „Danes postajajo delovni ljudje sami ustvarjalci kulture in jo tudi spreminjajo. Njihov interes je, da postane ta kultura kvalitetna“, je dejal.

V soboto je oktete sprejel v Dolenjski galeriji predsednik občinske skupščine v Novem mestu Jakob Berič. Ob 20. uri so okteti priredili samostojne koncerte v Novem mestu, Žužemberku, Dolenjskih Toplicah, Straži, Mirni peči, Šentjerneju in Skočjanu. Poročajo o lepem obisku v vseh krajih.

Te dni se res skoraj ves svet vrti samo okoli nogometne žoge. Če hočete dokaz več, tukaj je: ko sta se (pred njegovim zadnjim obiskom na Blížnjem vzhodu, kamor je spremljal svojega šefa, predsednika Nixona) nedavno tega blizu Salzburga srečala ameriški zunanji minister dr. Henry Kissinger in zahodnonemški zunanji minister Dietrich Genscher, je prvi izjavil, da bo po povratku iz Moskve (kamor bo te dni znova spremljal predsednika Nixona) prav rad za kratek čas skočil še v Zvezno republiko Nemčijo na politične pogovore - vendar samo pod enim pogojem: če mu bo njegov zahodnonemški kolega priskrbel vstopnico (ki so sicer, z redkimi izjemami za ugledne goste, razprodane in jih je mogoče dobiti le še na črno za ceno poldrug tisoč in več mark) za finale svetovnega nogometnega prvenstva... prijateljsko izsiljevanje na najvišji ravni...

Medtem pa se je končalo nekaj, kar z nogometom nima nič skupnega, pa je vsekakor vredno zabeležiti. Ameriške in britanske enote so končale čiščenje Sueškega prekopa, v katerem sedaj ni več min, granat in drugega razstreliva. To seveda še ne pomeni, da je prekop sposoben za plovbo, zakaj v njem je še veliko potopljenih ladij, razen tega pa je veter v vseh teh letih, ko ga niso redno vzdrževali, nanosil vanj na milijone ton peska. Dela se bodo torej še nadaljevala, vendar pa menijo, da bo v petih ali šestih mesecih odprt za plovbo... prej, kakor pa bo na Blížnjem vzhodu prišel trajen mir, ki ga, po Kissingerjevih besedah, ni pričakovati prej kot v šestih ali osmih letih...

Prekop, samo ne Sueški pa je pomagal na čisto drugem koncu sveta, v Maleziji, veliki skupini zapornikov pri njihovem begu iz ječe. Skopali so namreč rov iz jetnišnice v Kuala Lumpurju in se prebili do bližnjega prekopa. Rov je bil skopan v stihu bobrov in se je končal meter pod gladino, da stražniki niso videli jetnikov - ubežnikov, ki so prvih nekaj metrov plaval pod vodo, nato pa nad njo. Pa stvar ne bi bila vredna omembe, če ne bi tako ušlo kar dvesto (200) obsojencev... kot v romanih.

Konec šolskega leta pričakujemo z upanjem in strahom: tako mladina, ki si želi nadaljevati šolanje ali iti v uk, kot tudi starši, ki želijo svojim otrokom zagotoviti prihodnost. Z veseljem lahko ugotovimo, da se je osip učencev v osnovni šoli znižal od prejšnjih 33 odstotkov (ponekod celo 43 odstotkov) na 27. Od 100 učencev jih zdaj torej samo 27 ne izdela uspešno obvezne osnovne šole. Upajmo, da naš otrok ne bo med temi in da mu bo odprta pot naprej.

Marsikdo se bo spomnil pregovora „Kadar se o neki stvari veliko govori, se z njo slabo godi“. Podobno zdaj - žal - velja tudi za naše šolstvo. Razprave in mnogi dokumenti, med temi tudi resolucija VII. kongresa Zveze komunistov Slovenije in dokument X. kongresa Zveze komunistov Jugoslavije z naslovom „Idejni temelji samoupravne socialistične preobrazbe vzgoje in izobraževanja“ poudarja, kako zelo pomembni sta vzgoja in izobrazba za razvoj družbe. Negoprešljiva je torej dobra, napredna in sodobna šola za našo samoupravno družbeno skupnost. Množica resničnih, tehtnih in čudovitih besed, ki s svojo vsebino dajejo učiteljem zavest pomembnosti in občutek potrebnosti, staršem pa prepričanje, da bo naša družba - katere del so tudi oni - smotrno poskrbela za vzgojo in izobrazbo otrok.

Ob spremljanju teh plemenitih zamisli odgovornih forumov je človeku toliko teže, ko npr. na 25. seji izobraževalne skupnosti SR Slovenije (dne 6. junija letos) izve, da ni denarja za odpiranje novih oddelkov v srednjih šolah in da še zdaj ne vemo, ali bo to jesen, ki je pred nami, v dijaških domovih mogoče postaviti kakšno posteljo več ali ne. Pravijo, da v gospodarstvu je denar - da se pa na poti do šolstva nekje zatakne. Starši, mladina in prosvetni delavci brez moči opazujemo to stanje, poslušamo lepe besede in ugotavljamo, da niso prišle dlje kot na papir. In vendar smo volili svoje delegate, izbrali smo ljudi, ki naj bi naš trud, naše delovne uspehe, naše davke obrnili tja, kjer so potrebni. Torej tudi v šolstvo, ki je nujno družinam, družbi, kmetijstvu, industriji in kulturi. Finančni proračun šolstva pa je trenutno naslonjen na odstotke od dobičkov v gospodarstvu!

Ob koncu lanskega šolskega leta (1972/73) je bilo ukinjenih 49 osnovnih, v glavnem podružničnih šol. Če pregledujemo imena krajev, kjer so šolske zgradbe zdaj zaprte, vidimo, da so to pretežno samotne vasi po globočah ali hribih, kjer šola ni bila samo razred, v katerem otroci pridobivajo osnovno znanje, pač pa tudi edino kul-

Manila-Candelaria Villaneuva, 52, (na sliki levo) v bolnišnici med razgovorom z novinarji, katerim je povedala svojo nenavadno zgodbo: med neurjem je padla z ladje, nakar jo je šele po dveh dneh rešila neka patrolna ladja filipinske mornarice. Ves ta čas je bila ženska na hrbtu velikanske želve, ki jo je nosila po odprtem morju kot rešilni splav. (Telefoto: UPI)

tedenski zunanjepolitični pregled

Zvezna republika Nemčija je sprejela predsednika SFRJ Josipa Broza Tita ne samo s častmi, ki grede šefu neke države, marveč s pozornostjo, ki je namenjena le redkim. To je bilo mogoče zaslediti na vsakem koraku, od prvega trenutka naprej, in čeprav obisk še traja, presega po svojem pomenu raven, ki jo taka srečanja ponavadi imajo.

Prvi uradni obisk jugoslovanskega predsednika v Zvezni republiki Nemčiji (kjer se je pred leti mudil samo kratko, na neuradnem postanku med povratkom iz Belgije in Luksemburga) prihaja v času, ko so odnosi med obema državama dobri in ko v teh odnosih ni nezajeljenih senc.

Čeprav deželi z različnimi družbenopolitičnimi ureditvama (ena je članica bloka in druga nevrščena, ena ima za svojo osnovo kapitalistični, druga pa socialistični družbeni sistem) sta Jugoslavija in Zvezna republika Nemčija dosegli visoko in zavidano vredno stopnjo medsebojnega sodelovanja na skoraj vseh področjih, od političnega do gospodarskega, kulturnega, znanstveno-tehničnega itd.

To seveda ni prišlo samo od sebe, marveč je posledica dolgotrajnih prizadevanj, ki pa so imela vselej trdno podlago v državnih vizijah dveh osebnosti, voditeljev obeh držav - predsednika Tita in kanclerja Brandta. Slednji sicer ni več na krmilu Zvezne republike Nemčije (čeprav je še kako aktiven v političnem življenju svoje domovine!), vendar pa se duh njegove politike nadaljuje.

Predsednik Tito s svojimi gostitelji razpravlja o vseh odtenkih in vidikih medsebojnega sodelovanja, pa tudi o mednarodnih problemih. Slednje je za novega zahodnonemškega kanclerja Schmidta še posebej zanimivo, saj predstavlja Jugoslavija s svojim uglednim mestom med nevrščenimi pomembni in veljaven glas v taboru tretjega sveta, ki je za Zvezno republiko Nemčijo zanimiv iz vrste razlogov.

Kar zadeva medsebojne odnose je mogoče reči, da so sicer dobri, da pa jih je vsekakor mogoče še izboljšati. To velja še posebej za gospodarske stike med obema državama in znotraj letih za blagovno menjavo. Zanj je namreč značilno, da iz Zvezne republike Nemčije po tradiciji že leta in leta več uvažamo kot pa v to deželo izvažamo. Tako je dosegla razlika (seveda nam v škodo) lani že več kot pol milijarde dolarjev in to je resna ovira za nadaljnjo izboljšavo odnosov na tem področju.

Ob tem bodo predsednik Tito in njegovi gostitelji (na obisk je jugoslovanski predsednik odšel na povabilo zahodnonemškega predsednika Heinemanna) govorili še o vrsti

drugih, pa med seboj povezanih vprašanj. Tako, denimo, o naših delavcih, začasnih zaposlenih v ZRN, vlaganju zahodnonemškega kapitala v jugoslovansko gospodarstvo (v čemer vidijo tudi možnost, da bi zmanjšali velik jugoslovanski deficit v blagovni menjavi z Zvezno republiko Nemčijo), večjem tehničnem in industrijskem (koperacija) sodelovanju itd.

Ne nazadnje bodo zanimivi tudi pogovori o krepitvi miru in

Predsednik Tito v ZRN

varnosti v Evropi. To velja še posebej za evropsko konferenco o varnosti in sodelovanju v Zenevi, ki ne napreduje tako, kot bi morala, pa o mirovni pogodbi na Blížnjem vzhodu (za katere se oboji strinjajo, da so po svoje sestavni del varnosti tudi na stari celini) in še o vrsti drugih problemov.

TELEGRAMI

STUTTGART - Po vzgledu na več drugih proizvajalcev avtomobilov je podražila svoja vozila tudi firma Daimler-Benz. Poslej bodo njeni mercedesi dražji za 4,2 odstotka. Pred tednom dni so se podražili tudi opli (za 5,4 odstotka) in avtomobili BMW (za 3,7 odstotka).

LONDON - Britanski premier Harold Wilson je v spodnjem domu britanskega parlamenta povedal, da je Velika Britanija „pred nekaj tedni“ opravila podzemsko jedrsko eksplozijo v puščavi Nevada, ZDA. Premier Wilson je hkrati sporočil, da Velika Britanija v bližnji prihodnosti ne namerava nadaljevati s poskusi. Ob tem, pa je novozelandski premier Norman Kirk izjavil, da bo mednarodno pravosodno sodišče v Haagu 4. julija začelo postopek zaradi avstralske pritožbe na francosko serijo atomskih poskusov na Pacifiku.

BELFAST - Bomba, ki je eksplodirala pred vhodom v neko samopostrežno trgovino v Londonu, derryju v Severni Irski, je ubila dve osebi. Policija, ki je uvedla preiskavo, meni, da sta ti dve osebi podtaknili bombo, s katero pa nista znali prav ravnati.

KUVAJT - Viceguverner Narodne banke Jugoslavije Joško Strukelj je podpisal sporazum, po katerem bo kuvajtska vlada dodelila Jugoslaviji kredit v višini 100 milijonov dolarjev. To omenjajo kot primer sodelovanja med nevrščenimi državami, ki navezujejo finančne stike brez posredovanja običajnih finančnih središč.

BEJRUT - Sudanski predsednik Nimeiri je znižal kazen osmim palestinskimi komandosom, ki so bili obsojeni na dosmrtno ječo, ker s marca 1973 ubili dva ameriška in nekega belgijskega diplomata. Nova kazen je sedem let ječe. Komandos so člani organizacije Crni septem.

TELEGRAMI

TUCSON - Silovit tornado, ki je v nedeljo divjal v ameriški zvezni državi Arizoni, je povzročil smrt nekega moškega, 40 oseb pa je bilo ranjenih, med njimi več hujš. Nastala je velika materialna škoda.

SANTIAGO - Prihodnji teden se bo začelo sojenje več pilotom, uradnikom in politikom, ki so sodelovali z bivšo vlado predsednika Allendeja.

tedenski notranjepolitični pregled - tedenski notranjepolitični pregled

Pomemben dogodek minuli teden je bil VII. kongres zveze združenih borcev NOV Jugoslavije, ki je trajal tri dni - od srede do petka - in je bil v Zagrebu. Temeljni referat na kongresu je podal predsednik zveznega odbora ZBZ NOV Jugoslavije Marijan Cvetković, ki je v svojem govoru poudaril, da za borce NOV ni in ne more biti drugačne usmeritve kot je dosledno izvajanje programa in nalog ZKJ. Zato, je dejal Cvetković, se bodo borci NOV vseskozi zavzemali za izpolnjevanje teh nalog ter se borili proti vsem odklonom od jasne smeri, ki jo je nedavno tega začrtal X. kongres ZKJ.

Delegati na borčevskem kongresu so odločno podprli stališče, ki jih je v referatu nakazal predsednik zveznega odbora ZBZ NOV. Obenem so izrazili trdno prepričanje, da sta bratstvo in enotnost naših narodov in narodnosti zares trden in nezlomljiv vzvod v bratski jugoslovanski socialistični skupnosti. Na kongresu je prišla tudi močno do izraza mednarodna internacionalistična usmeritev jugoslovanskih borcev NOV.

S kongresa so zbrani borci NOV poslali obsežno pismo predsedniku Titu, sprejeli pa so tudi vrsto sklepov, v katerih pozivajo vse naše borce, naj okrepijo svoje delovanje v družbenopolitičnem življenju, predvsem v SZDL, ter naj dosledno izvajajo stališča in politiko ZKJ v boju za nadaljnji razvoj socialistične samoupravne skupnosti narodov in narodnosti Jugoslavije.

Člani borčevske organizacije se bodo v okviru enotne fronte socialističnih sil odločno zavzemali v neposrednem boju delavskega razreda in ZK za utrditev in nadaljnji razvoj pridobitev naše socialistične revolucije ter za razvoj socialističnih samoupravnih proizvodnih odnosov.

Na pravkar minulem kongresu jugoslovan-

skih borcev NOV so tudi izvolili novo zvezno vodstvo borčevske organizacije. Za novega predsednika zveznega odbora ZBZ NOV je bil soglasno izvoljen armadni general in narodni heroj Kosta Nadj.

Te dni je precej v ospredju pozornosti v republiki sklenitev družbenega dogovora o nalogah pri oblikovanju in izvajanju kadrovske politike v Sloveniji - ta teden bo ta družbeni dogovor po dobrem letu dni vsakovrstnih priprav in razprav podpisala vrsta podpisnikov. Pomembnost tega družbenega dogovora (ki je po nekaterih ocenah sploh najpomembnejši med sedanjimi dogovori) je

Trdna stališča borcev

očitna - saj bo pravzaprav ta dogovor oziroma njegovo uspešno izvajanje bistvena temeljna postavka za izvajanje vseh drugih dogovorov, ki smo jih v republiki bodisi že sklenili ali pa jih še pripravljamo. Utemeljitev tega je nesporna: edino z uspešnim kadrom bomo kos vsem nalogam, ki jih terjata naš družbeni razvoj in napredek - uspešen in ustrezen kader na vseh področjih družbenega in političnega življenja pa je tisto temeljno vprašanje, ki nas pri izvajanju začrtanih nalog pogosto spravlja v najhujše škripce.

Zelo otipljivo družbeno vprašanje - problemi stanovanjske graditve - je bilo tudi prejšnji teden spet na dnevnem redu v republiki: obravnavali so ga na seji predsednikov

občinskih koordinacijskih komisij, ki so kritično razčlenili rezultate dosedanje družbene akcije gradnje stanovanj za delavce v Sloveniji. Udeleženci te seje so odločno podudarili, da moramo nehati premelevati razne probleme, ki se z njimi srečujemo ob tej tako pomembni akciji, ter da se moramo raje z vsemi močmi lotiti ureditve začetne stanovanjske graditve - sicer se nam utegne zgoditi, so menili, da kljub že doseženim uspehom vendarle ne bomo izpolnili predvidenega, torej dograditi 26.000 stanovanjskih enot za delavce v dveh letih.

Letos naj bi po neuradnih ocenah zbrali v naši republiki za to stanovanjsko graditev skoraj tri milijarde dinarjev - ker pa se gradbeništvo nevdružno draži, so opozorili, je nujno v vseh občinah čimprej skleniti ustrezne pogodbe z gradbeno operativno, sicer bo gradnja stanovanj onemogočila že finančna stiska. Res pa je tudi, so še ugotovili, da za sedaj ostaja precejšen del zbranih sredstev neizkoriščen na bančnih računih, kar opozarja na precejšnjo neuskladenost pri izvajanju te pomembne družbene akcije.

Zvezni izvršni svet je sredi prejšnjega tedna obravnaval več vprašanj s področja naše gospodarske politike - med drugim so sprejeli določena stališča glede proizvodnje, porabe in cen zdravih ter sanitetnega materiala. Poudarili so, da bo za to področje nujno skleniti ustrezen družbeni dogovor.

ZIS je prejšnji teden tudi sprejel podražitev poštinih stonitev - podražila se je cena za odpremo pisem in pisemskih pošilk tako v notranjem kot zunanjem prometu.

Ob tem še mimogrede povejmo (čeprav je res, da so razne „drobne“ podražitve vsakovrstnega blaga - bodisi očitno ali pa na skrivaj - zadnji čas vse bolj eden pojav), da je prejšnji teden naša največja avtomobilska industrija Crvena zastava spet podražila svoje potniške avtomobile. Ta podražitev je v povprečju 10-odstotna in tovarna si od nje obeta kriti dražjo proizvodnjo (čeprav je vprašanje tržnega zastoja pri prodaji avtomobilov pri nas tudi že vse bolj očitno).

Za konec letošnjega šolskega leta so učenci osnovne šole Kočevje pripravili zaključno proslavo v Šeškovem domu. Predstavili so se z recitacijami izvornih literarnih del, s petjem, lutkovno igrico in s telovadnim nastopom. Proslava je bila dobro obiskana. (Foto: J. Podržaj)

Minuli ponedeljek je predsednik IS Obs Sevnica Mihael Keršič izročil predsednici delovne skupnosti Anki Oštir ključce preurejene stavbe za namene posebnega šolstva. Novi prostori, ki so veljali 1,3 milijona din, bodo nudili vse potrebno za delo popolne posebne šole. (Foto: A. Zeleznik)

Nagelj in pismeno priznanje, s tem so se minulo nedeljo gasilci iz Selc pri Knežji vasi oddolžili nad 60 botrom, ki so prispevali denar, da je društvo lahko zgradilo lasten dom. Gasilec je izrekel priznanje tudi pokrovitelju slavlja, predsednik Obs Trebnje Slavko Kržan. (Foto: Zeleznik)

V Čateških Toplicah je bilo v nedeljo ob 10. uri že več kot 500 avtomobilov in okrog 1500 kopalcev. Na bazenu so povedali, da jih pričakuje vsaj 3000; to je bila prva običajna poletna nedelja v tem letošnjem kislemskem juniju, ki turistom dela sive lase... (Foto: Splichal)

Hiša kot hišica

Lanskega maja je bila v Volčičevi ulici v Novem mestu „za vzorec“ zgrajena prva „intervencijska hišica“, delo novomeškega Pionirja po zamisli arh. Zdenka Hlavatyja. Doslej je bilo narejenih še 40 takih hiš v Radencih, 76 na Vrhniki, 96 v Murski Soboti, v Novem mestu pa jih bo v isti ulici še 42. Gradijo jih po sodobnem tunelskem načinu, rok dograditve pa znaša komaj 100 dni, kar je za gradbeništvo zares nekaj izjemnega.

Prvi uspehi so tu, vendar bi pričakovali, da bo tako smotno zasnovana gradnja stanovanj zagrela še več ljudi in odprla več stanovanjskih možnosti. Menda so za okus nekaterih ljudi po površini prostora preiskromne, kot da je pozabljen tisti rek o „domku, pa čeprav ga je le za en bobek...“

Bela krajina: konec uvoza kamenja

Kakor je smešno, pa je vendarle resnično in žalostno, da so Belokrajci, ki živijo na samem kamenju, vse doslej vozili gramoz in pesek s Hrvaškega ali iz Zasavja. Te dni je v Rudniku Kanižarica stekla proizvodnja gramoz, s čimer bo ustrezno vsem zasebnim in družbenim graditeljem Bele krajine.

Po združitvi kanižarske opekarne in Rudnika v začetku letošnjega leta je kolektiv vložil nad 5 milijonov dinarjev v izgraditve.

Po združitvi kanižarske opekarne in Rudnika v začetku letošnjega leta je kolektiv vložil nad 5 milijonov dinarjev v izgraditve.

Okrog 5.000 do 6.000 blokov na dan so začeli proizvajati v Rudniku Kanižarica.

gradnjo betonarne s pisto in v gradnjo avtomatizirane separacije, kjer v Nerajcu proizvajajo šest vrst gramoz. Doslej so kamen in zidak proizvajali na domačih tleh večinoma ročno in v manjših količinah, s tem pa so se ukvarjali predvsem zasebniki. Tako so graditelji plačevali te

stvari tudi za 50 odst. draže kot v industrijski proizvodnji drugod. Zato so občani kamen, bloke in gramoz naročali raje od drugod.

Proizvodnja blokov, ki so jo odprli pri opekarni, bo dajala na trg vsak dan od 5.000 do 6.000 blokov, letna proizvodnja pa bo znašala okrog 500.000 kosov. Dve domači gradbeni podjetji v Metliki in Črnomlju, komunalci in zasebniki bodo te novosti vsekakor veselili, saj jim bo občutno pocenila gradnje.

Kolektiv Rudnika pa je razen tega zgradil še novo, 850 m² veliko halo za mehanično delavnico in skladišča, medtem ko bodo staro delavnico preuredili za potrebe obrata, ki predeluje naravni kamen. Ta stavba je veljala kolektiv dodatna 2 milijona dinarjev.

Ves napredek, dosežen v letošnjem letu, je posledica večletnih prizadevanj, pritrgovanja kolektiva in delno družbene pomoči v obliki posojil. Proizvodnja premoga zavzema še vedno okrog 80 odst. realizacije podjetja.

R. B.

Izguba na izgubo

Izguba pri pridobivanju mleka narasča in tudi zadnji popravek premije je ne bo bistveno zmanjšal. Učinek splošnega vala podražitev reprodukcijskega materiala šele prihaja in bo nujno cene mleka bolj približati stroškom.

Največje slovenske farme imajo izgube, deset med njimi v prvem četrtletju kar povprečno po 1.03 dinarja od litra namoženega mleka. Ne pomaga niti velika molznost. V hlevih KZ Novo mesto so lani od 230 krav namolzili 850.000 litrov mleka, kar pomeni, da je znašala mlečnost skoraj 3.800 l na žival. Tako povprečje je pred leti dosegala Danska in vsi so jo dajali za zgled. Toda kljub tolikšni mlečnosti in usmeritvi v krmiljenje z doma pride-

lano krmo prinaša zadruzi letos vsak liter mleka 55 par izgube.

Kmetijci sodijo, da je dodatna premija v znesku 20 par za liter mleka, ki jo bo s 1. julijem uvedel republiški izvršni svet, premajhna pomoč. Prej ali slej bo treba zvišati tudi prodajno ceno mleka.

Tudi kmetje, ki običajno v stroške skorajda ne štejejo amortizacije, ponekod pa še svojega dela ne, s cenno že dalj časa niso zadovoljni. Mladi, napredni kmet Alojz Kastelic iz Biške vasi z 10 ha obdelovalne zemlje, povečini zaokroženi okoli domačije, je članom sekcije kmetijskih novinarjev Slovenije ob nedavnem obisku nazorno prikazal, zakaj se pridelovanje mleka več ne izplača. „V teh razmerjih cen kmet ne bi smel dobiti za liter manj od tri dinarje,“ je pribil. Kako tako ceno zagotoviti, naj poskrbijo tisti, ki so odgovorni za to, da bo kmet z zadovoljstvom delal, ne pa padel v novo krizo zdaj, ko je že vse tako dobro kazalo, da si bo pomagal iz nje. Ukrepati je treba takoj, saj škoda že nastaja. M. L.

Senovo: vprašaj

Ali bo Senovo dobilo tovarno valovite lepenke, ki jo v tem kraju namerava graditi Kartonažna tovarna Ljubljana, še ni dokončno odločeno. Na nedavni seji sveta republiške gospodarske zbornice, pristojnega za to področje, so sklenili, naj se rudnik Senovo, iz katerega bi se delavci zaposlili v tovarni valovite lepenke, znova skuša dogovoriti z ljubljansko tovarno in najti rešitev. Druga stališča ni mogel oblikovati, saj so bila mnenja članov kaj različna, gradivo pa premalo temeljito pripravljeno in prepozno dostavljeno.

Naj bo tako ali drugače, dejstva prepričljivo potrjujejo, da je gradnja take tovarne upravičena. Tržišče tako lepenko išče v vse večjih količinah, potrebe Slovenije presegajo njeno proizvodnjo že skoraj za trikrat, čeprav je naša dežela po količini lepenke na prebivalca daleč pod evropskim povprečjem.

Kot je pokazala tudi anketa, bi že sama dolenska in posavska podjetja lahko odkupila vso proizvedeno lepenko, pa tudi surovina je v primerni bližini. Lokacija je dobra, na voljo so delavci, zato je težko razumljivo, da Kartonažna tovarna Ljubljana ni sprejela ponudbe rudnika Senovo, da bi skupaj razvijali tovarno. Tako pripominja Gospodarski vestnik. Posavje in Dolenjska pričakujeta, da se bo to kljub vsemu zgodilo.

Ob Krki pri Otočcu

Gostinci vkup?

Turizem in gostinstvo sta bila v ustvarjenem narodnem dohodku novomeške občine – na voljo so podatki za leto 1971 – udeležena komaj z 1,69 odstotka.

To je sorazmerno zelo malo, zato so v novomeški občini o dokaj neugodnih razmerah v turizmu že večkrat razpravljali. Očitno je, da bo potrebno združevanje, sicer ne gre upati na hitrejšo napredovanje. Samo združeni lahko pričakujejo tudi uresničitev razvojnih načrtov. Kar pogledamo: v Smerjskih Toplicah bi za prvo etapo razvoja potrebovali 31 milijonov dinarjev, v Dolenjskih Toplicah 94 milijonov, za Stari grad 20 milijonov, na Otočcu 1,35 milijona, v novomeških objektih tega podjetja krepko čez 15 milijonov, šolski center za gostinstvo računa v prvi etapi na vlaganje okrog 5 milijonov dinarjev, Gorjanci – Metropol prav tako vsaj toliko in tako naprej. Od kod dobiti denar?

In kakšne so poti povezovanja? Posebna komisija je že pripravila potrebne načrte, kr jih je predložila v treh možnih variantah. Po prvem predlogu – to bi bila najbolj rahla povezava – bi ustanovili skupnost gostinskih in turističnih organizacij. Drugi predlog temelji na možnosti, da bi se OZD Krka pripojilo še več drugih gostinskih organizacij. Tako bi dobili več turističnih TOZD, ki bi delovale kot skupnost TOZD v OZD Krka. Tretji predlog – tega je zdaj podprli tudi občinski komitei ZK – pa predvideva sestavljeno organizacijo združenega dela kemičnopredelovalne industrije z organizacijo združenega dela – turistična dejavnost. V okviru priprav, ki potekajo za združitev Krke, Leka in Tovarne organskih kislin v Ilirski Bistrici, naj bi posebna organizacija združenega dela za turistično dejavnost združila sedanjo Krkino TOZD Zdravilišča, Lekovo TOZD Hotel Lek, samostojne turistične organizacije v novomeški občini in na Dolenjskem in druge, ki bi pristopile k tej organizaciji.

Ta predlog so podprli tudi načrtovalci, ki so bržkone prav tako kot tudi občinski komitei ZK prav v teh načrtih videli možnost za najučinkovitejši in najhitrejši turistični razvoj pri nas.

credno je zapisati...

Čudno bo slišati tole trditve: Bela krajina zdaj ne bi pomagala osvobodilnemu boju tako, kot pred tremi desetletji. Toda ne zato, ker ne bi hotela, ampak, ker ne bi mogla. Belokranjski hlevi, ki so tolikokrat nasitili partizane, ne premorejo toliko živine, kot so jo med vojno. Številke za črnomaljsko občino so osupljive, marsikje pol manjše. Nazadovanje je očitno, zakaj vasi, pribežališča partizanske vojske, se praznijo. Ljudje odhajajo v mesta. Živinoreja pa potrebuje krepke roke...

Podobno je tudi drugod in vse pogostejša so vprašanja, kdo bi hranil borce v partizanskem bojevanju, v vsesplošnem ljudskem odporu, ki ne more brez preskrbovalnih baz. Mešajo se z zahtevami po pospešenem gospodarskem razvijanju hribovitih predelov, ki obsegajo tri četrtine Jugoslavije in na katerih živi tretjina vsega prebivalstva, vredna skrbi celotne skupnosti.

Meso za gverilo

Toda za te predele je značilna sorazmerna zaostalost kljub velikim naravnim možnostim tudi v kmetijstvu, ki je ostalo zadaj zaradi pretirane zagledanosti in plodne ravnice. Da bi razmere spremenili, je pripravljen zelo obsežen „Operativni program ustvarjanja rezerv mesa v živi teži v hribovsko-planinskih območjih za potrebe vsenarodne obrambe“, ki predvideva, da bi v petih letih vložili v kmetijstvo, pretežno v obliki ugodnih kreditov rejcem, po 500 milijonov novih dinarjev na leto iz sredstev zvezne direkcije za rezerve hrane in vojaškega proračuna, prav tolikšen znesek pa bi zagotovile banke, družbenopolitične skupnosti in drugi.

Tudi Slovenija bi po tem programu dobila precejšen del, kot je razvidno iz gradiva zveznega sekretariata za informacije, čeprav bo seveda največ namenjeno Bosni in Hercegovini zaradi njene strateške lege in goratosti. Torej je tudi po tem programu možno priti do denarne pomoči za kmetijstvo, ki potrebuje kapital kot najbrž še nikoli doslej.

M. LEGAN

Sejmišča

NOVO MESTO – Na ponedeljkovem sejmu je bilo naprodaj 372 prašičev, starih od 6 do 12 tednov, in 29 starejših. Prodanih je bilo 265 živali, prodajalci pa so iztržili od 300,00 do 470,00 dinarjev za mlajše in od 480,00 do 680,00 za starejše prašiče. Promet na sejmu je bil tokrat večji kot prejšnji teden, cene pa so bile nekoliko nižje.

BREŽICE – V soboto so na sejmu ponujali 419 do 3 mesece starih prašičev, prodali pa so jih 258, za katerih 1 kilogram žive teže so morali kupci odšteti 20 do 22 dinarjev. Starejših so prodali samo 7, kilogram žive teže pa je veljal 15 do 16 dinarjev.

Kmetijski kotiček

Kislice osvajajo travnik

Z gnojenjem, ki je v svojem bistvu umeten poseg v naravna razmerja, človek podre prejšnje odnose in vzpostavlja nove. Intenzivno gnojeni travniki imajo drugačen sestav ruše kot ne-gnojeni; mimo zelenih učinkov imajo gnojila tudi neželene. Eden slednjih je pretirana razrast kislic, ščavja, ki lahko ogrozi pridelovanje krme na močno okuženem travniku.

Dušična gnojila spodbudijo rast trdovratnih kislic, ki se naglo razrašajo, tvorijo pa tudi oblje semena, ki je zelo dolgo kaljivo. Ena rastlina ščavja, ki vsebuje veliko škodljive oksalne kisline, naredi več tisoč semen, kaljivih tudi več kot 10 let! Nič čudnega potem, če utegne biti ta travniški plevel tako nadležen.

Zamudno puljenje in zgodnja košnja, to sta dve obliki boja s plevelom, ki pa pogosto ne zadoščata. Na pomoč je prišla kemija z vrsto pripravkov, s katerimi se da doseči večji uspeh. Nekdaj so priporočali aniten D, hedonal MCPP ali deherban fluid in še nekateri snovi, ki učinkujejo tako, da z njimi zalijemo vsako rastlino posebej, „v srce“. To je zamudno kot puljenje, zato je mnogo več upanja zбудil nov pripravek asuloks, ki deluje selektivno, torej uniči samo plevel, ne pa tudi krmne rastline, ki raste ob njem.

Z asuloksom se skropi plevel v bujni rasti, torej tja do sredine junija in v drugi polovici avgusta. Listi ščavja so takrat že razviti, do košnje pa je še toliko časa, da strup opravi svoje delo. Asuloks deluje počasi, znaki se pokažejo v treh tednih. Za en hektar velik travnik zadošča 4 l pripravka, razredčenega v 400 do 600 l vode.

Pred kislicami pa niso varni niti pašniki, zlasti obilno gnojeni. Živina jih ne mara, zato ostajajo nepopasane in v samo škodo. Čimprej jih je treba odstraniti s puljenjem, košnjo ali herbicidi ter hkrati dognojevanjem z dušičnimi gnojili, ki delujejo na travno rnišo izravnalno.

Inž. M. L.

– Počivaš, Jože?
– Da! Hotel sem uvoziti kmetijski stroj, pa je tako zapleteno, da bom raje uvozil letino... (Karikatura: Marjan Bregar)

(Karikatura: Marjan Bregar)

Pokrovitelj salona likovnih samorastnikov Jugoslavije je Stane Dolanc, sekretar izvršnega komiteja predsedstva ZKJ - Gostovanje folklorstva iz Obrenovca in koncert opernih in gledaliških umetnikov

Sedmi tabor likovnih samorastnikov Jugoslavije, na katerem bo deset dni ustvarjalo 19 slikarjev in kiparjev iz treh republik in obeh avtonomnih pokrajin, bodo slovesno odprli nočjo ob 19. uri v trebanjskem domu kulture. Na prireditvi bo sodelovala folklorna skupina iz pobratene občine Obrenovac. Pokroviteljica tabora, ki se bo končal 6. julija s koncertom orkestra RTV Ljubljana, je jugoslovanska Revija iz Beograda.

3. salon likovnih samorastnikov Jugoslavije bodo odprli v soboto, 29. junija, ob 18. uri v avlah trebanjske osnovne šole, neposredno po

Po uspeli premieri komedije Etienne pred polno dvorano sevniškega Partizana v sredo, 19. junija bodo člani dramske sekcije sevniškega Kluba mladih izvedli prvo ponovitev nočjo ob 20. uri v Krmelju. Sevnčani so uživali ob uprizoritvi. Na sliki: Etienne, avtoklepar Peter Žuraj, in oče, kovinostrojar Stane Požun. Delo je režiral Rudi Filej, predsednik občinske konference ZMS Sevnica, sceno pa je ob sodelovanju STILLESA pripravil Aleš Fenos. (Foto: Železnik)

Petindvajseterica v salonu

V Kočevju razstavljajo ljubljanski likovni amaterji - Razstava bo odprta od 1. julija

V Kočevju se je za deset dni „ustavila“ še ena kulturna prireditev: pod pokroviteljstvom Trgoprometa je v Likovnem salonu razstavilo svoja dela 25 slikarjev, članov Društva likovnikov samorastnikov iz Ljubljane. Obiskovalci si bodo razstavo lahko ogledali do 1. julija.

Razstava v Kočevju je že šestnajsta po vrsti, kar jih je omogočilo društvo samo ali v sodelovanju z Zvezo kulturno-prosvetnih organizacij. Do zdaj so ustvarjalci sodelovali na osmih kolektivnih prireditvah v Ljubljani in na razstavah v Domžalah, Trbovljah, Celju, na Vrhniki, Jesenicah, v Večah, Grosupljem in Radencih. Poleg tega so

imeli posamezni člani društva samostojne razstave ali pa so se vključevali v druge razstave v Sloveniji.

Leta 1970 ustanovljeno društvo je povežalo že nad 100 v Ljubljani in okolici delujočih likovnih amaterjev, med njimi delavce, študente, uslužbenke, gospodinje in upokojence.

IMV - POMOČ PRIZADETIM

V petek je potres v naši republici močno prizadel predvsem območje sentjurske in šmarske občine, prizadetim pa so republikanski štab za civilno zaščito in nekaj gospodarskih organizacij takoj priskočili na pomoč. Med prvimi delovnimi organizacijami je bil tudi novomeški IMV, ki je za prvo silo poslal 25 stanovanjskih prikolic.

SREČANJE BORCEV

Predstavniki pobratnih krajevnih skupnosti Sodražica in Poljane-Ljubljana so se pred kratkim dogovorili, da bodo letošnji dan borca praznovali skupno 7. julija v Sodražici. Takrat se bo pripeljalo v Sodražico okoli 1.500 do 2.000 ljubljanskih članov, ki bodo imeli s seboj tudi partizanski pevski zbor. Srečanje bo združeno z zborovanjem, koncertom, nastopom raketarjev, pa tudi raznimi zabavnimi prireditvami, kot so ples, tombola, šaljiva tekmovanja in drugo.

MIRNA - V soboto ob 19.30 uri se bo Stane Dolanc, sekretar izvršnega komiteja predsedstva ZKJ, sestel z delavci „Dane“ in likovnimi ustvarjalci - samorastniki, ki bodo delali in razstavljali v Trebnjem.

SEVNICA - Včeraj so v galeriji v gradu odprli razstavo otroških likovnih del - plakatov na temo „Varujmo okolje!“

Svet v otroških risbah

V trebanjski Galeriji likovnih samorastnikov razstava del mladih talentov - osnovnošolcev

Prvi trebanjski kulturni dnevi - tako imenujejo prireditve v junjsko-julijemskem obdobju - so za nami, začeli pa so jih učenci osnovnih šol iz vse občine. 19. junija so v kulturnem domu nastopili mladi pevci in instrumentalisti, v Galeriji likovnih samorastnikov pa so odprli razstavo del mladih likovnih talentov.

Na glasbeni prireditvi „Pojemo in igramo za vas“ so sodelovali otroški pevski zbori iz osnovnih šol v Treb-

namnem koncertu domačega pihalnega orkestra. Otvoritveni govor bo imel prof. Zoran Kržišnik, predsednik umetniške žirije za izbor del. Otvoritve se bo udeležil tudi pokrovitelj Stane Dolanc, sekretar izvršnega komiteja predsedstva ZKJ. V tovarni Dana na Mirni bo neposredno zatem tovariško srečanje delavcev Dane s pokroviteljem Dolancem in razstavjalci v letošnjem salonu.

V salonu se bo predstavilo 39 slikarjev in 10 kiparjev z 91 deli: 73 slikami in 18 kipi. Prireditelji so izdali obsežen katalog s podatki o razstavljalcih, njihovimi fotografijami in reprodukcijami njihovih del. Pomensko sta predstavljena tudi 51-članski častni odbor, katerega predsednik je Bogdan Osolnik, podpredsednik zveznega odbora skupščine SFRJ, in 20-članski organizacijski sekretariat, ki ga vodi Janez Gartnar, predsednik občinskega sodišča v Trebnjem.

V predgovoru, ki je preveden tudi v angleščino, je dr. Mirko Juteršek, umetnostni kritik iz Ljubljane, zapisal med drugim: „Jugoslovanski okvir tokratne sedme velike prireditve naj pokaže trenutno stanje samorastništva v našem prostoru. Prireditve ni antologija, kjer naj bi ne manjkalo nobeden od pomembnejših avtorjev, temveč živ odsev volje in želje po sodelovanju v eni naših likovnih manifestacij, ki že ima svoj prostor v kulturi.“

I. ZORAN

PLANINCI NA PLATAK

Novomeško planinsko društvo prireja 4. julija izlet na Platak, približno 20 km nad Reko, kjer bo ta dan proslava v okviru 12. zleta jugoslovanskih planincev, posvečena pa bo 100-letnici hrvaške planinske zveze in 100. obletnici organiziranega planinstva v Jugoslaviji. Avtobus bo odpeljal 4. julija ob 6.30 izpred hotela Metropol, vrnil pa se bo istega dne okrog 20. ure. Prijave sprejema do zasedbe avtobusa prodajalec srečk jugoslovanske loterije v Kasteljevi ulici v Novem mestu.

NAD 500 PROSVETARJEV V SEVNICI

Minulo soboto je bilo tradicionalno srečanje prosvetnih delavcev vseh treh posavskih občin v novi dvorani Konfederacije LISCA v Sevnici. Srečanje so pripravile vse tri temeljne izobraževalne skupnosti in sindikalne konference delavcev v vzgoji in izobraževanju. V delovnem delu srečanja je o uresničevanju resolucije X. kongresa ZKJ, o socialistični in samoupravni preobrazbi vzgoje in izobraževanja govoril vodja slovenske delegacije v zveznem zboru skupščine inž. Marko Bulc. Na srečanju je nastopil tudi Slovenski oktet, obe sevnški tovarni, LISCA in JUTRANJKA, pa sta priredili uspeli modni reviji svojih izdelkov.

ŠTIRJE ODLIČNJAKI

Prejšnji teden se je v Novem mestu končalo šolanje na oddelku srednje politične šole CK ZKS. Od 28 kandidatov iz brežiške, krške, sevniške, trebanjske, novomeške, metliške in črnomalske občine jih je študij uspešno končalo 22, šest pa jih bo moralo še enkrat pred izpitno komisijo. Med uspešnimi so 4 izdelali z odliko, 6 s prav dobrim, 12 pa z dobrim uspehom.

POPRAVEK

V predzadnji številki Dolenjskega lista nam jo je v podpisu k sliki ob otvoritvi nove montažne osnovne šole v Boštanju zagodel tiskarski škrt: šola je stala 5,63 milijona dinarjev in ne le 563.000 dinarjev. Znesek še ni dokončen, saj ni še opravljen celoten obračun.

Josip Broz-Tito

Jugoslavija ne spreminja politike

Premiki na vodilnih mestih v naši deželi niso izraz nikakršnih sprememb v notranji in zunanji politiki Jugoslavije. Znano je, da že dolgo izvajamo načelo tako imenovane rotacije kadrov. To ocenjujemo kot naravni proces, ki naj omogoči nenehno vključevanje novih, sposobnih ljudi, predvsem iz mlajše generacije. Smisel takšne naše politike je tudi v tem, da pri ljudeh onemogočimo birokratske deformacije. Do menjave ljudi na vodilnih mestih mora prihajati tudi zato, ker nekateri ne morejo ali niso pripravljeni slediti smeri našega sedanjega razvoja in politike. Vendar imajo tudi taki ljudje možnost, da najdejo svoje mesto v družbi, razen če delujejo sovražno. Za take ni prostora, te je treba izključiti.

Mednarodna javnost se je lahko prepričala, da Jugoslavija ne spreminja politike in da v notranjem razvoju dosledno ubira svojo pot. To se je pokazalo tudi na nedavnem X. kongresu Zveze komunistov Jugoslavije. To velja tudi za našo zunanjo politiko.

(Predsednik republike v intervjuju za zahodnoneško televizijo)

Stane Dolanc

Merilo - odnos do stabilizacije

Že zdavnaj smo se tako odločili, na X. kongresu pa smo ponovno poudarili, da moramo z ukrepi in družbenimi akcijami varovati življenjsko raven vseh delovnih ljudi, posebej pa stistih z majhnimi osebnimi in družinskimi dohodki. V tem smislu smo tudi v minulem obdobju sprejeli nekaj ukrepov, ki so dali pozitivne rezultate. Zavedati pa se moramo, da samo s takimi ukrepi ne moremo trajno rešiti cele vrste problemov, ki jih imajo ne tako maloštevilni deli delavskega razreda v naši družbi. Ne gre samo za njihovo življenjsko raven v ožjem pomenu besede, temveč še za mnoge druge stvari. Tu so hkrati tudi vprašanja zaposlitve, stanovanja, šolanja delavskih otrok, dalje delavskih dopustov, skratka vsi tisti problemi, o katerih smo govorili, da so neposredno ali posredno povezani tudi z odpravljanjem socialnih razlik v naši družbi ter z zagotavljanjem pogojev za boljše in popolnejše zadovoljevanje materialnih in kulturnih potreb človeka v samoupravni socialistični družbi. To niso problemi samo tistega dela delavskega razreda, ki ima majhne osebne dohodke. Gre za skupne in trajne interese delavskega razreda Jugoslavije, zato sta naša opredelitev in odnos do stabilizacije merilo za odnos do skupne politike Zveze komunistov.

(Sekretar izvršnega komiteja predsedstva ZKJ na proslavi v Boru)

Marijan Cvetković

Le pol borcem priznan status

Vsi družbeni dejavniki, začeni z organizacijami združenega dela pa vse do najširše družbenopolitične skupnosti, vsak po svoje in vsak na svojem delovnem področju imajo na skrbi tudi pravice borcev in vojnih invalidov. Tako mora ostati. Prizadevati si moramo za izboljšanje življenjske ravni in življenjskih razmer borcev, vojnih invalidov in vseh delovnih ljudi. Z družbenimi dogovori in samoupravnimi sporazumi moramo storiti več za to, da bomo izenačili pravice borcev in vojnih invalidov.

V preteklem obdobju smo popisali vse borce. Čeprav je popis potekal po raznih metodah in ob različnem času, nam daje pomembne podatke o posameznih vprašanih in omogoča, da bolj vsestransko spoznamo probleme borcev in zavzamemo stališča do njih. Po rezultatih popisa je v SFRJ skupno 957.805 borcev, med katerimi jih ima 547.544 ali 55 odstotkov status borca, 282.440 pa je borcev, ki so stopili v NOV pred 9. septembrom 1943.

Neposredna naloga občinskih organizacij ZZZB NOV in vojniških kadrov iz NOV je, da po kongresu uveljavljajo prakso vrhovnega sodišča Jugoslavije, po kateri je mogoče ugotavljati, ali imajo posamezni udeleženci NOV pravico do statusa borca. Hkrati so borčevske organizacije dolžne preprečiti zlorabe in poskuse, da bi si ta status pridobile osebe, ki v resnici niso sodelovale v NOB.

(Predsednik zveznega odbora na VII. kongresu ZZZB NOB v Zagrebu)

inž. Ivo Kuštrak

Kmetijstvo čez prvo prelomnico

V zadnjem letu dni je imelo kmetijstvo dobre rezultate. Krenilo je čez prvo prelomnico. To pa zato, ker smo že lani vodili politiko cen, ki je temeljila na načelu stroškov, razen v živinoreji, ki je bila v slabšem položaju in kjer bomo to načelo šele začeli uveljavljati po sklepu, ki ga je nedavno sprejel zvezni izvršni svet. Po sklepnih računih za lansko leto kaže kmetijstvo pozitivne rezultate, pri čemer se odlikujejo zlasti tri najpomembnejše prvine: skupni dohodek je narasel za 29 odstotkov, dohodek za 31 odstotkov, izgube pa so se zmanjšale za 59 odstotkov. Sredstva, ki so na voljo za investicije v kmetijstvu, so se zvečale za 28 odstotkov, približno toliko kakor v industriji in rudarstvu, in s tem smo lahko zadovoljni. Prav tako moramo poudariti, da se je stopnja zadolženosti zmanjšala od 55,5 na 44,2 odstotka, stopnja reprodukcijske sposobnosti pa se je zvečala od 6,8 na 7,5 odstotka. Tako je kmetijstvo lani uresničilo 52.674 dinarjev dohodka na zaposlenega v kmetijstvu. Ta je bil prvič večji od povprečnega dohodka v gospodarstvu (51.897 dinarjev), za katerim je doslej vedno zaostajal.

(Predsednik zveznega komiteja za kmetijstvo na vprašanje „Komunisti“)

(Nadaljevanje s 1. str.)
Brez jalovega modrovanja in iskanja smeri v raznih „izmih“ se je Trebnje pred leti lotilo trdega, predvsem v organizacijskem pogledu nevhvaležnega dela: zbrati pri poštenem delu slovenske likovne samorastnike, jim nuditi streho in delovni okvir ter pomagati ustvarjalnosti, ki je prej zadevala na toliko razvojnih, pa tudi nepotrebnih ovir. Trebnje je pri tem izoblikovalo svojo lastno podobo specializiranega dela kulture in ostaja edina tovrstna institucija v Sloveniji. Pri tem pa se ni zaprlo v ozke lokalne meje. Prav narobe: zdaj že s tretjim salonom jugoslovanske naive in sedmim srečanjem samorastnikov je krepko poseglo v jugoslovanski kulturni prostor. Pokazalo je nove odnose kraja in njegovih prebivalcev do kulture in udejstvovanja v kulturi. Prav ob taboru in salonu se razvija široka in bogata dejavnost, ki obeta še precej več, kot je mogoče ta hip videti ali slutiti. Vztrajnost domačih organizatorjev, katerih obsežni delovni naporji so potrjeni z ugledom in uspehi obeh prireditev, dobiva nova priznanja v vedno celovitejšem programu ljudske kulture. Majhnost kraja pri tem ni nobena ovira, saj samo potrjuje, da lahko zraste kleno drevo tudi tam, kjer tega prej ni nihče pričakoval.

Tako oplaja trebanjski tabor likovnih samorastnikov zdaj tudi razvoj kulturne politike v občini in sega daleč preko njenih meja. In pri vsem tem nikakor ne gre le za razstavo slik in kipov. Gre za kulturne pobude malega kraja, ob katerih hkrati načenjajo vprašanja kulturnega doma, urejanja krajev v občini in prvih srečevanj ljudi z umetniškimi deli v njih. To pa so nove ideje, ki obetajo razvoj kulture v smeri, kot je bila zapisana v dokumentih obeh zadnjih kongresov ZKS in ZK Jugoslavije.

Ko se Trebnje tako predaja organizirani skrbi za nadaljnji razvoj slovenskega likovnega samorastništva, ki ga pravilno vpleta v široko jugoslovansko naivo, zasluži naše priznanje in potrebno podporo. Slovenska kulturna javnost mu slednjega doslej prav gotovo ni dajala dovolj.

TONE GOŠNIK

SPORED KRŠKEGA PRAZNIKA

SOBOTA, 29. JUNIJA

ob 14. uri - Gorica - otvoritev asfaltirane ceste Jelše-Gorica-Drnovo
ob 17. uri - Spodnji Stari grad - otvoritev asfaltirane ceste Spodnji Stari grad-Pesje
ob 18. uri - Rožno - otvoritev družbenega doma

NEDELJA, 30. JUNIJA

ob 14. uri - Mali Podlog - otvoritev asfaltirane ceste Mali Podlog-Gržeča vas
ob 15. uri - Dom na Libni - otvoritev lovske kočice in svečano razvitje prapora

PONEDELJEK, 1. JULIJA

ob 15. uri - Krško - avtomatsko kegljišče v Resi - kegljaški turnir za pokal občine Krško
ob 18. uri - Krško - učilnica Delavske univerze - otvoritev filatelistične razstave

SREDA, 3. JULIJA

ob 16. uri - Senovo - odkritje spominskega obeležja pohoda XIV. divizije
ob 16.30 uri - Senovo - slavnostna povorka od obeležja do športnega igrišča
ob 17. uri - Športno igrišče - kulturni program v počastitev dneva rudarjev

ČETRTEK, 4. JULIJA

ob 9. uri - Krško - Polaganje temeljnega kamna za gradnjo nadvoza
ob 11. uri - Raka - svečana seja vseh zborov občinske skupščine Krško in podelitev častnih priznanj z medaljo Janeza Vajkarta Valvasorja
ob 14. uri - Raka - otvoritev asfaltirane ceste Raka-Smednik
ob 16. uri - Krško - tovarna perila Labod, TOZD Libna - proslava 50. obletnice obstoja tovarne perila „LABOD“ Novo mesto

NEDELJA, 7. JULIJA

ob 15. uri - Senuše - otvoritev vodovoda Senuše

Po 20 letih spet skupaj

Na Polževem so nekdanji novomeški učiteljski praznovali 20-letnico mature

V soboto, 8. junija, so učitelji, ki so maturirali na novomeškem učiteljskem letu 1954, na Polževem praznovali 20-letnico mature. Nekdanji učenci in profesorji so se zbrali iz vseh krajev naše domovine, kamor jih je pač zanesla pot službovanja. Nekateri se niso videli po celih dvajset let in se skoraj niso več spoznali. Seveda so prevladovali ženske, „tršice“, kolikor pa je bilo predstavnikov močnejšega spola, so bili sami „visoki“: ravnatelj, predsednik občinske skupščine, predavatelj.

Med pogovori so ugotovili, da dve tretjini generacije službuje na Dolenjskem in v Beli krajini, ostali pa so raztreseni po vsej Sloveniji in celo Bosni. Ker je bilo srečanje zani-

mivo in prijetno, so se odločili, da bodo podobna praznovanja še priredili. Prihodnje bo organizirala pionirska knjižnica s sodelovanjem prosvetarjev, saj je pionirska knjižnica glavno zbirališče dolenjskih učiteljev.

Udeleženci upajo, da se bo prihodnjič vabilu odzvalo več učiteljev in bivših dijakov, saj so se od profesorjev srečanja udeležili profesorji: Titl, Markelj, Modic, Mole in ravn. Muserjeva.

MARJETA DAJČMAN
Novo mesto

Praznovanje 20-letnice mature novomeških učiteljskih je minilo v prijetnem vzdušju. Na sliki: udeleženci srečanja. (Foto: Mole)

95 let Potočana

Najstarejši Potočan Janez Gregorič, po domače Mišček, iz Segove vasi v Loškem potoku je pred kratkim praznoval 95 rojstni dan. Rodil se je 21. junija 1879 v Segovi vasi, kjer še danes živi.

Naš slavjenec je imel trdo mladost. Ko je bil star 16 let mu je umrl oče. Kot najstarejši sin je prevzel posestvo, in z njim gospodaril vse do sedaj, kar je svojevrsten rekord. Skopa potoška zemlja ga ni mogla preživljati, zato je 1909 odšel na pot čez veliko lužo, v Ameriko. Tam je ostal le 4 leta. Nato ga je domotičje potegnilo domov, na domačijo, ki ji je ostal zvest do danes.

Oče Gregorič se je skoro vse življenje ukvarjal s furmanstvom. Prevažal je tudi po kočevskih gozdovih. Bil je velik ljubitelj konj in dober poznavalec te plemenite živali. Konje je nakupoval tudi na Hrvaškem. Prav zaradi konj je imel znanca dalje naokrog.

Janez Gregorič

V prvi svetovni vojni mu ni bilo treba na fronto, ker je bil delni invalid, zato pa je bil bolj prizadeven v drugi vojni. Gregoričev oče je aktivno sodeloval v NOV že od začetka oboroženega odpora. Bil je vaški odbojnik in on in njegova družina sta bila vedno na razpolago partizanom. Na žalost je ostal oče Gregorič na stara leta brez borbe in kmečke pokojnine. Se danes ga preživlja posestvo, ki ga oskrbuje hčerka. Leta, ki se ostala od petih otrok, ki so se mu rodili v zakonu. Žena mu je umrla leta 1944 in je tako že 30 let vdovec.

Gregorič je za svoja leta še pri dobri moči. Ob jubileju mu vsi iskreno čestitamo in želimo, da bi bil še dolgo najstarejši občan Loškega potoka, še posebej mu želimo vse najboljše člani Zveze borcev in bivši furmani iz bližnje in daljne okolice.

K. ORAZEM

Izletnik pustil na cedilu krvodajalce

Ob 30-letnici Rdečega križa je občinski odbor RK Sevnica nameraval združiti praznovanje z izletom na Lisco, kjer bi tudi podelili priznanja krvodajalcem. Priprave so stekle zgodaj in po telefonskem zagotovitvi celjskega Izletnika smo imeli rezervirane tri avtobuse za dan proslave 8. junij. Poslali smo še pisмено naročnico in dan pred izletom smo še enkrat telefonsko preverili rezervacijo. Takrat pa se je zataknilo.

Pri Izletniku niso nič vedeli o naročilu avtobusov. Z vztrajnimi prošnjami nam je le uspelo omehčati uslužbenca, ki je medtem našel našo naročnico in nam zagotovil dva avtobusa. Oddahnili smo se, saj smo računali, da naš izlet ne bo propadel in da nismo zaman poslali skoraj dvesto vabil in naročili na Lisco malico in kosilo.

Na dan proslave smo se udeleženci zbrali ob dogovrjeni uri pred

restavracijo v Sevnici, da bi počakali naročena avtobusa. Toda vozil ni bilo od nikjer. Zazdelo se nam je sumljivo in telefonirali smo Izletniku v Celje. Izvedeli smo, da je avtobus pokvarjen in da stoji na bencinski črpalki, drugi pa da sploh ne more priti, ker ima drugo vožnjo. Poiskali smo prvega, vendar je na našo prošnjo voznik odklonil, da bi vozil avtobus, ki bi ga priskrbeli mi.

Morda sem v prepiru s soferjem

res prekoračila mejo vljudnosti, toda prehujo me je prizadelo, da pred restavracijo čakajo ljudje, ki so s svojo

krvjo rešili že marsikatero življenje, ljudje, ki so humano darovali kri petkrat in tudi petindvajsetkrat. Iz res hude zadrege nas je rešil sofer Gorjanec Jernej Radič, ki je brez pripombe priskočil na pomoč in odpeljal priskrbljeni avtobus na Lisco.

Naj ta zapis opomni odgovorne, naj se svojega početja zavedo tudi takrat, ko bodo oni sami ali njihovi svojci potrebovali kri katerega od krvodajalcev, obenem pa se opravičujemo udeležencem izleta za zamuden in dolgotrajen odhod z Lisce, ker sofer Gorjanec res ni mogel v eni sami vožnji odpeljati vse na domove.

STANKA KOSINA
Tajnica ob. odbora RK

KOZJANSKO VABI

V Planinski vasi pri Miklavžu se krajevna organizacija Zveze vojaških in vojnih invalidov skrbno pripravlja na odkritje spominske plošče. V nedeljo, 7. julija ob 11. uri dopoldan, bo po odkritju plošče, in kulturnem programu, ki ga bodo pripravili s pomočjo brigadirjev, tovariško srečanje in ljudsko rajanje.

J. PERIČ

9. mladinska SNOUB brigada iz Kočevja je krenila na pohod v Gorski Kotar. Na pohodu so se ustavili v več krajih, kjer so položili vence na partizanske spomenike. Na sliki: udeleženci pohoda. (Foto: S. Marinčič)

Dekan odklonil cerkveni pogreb

Podpisani prosim, da objavite v vašem listu naslednje vrstice

Brat Pavle, začasno zaposlen v Nemčiji, je zaradi zahrbitne bolezni nenadoma umrl, star komaj 28 let. Po šestih dneh smo ga prepeljali v rojstni kraj na zadnjo pot. Šel sem k dekanu v Brežice, da bi se dogovoril za običajni pogreb. Dekan je odklonil cerkveni pogreb, češ da brat ni bil cerkveno poročen. (Brat se je pred dvema letoma poročil na matičnem uradu v Brežicah.) Dekan je še posebej poudaril: „Iz principa ga ne bom cerkveno pokopal!“ Tudi zvonjenja ni dovolil, čeprav so zvonovi last občanov, objubil pa je, da bo maševal za pokojnika.

V pogovoru z mano je bil dekan skrajno neprijazen, celo zaničljivo se je vedel. In jaz sem ga tisti dan osemkrat iskal, čakal naj dve uri in ponižno prošil za običajni cerkveni pogreb, vendar brez uspeha. Nato sem postal brzojavko mariborskemu škofijstvu. Ob ponovnem obisku pri dekanu v Brežicah sem zvedel, da so ga o tem obvestili. Tudi telefoniral sem v Maribor. Odgovorili so mi, da je zadeva urejena, naj se torej obrnem na dekana Jelčerja.

Tako sem strelil, vendar me je dekan zavrnil z odločnim NE. Močno sem se začudil, ko mi je še dejal, da bo za pokojnika bral maše. Dobil sem vtis, da gre za koristljubje, za denar.

Prosili smo tudi za zvonjenje. Na dan pred pogrebom je zvonilo trikrat, nakar sem zvedel, da je dekan prepovedal nadaljnje zvonjenje. In vendar so zvonovi last prebivalcev, last našega kraja, ne pa gospoda Jelčerja.

Po brezuspešnem iskanju dovoljenja za cerkveni pogreb svojega brata

KNJIŽEVNIKA NA ŠOLI

7. junija sta učence osnovne šole Sentrupert obiskala pisatelj Ivo Zorman in pesnik Niko Grafenauer. Po krajšem programu, s katerim so učenci predstavili oba slovenska književnika, sta gosta pripovedovala o svojem življenju in delu ter odgovarjala na številna vprašanja, ki so jima jih zastavili učenci. Niko Grafenauer je prebral še nekaj svojih pesmi in požel zašluka aplavz zbranih.

DUSANKA HRIBAR

sem se obrnil po pomoč na krajevno skupnost s Sromljah in na organizacijo ZB NOV. Nesebično so mi ustregli vsi po vrsti. Z nacionalno zastavo smo se poslovlili od pokojnika. Krajevni organizaciji ZB, govorni-

kom in vsem, ki so ga spremljali na zadnji poti, prisrčna hvala. Priskočili so nam na pomoč, ki nam jo je dekan tako grobo in žaljivo odklonil.

RADO CIZELJ
Gor. Pohanca

Krave na izletu

Resnična zgodba o turističnem potovanju dobropoljskih krav proti Sarajevu

Maja so obiskali Slovenijo predstavniki nekega sarajevskega podjetja, da bi kupili plemensko živino. Pri Kmetijskem zavodu v Ljubljani so se dogovorili za 10 glav plemenske živine. Sarajevčani so tudi dejali, da je to dokončen dogovor in da naj jim iz Slovenije odpošljejo živino takoj, ko bo cepljena. Ze čez tri dni je bilo dogovorjenih 10 glav plemenske živine pripravljene za potovanje v Sarajevo. Po dve plemeni sta bili iz Ribnice in Velikih Lašč, 6 pa iz Dobropolja. Ko se je živina s posebnim tovornjakom že peljala proti Sarajevu, so iz ribniške KZ telefonirali kupcem:

— Živina je na poti.

Po telefonu jim je prav eden tistih, ki so živino naročili v Sloveniji, odvrnil:

— Neču junice ni po bogu!

Seveda so bili Ribničani začudeni zaradi takega dogovora. Vendar so se znasli.

S pomočjo milice so posredovali pri miličnikih v Zagrebu, naj prestrežejo tovornjak s plemensko živino in ga napotijo domov. Zagrebška „leteča“ je res zajahala motocikle in ujela krave že naprej od Zagreba in jih napotila domov.

Kasneje se je zadeva razbi-strila. Kaže, da sta bili v Sarajevu dve skupini kmetijskih strokovnjakov: prva se je navduševala za sivo-rjavo plemensko živino, druga pa za simentalsko. Živino so se odpeljali nakupovalci pristaši „svk“. „simentalci“ pa so ostali doma. Oboji pa se pred naročilom niso dovolj natančno dogovorili, kakšno plemensko živino bodo kupili. Tako so si zaradi takega poslovanja ribniške krave privoščile potovanje, na katerem so si ogledale precejšen del Slovenije in nekoliko manjši del Hrvaške, si razširile svoje kulturno obzorje in prispevale k razvoju našega turizma.

J. PRIMC

Ljubljanska banka

PODRUŽNICA CELJE

JESENI: tiskano glasilo »Pikapolonice«

Pred nami je junjska, zadnja številka „Pikapolonicega glasila“, ki ga je v šapirografirani obliki izdajala podružnica Ljubljanske banke v Celju za svoje mlade varčevalce. Kakih 3.000 izvodov „pikapolonice“ je rojilo vsakič, ko je glasilo „poleto“ med mlade varčevalce — a vedno jih je zmanjkalo. Zato beremo zdaj tole prijetno obvestilo:

„Vsi se še spominjate prve številke, ki je izšla lani oktobra. Vse te številke so bile skromni začetki časopisa, ki je namenjen vsem mladim varčevalcem. Čeprav je bila naklada približno 3.000 izv., je bilo izvodov vedno premalo. Zato se je Ljubljanska banka odločila za izdajo tiskanega pikapoloničnega glasila, ki bo imelo barvaste strani in tolikšno naklado, da bo vsakdo prejel svoj izvod.“

No, spet nekaj novega: glasilo mladim varčevalcem LB! V junjski številki se PIKAPOLONICA takole poslavlja od svojih mladih prijateljev:

„Kaj naj vam zaelim na koncu leta, v zadnji številki vašega glasila? Ostanite še naprej prizadevni varčevalci in vzorni učenci! Nikar pa ne pozabite na svojo pikapolonico! — Želim vam sončne počitnice, v prihodnjem šolskem letu pa na veselo svitem!“

Listanje po „Pikapolonici“ pa je hkrati tudi poučno: vse starše in učitelje bo zanimalo, kako napreduje varčevanje v pionirskih hranilnicah, ki jih zajemajo posamezne enote LB, podružnice v Celju. Tole izve-

Konec decembra 1973 je imelo 7905 mladim varčevalcev v 10 enotah celjske podružnice LB 803.933 dinarjev hranilnih vlog; takrat je varčevalo 26 odstotkov vseh osnovnošolskih učencev. Konec marca 1974 pa je 9.293 varčevalcev imelo na hranilnih vlogah že 1.033.797 dinarjev; takrat je varčevalo že 30 odstotkov vseh učencev.

Poglejmo še malo bliže, prav v naši občini Brežice in Sevnica: V BREŽIŠKI OBČINI je konec lanskega leta

varčevalo 997 pionirjev, ki so imeli tedaj 116.920 din hranilnih vlog; med vsemi šolarji jih je varčevalo 35 odst. V začetku letošnjega aprila je bilo v občini že 1190 mladih varčevalcev z vloženi 159.393 dinarji; odstotek varčevalcev med učenci se je dvignil že na 46! — V SEVNIŠKI OBČINI se je v istem času dvignilo število vlog od 79.851 din na 112.478 din, odstotek varčevalcev med učenci pa od 40 na 42. Nekaj manj je bilo konec marca varčevalcev: 977 v primerjavi s 1034 konec lanskega decembra. Vsekakor lep uspeh in napredek v obeh občinah!

VARČEVANJE NA NAŠI ŠOLI

Tak je naslov spisa, ki ga v junjski številki „Pikapolonice“ objavlja Mojca Erman, predsednica sveta pionirske hranilnice osnovne šole v Tržišču. Takole pravi v njem:

„Pionirska hranilnica deluje pri nas že tri leta. Letos je svet PH razpisal tekmovanje med razredi. Vsak mesec je najbolj varčen razred dobil prehodno plaketo, „pikapolonico“, ki je romala iz razreda v razred.“

Na začetku šolskega leta je svet PH razpisal denarno nagrado za tri najboljše razrede. Zato je število varčevalcev hitro naraslo. V hranilnici je bilo vedno več varčevalcev, ki so pridno zbirali denar za resnejše čase. — V maju je bila nagrada podeljena: 1. je bil 7. b razred in je dobil 200 din; 2. je bil 3. razred, ki je dobil 150 din, 3. pa je bil 8. razred, ki je dobil 100 din.

Pridnemu varčevanju so sledile tudi razne nagrade in darila, ki sta jih 22. maja pripeljala uslužbenca LB iz Sevnice. Teh daril smo bili zelo veseli. Sklenili smo, da bomo prihodnje leto še bolj varčevali, saj poznamo prepoved: „Kdor varčuje, si srečo kuje!“

Mojci Erman in hkrati vsem mladim varčevalcem pri LB lahko samo pritrdim, da so na najboljši poti do sreče.

Kako dobro poznajo številni mladi varčevalci LB delovno geslo svoje prijateljice Pikapolonice: „Kdor varčuje, si srečo kuje!“ Po njem pa se tudi ravna.

„NAJ JIM BOG ODPUSTI GREHE...“

Sredi maja letos je kmetica Ivanka Blatnik iz vasi Višnje v Suhi krajini obiskala sina v Kočevju. Že dolgo se je odpravljala, zakaj njen sin ima nov dom, ki ga še ni videla. Teško se je odločila za pot, saj ima veliko dela in skrbi: polje, živina, kuhinja, težko bolni mož in vnuki. Prvič sem jo videl, ko smo sedeli za mizo pri njenem sinu Jožetu Boldanu—Silnem v Kočevju, vso zdelano in zgarano, zagorelega obraza, z ruto zavezano pod brado, v preprosti, a snažni obleki. Njene žuljave, vse razpokane in raskave roke so ukrovljenih prstov slonele na mizi.

Njene velike, vesele oči so venomer s posebno materinsko ljubeznijo nemo lezle po sinu. Ni se ga mogla nagledati. Iz njih je vela neizmerna radost, toplina in ponos.

Povila je 11 otrok

Srečanje je bilo prijetno. Postajal sem radoveden, jo spraševal. Polagoma se je sprostita, razgovorila in mi povedala nekaj utrinkov iz svojega življenja.

Rojena je bila v vasi Gradenca pri Žužemberku 17. marca 1898. Letos je obhajala šestinsedemdeseto obletnico rojstva.

Primožila se je na revno suhokranjsko kmetijo z obilo gmajne in malo obdelovalne zemlje. Pred šestimi leti sta z možem Ignacijem praznovala zlato poroko. Vsa leta je morala trdo delati in skrbeti za družino. Njen mož je bil vedno zdomar. Kot krt je ril in kopal v kočevskem rudniku pa v Trbovljah, v Franciji in Holandiji, da je kaj zaslužil, poslal in prinesel,

saj mu je povila kar enajst otrok.

Hudo se je mučila, da je otroke spravila iz plenice, skrbelo, da so redno hodili v šolo in se drug za drugim zaposlili. Ob vsem tem pa ji je bilo lepo, zakaj bili so ubogljivi in pridni. Od malih nog so ji pomagali doma, na njivah in pri živini. Zdaj je že babica enaindvajsetim vnuikom in sedmim pravnukom.

„Kdaj vam je bilo najtežje?“ „Najhuje mi je bilo med zadnjo vojno. V začetku osvobodilnega boja so bili ljudje v našem kraju složni. Vključili so se v Osvobodilno fronto in odhajali v partizane, kamor je šel tudi moj sin Jože. Toda med hudo italijansko ofenzivo poleti 1942 se je bilo nekaj skrhalo in zapletlo. Mnogi so zapadli v malodušje in zapuščali partizanske vrste. Osnovala se je bela garda. Vstopili so vanjo in se priželi k Italijanom. Nad trideset iz naše vasi jih je odšlo v sovražno vojsko, le moj sin se ni dal omajati. Do konca je ostal v partizanih. Belogardisti so prišli tudi k meni in me pregovarjali, da gre za vero za boga, pa me niso mogli omajati. Morala sem se upirati hudemu, množičnemu pritisku. Tudi jaz sem bila verná. Zaradi vere in molitve pa z Osvobodilno fronto in partizani nisem imela nikoli težav. Vedela sem, da nima sodelovanja s sovražniki ničesar skupnega z vero, domovino in z narodom, ki mu pripadam.“

Njen dom je bil vedno na stežaj odprt aktivistom Osvobodilne fronte in partizanom. Bil je partizanska javka. V njem so se srečevali zaupni kurirji, se zbirali aktivisti, med katerimi je bil tudi njen mož Ignac, in partizani. Vanj so prinašali lažje in težje ranjene. Nešteto krat je videla kri in rane, slišala stokanje, smrtno krike in vzdih. Vsem pa je vedno nesebično pomagala.

Plačilo za ovaduštvo

Z bolečino v srcu mi je razlagala, kako so Italijani bombardirali, požigali in uničili njeno vas Višnje. To je bilo 18. marca 1943. V bližnjem gozdu so se naselili partizani, njena znanca pa je skrivaj odhitela v Hinje in jih izdala Italijanom. Kmalu se je nad vasjo pojavilo pet italijanskih letal. Nasprotniki Osvobodilne fronte so se brenčočih ptičev razveselili, da so začeli vzklikati: „Naši rešitelji so že tu! Rešitelji so že tu!“ Letala so krožila nad vasjo. Iz njih so neusmiljeno kosile strojnice in padale bombe. Nekateri sovražniki so klicali ljudi, naj se umaknejo v zvonik in cerkev, zakaj vsa vas je zagorela kakor bakla. Toda tudi na zvonik je padla bomba. V strašnih plamenih sta zgoreli vsa vas in cerkev, ostale so le štiri obrobne hiše, med njimi njena, Blatnikova.

Belogardisti so bili zelo poparjeni in nevoščljivi, ker ni zgorela njena, partizanska hiša. V vasi je bilo več ranjenih in trije mrtvi. Tudi precej živine je zgorelo. Vse je bilo uničeno, njeno, Ivankino, pa nedotaknjeno. Kakšen čudež!

Po grozoviti vaški pripetiji se je množica belih nasprotnikov nagnetla pod streho njene domačije, sama z družino pa je med grožnjami in žuganjem pobegnila v gozd. Nasilila se je v skrivni podzemni luknji. Nikdar ni doživela kaj hujšega.

„Ko sem se z družino brez vsega znašla v luknji, sem omedlela in se zrušila. Tedaj pa je od nekod prišel partizan, moj sin Jože. Ko je videl naše trpljenje, se je hudo razjela. Tako razburjena se nisem videla. Na njegov ukaz smo morali takoj zapustiti podzemno bivališče in z njim kreniti proti domu. Tedaj pa so se beli oplahili in razšli. Jože jim je rešeno zažugal, da bo vse postrelil, če me ne puste pri miru.“

Že sem mislila, da bom lahko živela doma, čeprav v razdvo-

jeni, razburkani vasi in hudem vojnem nemiru. Toda čez teden dni, 25. marca 1943, se je pred hišo zgrnilo veliko Italijanov in belogardistov. Prišli so me aretirali. Vso družino so izgnali iz hiše. Iz rok so mi strgali leto dni starega sina Antona ter me začeli zmerjati, pestiti in brcati. Hčerka Micka je pokleknila pred sovražnika in prosila, prosila. Po kolenih je lezla za mano med sovražniki, da bi se usmilili. Ko so me gnali od hiše, sem še dolgo slišala pretresljive, proseče vzklike: Mama! Mama! Dajte nam mamo nazaj!“

V Ambrusu je bila zaprta dva dni, potem pa so jo odgnali na Krko, kjer je bila za zapahi cele tri mesece. Povedala mi je, da sta bila najslabša z njo Jožetov prejšnji prijatelj in terence, tedaj pa voditelj belih Miklič in njen sorodnik Jože Kovač.

„Naj jim bog odpusti grehe. Jaz jima odpustiti ne morem. Le belogardist Tinetov Jernej je bil dober do mene. Tolažil me je in mi skrivaj šepetal, da me ne bodo ubili.“

Ko je njen sin Jože Boldan—Silni odšel s XIV. divizijo na Štajersko in ga v bližini ni bilo več čutiti, se je raznesla vest, da je padel. Tega so se belogardisti zelo razveselili. Odhiteli so v cerkev in dolgo zvonili, da bi se hitreje raznesla vest, da je mrtev in se ga ni treba več bati. Čez dolge mesece pa je prihitel v Višnje partizanski kurir in ji prinesel sporočilo, da je Jože še živ in da potuje v Vrhovni štab k tovarišu Titu.

Po vojni so jo domačini kar naprej zapostavljali, dasi je bil tudi njen mož aktivist OF in prvi predsednik krajevnega narodnoosvobodilnega odbora.

Ivanka Blatnik, mati narodnega heroja Jožeta Boldana — Silnega. (Foto: T. Ožbolt)

Ko se je začela obnova vasi, je ljudska oblast pomagala vsem zgraditi lepe, nove hiše, da je vas zdaj lepša kot prej, le njej niso odobrili niti dinarja za obnovo stare, s slamo krite bajtice, čeprav je bila zavetje vsem. Tako njena stara hišica še naprej trohni in joče. V njej pa živi osemčlanska partizanska družinica: stara dva sta v eni, sin Slavko z ženo Štefko in štiri otroki pa se gnete v drugi sobici.

In vendar mati narodnega heroja Jožeta Boldana—Silnega na stara leta uživa mir in srečo v revnem, starem domu.

Skromna in zadovoljna

„Vsako jutro zarana vstanem, najpozneje ob petih. Zakurim peč in odhitim v hlev krmit živino, saj imamo tri krave, konja, dva prašiča in več drobnice. Polozem krave in pripravim zajtrk za družini. Treba je odpraviti otroke in pospraviti po hiši, zakaj snaha je zaposlena v Ambrusu, v „Pletilstvu“ dobro—ji gre, saj zasluži po tisoč petsto dinarjev in več. Tam dela zdaj okoli dvesto ljudi. Dela in zaslužka pred vojno ni bilo. Potem odhitim na njive.“

TONE OŽBOLT

KONJ ~ PARTIZANSKI SOTRPIN

Pred proslavo 30-letnice veterinarskih ustanov v Beli krajini

O partizanskem konju imamo razne predstave. Prva je precej romantična. Tako je za naslovno stran neke knjige v partizanih narisal naš partizanski slikar Niko Pirnat konja s ponosno dvignjeno glavo, iskrimi očmi, vzpenjajočega se na zadnje noge. Takega konja si je v mladostni romantiki predstavljaj mladi komandant, ko je jahal svoji enoti na čelu. Podobno so si zamišljali konja tisti, ki so spomladi 1942 organizirali konjeniške vode.

Drugačna pa je pri večini borcev slika partizanskega konja (pod imenom konj je razumeti konje, mule in druge kopitarje). To je izčrpan konj, ki kaže rebra, s povešeno glavo, udrtimi očmi in osedlan s težko natovorjenim tovornim sedlom, vprežen v top ali kmečki voz. Ta konj je nosil težko orožje, strelivo, ranjence, hrano in drug material. Nihče pa si ne more predstavljati partizanske vojske brez konja.

Kako smo se oddahnili, ko smo zaplenili Italijanom prve mule in jim obesili na tovorno sedlo poleg težke brede municije, kotle in goro nahrbtnikov, da so reve komaj še lahko hodile! Ob italijanski kapitulaciji smo zaplenili veliko število konj in mul, ki so postale sestavni del naše vojske, pravi in zvesti bojni sotrpini.

Toda konji niso bili potrebni samo naši vojski, potrebni so bili kmetom za obdelovanje polj, da bi pridelali čimveč hrane zase in za naše borce, razen tega pa so bili neprestano mobilizirani za razne prevoze.

PRVE VETERINARSKÉ AMBULANTE

Kjer je živina, je nujno potrebna veterinarska služba. Prvič je bila organizirana veterinarska služba spomladi 1942, ko je bilo osvojen prvo ozemlje. Toda po roški ofenzivi avgusta istega leta je ta služba prenehala delovati in se je prav razvila šele jeseni 1943 po kapitulaciji italijanske vojske. Najprej je bila organizirana vojaška veterinarska služba, spomladi 1944 pa še civilna. Vojaška je bila organizirana od glavne-

ga štaba Slovenije preko korpusov — cone, divizij, brigad, vojnih področij, komand mest do partizanskih odredov. A tudi vojaški veterinarji so tedaj, ko še ni bila organizirana civilna služba, zdravili tudi kmetovo živino. Pa tudi ko je bila organizirana civilna veterinarska služba in so bili veterinarji pri okrožnih narodnoosvobodilnih odborih, so vojaški veterinarji zdravili kmečko živino, kjer so le mogli, posebno pa v veterinarskih bolnišnicah in ambulantah.

Da bi lažje, bolj organizirano in uspešneje zdravili živino, so bile organizirane veterinarske bolnišnice in ambulante. Že kmalu po italijanski kapitulaciji so bile organizirane številne ambulante na ozemlju 7. korpusa NOV in POJ pri komandah vojnih področij in komandah mest, pri divizijah in 1. slovenski artilerijski brigadi, kasneje pa tudi še pri obeh korpusih in 4. operativni coni. Med prvimi so bile organizirane veterinarske ambulante pri komandi belokranjskega vojnega področja v Črnomlju in pri komandi mesta Metlika v vasi Berčice.

Vedno bolj se je čutila potreba organizirati večjo veterinarsko usta-

no, veterinarsko bolnišnico, kjer bi zdravili težje ranjene in bolne konje. Zato je bila septembra 1944 organizirana veterinarska bolnišnica 7. korpusa. Ta je nastala z združitvijo ambulante artilerijske brigade in ambulante 15. divizije. Prvotno je bila bolnišnica na Toplem vrhu nad Črmošnjicami, kjer je bila prej ambulanta artilerije. Konec oktobra se je zaradi večje varnosti pred sovražnikom preselila v vas Kleč pod Mirno goro v Beli krajini. Tu je bilo že prej okrevališče za izčrpane konje 7. korpusa. Okrevališče se je priključilo bolnišnici kot poseben oddelek. Na Kleču so nameravali zgraditi bolnišnico.

Toda v začetku zime so nastale velike težave zaradi pomanjkanja gradbenega materiala in zaradi vedno večjega pomanjkanja krme. Vsak dovoz iz nižinskih predelov Bele krajine ali od drugod je bil nemogoč zaradi izrednega pomanjkanja vprežne živine. Zaradi tega se je veterinarski oddelek glavnega štaba odločil, da bo zgradil bolnišnico na gozdni jasi v bližini Kanjarice, nedaleč od Črnomlja. V hudi zimi 1944/45 je bila v dobrem mesecu že zgrajena. Bila je 30 metrov dolga in 12 m široka. Ker je bila bolnišnica pravzaprav nekaj veterinarski strokovni vrh z večjim številom veterinarjev, sta bila v tej bolnišnici organizirana tudi dva tečaja za veterinarske bolničarje, katerih se je udeležilo 50 tečajnikov, tečaj za veterinarske pomočnike in tečaj za podkovske kovače. Bolnišnica je imela še oddelek za kužne bolezni v vasi Kvasica, kjer so zdravili v plinski celici garjave konje, remontni oddelek v Črnomlju in okrevališče za izčrpane konje na Sinjem vrhu nad Kolpo. Za ilustracijo dejavnosti bolnišnice naj navedem, da je bilo zdravljenih v vseh oddelkih februarja 491 konj, aprila pa 348.

REFERENTI ZA PODKOVSTVO

Med veterinarskimi ustanovami v Beli krajini ne smemo pozabiti centralnega veterinarskega skladišča,

ki je bilo v neki zidnici v Stražnjem vrhu.

Bos, nepodkovan konj ni uporaben za delo, posebno ne v partizanski vojski, ko mora hoditi po pretežno težkem in trdem terenu. Zato je bila skrb veterinarske službe organizirati podkovanje konj. Podkovati

sov, divizij in vojnih področij. Vojaške enote so imele svoje podkovske kovače, ki so podkovani samo v nujnih primerih, sicer so podkovali konje njihovih enot skupaj s podkovskimi kovači področij. Podkovske delavnice so organizirale komande vojnih področij predvsem ob glavnih poteh, kjer je tekla etapna prevozna služba. V teh podkovališčih so dobivali kovači vojnih enot podkve, da jih niso nosili s seboj.

PROSLAVA

Na dan borca, 4. julija, bo Zveza društev veterinarjev in veterinarskih tehnikov Slovenije organizirala v Črnomlju proslavo 30-letnice veterinarskih ustanov v Beli krajini. To bo tovariško srečanje sodelavcev partizanske veterinarske službe in veterinarjev iz vse Slovenije. Na proslavi, ki bo na prostoru, kjer je stala veterinarska bolnišnica glavnega štaba, bo Zveza VVT podelila nekaterim zaslužnim veterinarjem, podkovskim kovačem in drugim sodelavcem diplomo „Zaslužnega člana Zveze VVT“, številnejšim pa „Priznanje“. Tedaj bo Zveza tudi izročila veterinarski postaji v Črnomlju spominsko ploščo, ki jo je izdelal pisatelj in kipar Tone Svetina. Plošča je posvečena spomenu na partizanskega konja. To je prvi spomenik temu partizanskemu sotrpinu. V zvezi s proslavo bo isti dan ob 9. uri v kulturnem domu v Črnomlju otvoritev razstave, ki bo prikazovala partizansko veterinarsko službo. Ista razstava bo nato premeščena v Belokranjski muzej v Metliki in bo odprta 7. julija ob 10. uri. V tem muzeju bo nato ostala kot del njegovega partizanskega oddelka.

SAMI IZDELALI CELO INSTRUMENTE

Ob kapitulaciji italijanske vojske so sicer naše enote dobile od vojnega plena precejšnje količine podkovskega materiala, ki pa so kmalu poršle, prav tako so kmalu bile porabljene vse zaloge, ki so jih imele trgovine. Zato smo bili prisiljeni, da smo ga sami začeli izdelovati.

Našel bom nekaj podkovskih delavnic na ozemlju Belokranjskega vojnega področja, v katerih so izdelovali podkovski in drug material. V Črnomlju so delali v podkovski delavnici Antona Švajerja podkve, izdelali so tudi dve plinski celici za zdravljenje garjavih konj. V delavnici Antona Urha v Metliki so izdelovali podkovnike in podkovsko orodje. V vasi Lokvice pri Suhoju so delali podkovnike in podkve za partizanske čevlje. Novembra so organizirali enako delavnico v Pristoku. Na Krupi pri Stranski vasi so izdelovali podkve, krampe, sekire, škarje za žične ovire, razne kombinirane klešče, vozičke za prevozanje minometalcev in nosila za ranjence. Nosila so bila izdelana tako, da so bila na majhnih kolesih ali pa v zimskem času na smučeh. Izdelovali so tudi prezalke za telefonske drogove in strugače (pile). V kovaški delavnici blizu gostilne „Tajčbirt“ nad Semičem so izdelovali podkve. Pri kovaču Zvanu v Selih pri Semiču so izdelovali podkovsko orodje. Izdelali so tudi nekaj veterinarskih instrumentov.

Vkljub vsem težavam in izredno napornemu delu, ki ni trajalo le osem ur, pač pa od dneva do noči, so te delavnice izpolnile zaupane jim naloge in so delale do konca vojne. Vendar je moralo osebe delavnice večkrat zgraditi za puške v primeru neposredne nevarnosti, ki je grozila ob sovražnikovem vdoru.

Dr. MILAN DOLENC

Zdravljenje ožuljenih konj v veterinarski bolnišnici v Kanjarici

V gneči ob denarnico

Poklicnim žeparjem je v Metliki spodletelo

Metliški sejmi tako slovijo po državi, da so zanje izvedeli tudi zagrebški žeparji. Tako so na enega največjih pomladnih sejmov v marcu pripotovali kar trije: Ivan Grakalič, delavec brez zaposlitve iz Zagreba, ter Pero Komorski, tudi Zagrebčan, vozil pa jih je z avtom Anton Dioš. Smukali so se po mestu in opazovali, kdo je kaj kupil in kdo prodal. Popoldne po 14. uri, ko je že poln avtobus pripeljal pred gostilno Car in so vanj še rinili potniki proti Karlovcu, so se tudi žeparji zapodili v gnečo. Prerivali so se in tako je Grakalič ukradel denarnico Branku Ribariču, ki je ta dan prodal par volov in je imel denar spravljn v prsnem žepu. Ženske so zaklicale, da je neki moški vzel denarnico in nato zbežal iz gneče, potem se je za žep potipal še potnik Ivan Blažina in zavpil: „Okraden! Tudi mene so!“ Res mu je zmanjkalo 1.250 din.

niki še posebej pozorno spremljali promet in „tujce“, kajti žepne tatvine so se na metliških sejmih že prej pojavljale. Komorski in Grakalič pa sta v žeparstvu izurjena, saj sta bila zaradi takih kaznivih dejanj že prej kaznovana. Senat, ki mu je predsedoval Janez Smolej, je Grakaliču prisodil eno leto in 6 mesecev strogega zapora, do pravomočnosti sodbe pa bo ostal v priporu.

Vlomi v priročna skladišča raznih podjetij na novomeškem koncu se kar vrstijo, saj ne mine teden, da ne bi poročali, na primer: „V noči na 21. junij so vlomilci iz priročnega skladišča SGP PIONIR na gradbišču v Irči vasi odnesli razne stroje v vrednosti 40.000 din.“

Očitno je, da so vlomilci ugotovili, kako lahek plen imajo na gradbiščih. Tam ni ustrezne čuvajske službe, v barake je lahko priti, nema-

Hotel je...

Napadalec na dekletke pri Prečni že zaprt

Ko je šla 17. junija zvečer skozi Prečno proti domu R. S., jo je napadel neznan mlajši moški. Dekle je hitro ugotovila, da ima napadalec slabe namene, zato se mu je odločno postavila v bran. Ker ji sile ni mogel storiti ji je iztrgal iz rok torbico z dokumenti, 500 dinarji in nekaj lirami.

Napada na dekletke je osumljen 23-letni Muharem Zeča iz Dja-kovce, ki je že prijet in za zapah. R. S. je sicer prestala nekaj strahu, vendar njen primer jasno kaže, da tudi pri dekletu pogum nekaj velja.

Plen se ponuja

lokrat pa se jim plen tudi ponuja. Stroji, čeprav drage naprave, ostajajo čez noč na prostem. In znano je, da prilika dela tatu.

Večja skrb za družbeno premoženje je nujna, verjetno pa se tudi finančno izplača bolj najeti nočnega čuvaja, kot v eni noči izgubiti 40.000 din. Pa še delo na gradbišču nekaj dni potem stoji, dokler ne pripeljejo drugega stroja.

R. B.

KRONIKA NESREČ

SUHA KRAJINA: DOMAČINA TRČILA – Ko je Jože Blatnik z Vi-sejca 17. junija zjutraj vozil z avtom od Hinj proti Prevolam, mu je v ovinku pripeljal naproti Angel Bre-celnik iz Hinj. Pred srečanjem je slednji zavil na levo na parkirni prostor in zaprl Blatniku pot. Vozili sta trčili. Voznika imata za 7.000 din škode.

JUGORJE: KONJ IN VOZ PO BREGU NAVZDOL – Jože Ancelj

iz Mačkoveca pri Suhorju je 17. junija dopoldne pripeljal konjsko vprego do Jugorja. Tam se je konj ustavil in začel riniti voz nazaj. Voz je potem zdrknil po bregu navzdol, z njim pa je potegnilo tudi konja. Ancelj in njegova žena, ki sta sedela na vozu, sta se prevračala po bregu in se pri tem poškodovala. Oba so odpeljali v bolnišnico.

PRELOKA: MLADOLETNIK BREZ DOVOLJENJA – Ivan Mike-tič iz Preloke je 16. junija zvečer vozil z avtom proti Vinici. Na koncu domače vasi mu je v ovinku pripeljal naproti po levi strani mopedist M. J. in trčil v avto. Pri tem sta se poško-ovala mopedist in sopotnik Jože Simčič s Hrasta pri Vinici. Oba imata zlomljeni nogi. M. J. je vozil brez vozniškega dovoljenja.

BRŠLIN: PRED AVTOM ČEZ CESTO – Janez Klemenčič iz Sme-lenje vasi je 18. junija popoldne vozil z avtom proti Bršlinu. Pri zapornicah je dohitel Novomeščanko Go-rico Peterlin, ki je nenadoma pred avtom prečkala cesto. Voznik jo je zadel in zbil na tla. Peterlinovo so poškodovano odpeljali v bolnišnico.

MEDVEDJE SELO: V OVINKU S CESTE – Stanislav Pančur z Mirne je 18. junija vozil z avtom iz Trebnjega proti domu. Pri Dol. Med-vedjem selu ga je v ovinku na mokri cesti vrglo v jarek, nato se je prekucnil na streho. Škode je za 5.000 din.

ZABJA VAS: FANT V BOLNI- CO – 14-letni M. K. se je 19. junija dopoldne zapeljal s kolesom s Poti na Gorjance na cesto prav takrat, ko je z avtom mimo pripeljala Novo-meščanka Justina Čvelbar. Fant je trčil v avto in se poškodoval, da so ga morali odpeljati v bolnišnico. Gmotna škoda znaša 2.100 din.

DRUGA ŽRTEV

Poročali smo o nedavnem trčenju osebnega avtomobila in traktorja pri Vel. Gabru, ki je terjalo takojšnje življenje Jožeta Lavriha. Pred dnevi je umrl v bolnišnici še 39-letni Jože Smole z Brega pri Trebnjem, prav tako udeleženec pri tej nesreči.

SPET VLOMI NA OTOČCU

V noči na 21. junij so bili na delu vlomilci pri otoškem hotelu. Vlomili so v osebni avto Nemca dr. Sigrida Ammerja, ki je ob diaporojektor in potovalko, medtem ko so iz sobe gosta Stepana Drabeka iz Osijeka odnesli prenosni televizor. Za storilci poizvedujejo.

V nedeljo, 23. junija, je avto-moto društvo Sentvid na Gradišču pripravilo tekmovanje za državno prvenstvo v motokrosu za nacionalni in internacionalni razred. Pokrovitelj tega tekmovanja, ki se ga je udeležilo več kot 70 tekmovalcev, je bila zavarovalnica Sava. Več o zgodovini motokrosa in AMD Sentvid v eni izmed naslednjih števil Dolenjskega lista.

V dolenjskem derbiju NOVOTEKS

Igralci obeh ekip so se pred tekmo poslovili od dolgoletnega Novoteks-ovega košarkarja Jožeta Splichala - Prvak Loka 74

V zadnjem kolu prvega dela I. SKL A lige se vrstni red na lestvici ni bistveno spremenil, le da imajo kar štiri ekipe po šest-najst točk. Tako se lahko za naslov prvaka v ligi še vedno pote-guje kar šest ekip, sedmi pa so Novoteksovi košarkarji, ki so v prvem delu tekmovanja svoje navijače z nekaterimi nepriča-kovnimi porazi razočarali. Derbi kola med Novomeščani in Metličani si je ogledalo več kot 500 gledalcev, ki so burno navijali tako za Beti kot Novo-teks, igralci pa so se jim oddol-žili z odlično igro.

žember 99:67, Sentjerne - Dole-njske Toplice 84:53, Semic - Loka 74 48:81. Končni vrstni red: Loka 74 16 točk, Črnomelj 14, Žuzem-berk 10, Bršlin, Sentjerne in Metli-ka po 8, Straža 4, Semic in Dolenj-ske Toplice po 2 točki.

KOČEVJE - KROJ
80 : 82

V prvenstveni tekmi druge slovenske košarkarske lige so domači igralci zamudili lepo prilož-nost, da bi prišli do novega para prvenstvenih točk. Prvi polčas so tesno zmagali, v drugem so vodili še v zadnjih minutah, gostje pa so si s

točno izvedenima metoma priborili zmago. Pri domačih sta bila najbolj uspešna Papež z 20 in Pongarčič z 19 zadetki. (Z. F.)

TRIKON - JESENICE
58 : 40

Domače košarkarice so takoj v prvem polčasu zaigrale izredno do-bro, tako da so gostje zmedle, te pa so dosegle vsega devet zadetkov. Boljšo košarko smo potem gledali v drugem polčasu, toda domače igral-ke so predvsem po zaslugi razpolo-žene Oberstarjeve, ki je sama dose-gla 27 zadetkov, zasluženosti slavile prepričljivo zmago.

ZA LISCO PETO MESTO

V nedeljo je bilo na igrišču ljubljanskega Slovana na Kodeljevem letošnje republiško rokometno prvenstvo za mladinke; nastopile so tudi igralke Lisce iz Sevnice. V A skupini so Sevničanke igralce s kasnejšimi zmagovalkami Alplesom iz Zeleznikov in tekmo tesno izgubile 11:8 (5:4). Izola pa jih je premagala z 10:8 (6:3).

V boju za peto mesto so se Sevnič-anke pomerile z vrstnicami iz Zagorja in jih brez težav premagale s 14:10 (7:6).

ČRNOMELJ – V prvenstveni tekmi republiške mladinske lige sta se v Črnomlju v belokranjskem derbiju pomerili vrsti metliške Beti in domače ekipe. V izenačenem dvo-boju so zasluženo zmagali gostje s 74:72. (D. U.)

Splichal - za slovo se zmagal.

Brežice, Krško, N. mesto

V LCRL so Sevničanke zasedle drugo mesto

Tekmovanje v ljubljanski conski rokometni ligi za moške in ženske je končano. Prvaka sta Šušar iz Skofje-loke med moškimi in Sava iz Kranja med dekletki. Brežičani so iz 22 tekem odnesli 15 zmag, eno so igrali neodločeno, šestkrat pa so morali priznati premoč tekmecev. Z 31 točkami so se uvrstili na tretje

mesto. Takoj za njimi se je uvrstila ekipa Krškega, ki je dosegla 11 zmag, dva neodločena rezultata in devet porazov, zbrala pa je 24 točk. Samo točko manj so zbrali Novo-meščani, ki so prav tako enajstkrat zmagali, enkrat remizirali in doživeli 10 porazov. Vse naše ekipe bi lahko z boljšo igro - to velja zlasti za Krčane in Novomeščane - zasedli boljše mesta.

Zato pa so se Dolenjci izkazali kot strelci, saj so med prvo deseterico najbolj uspešnih strelcev Gorišek iz Brežic, ki je bil s 171 zadetki drugi, Krčan Ganc s 130 tretji, Novomeščan Pungercič s 124 šesti, Iskra iz Krškega pa deveti.

Med dekletki so rokometarice Lisce odlično zaigrale, toda športna sreča jim je v letošnji sezoni obrnila hrbet. S 30 točkami so Sevničanke zasedle drugo mesto, le dve več pa imajo prvakinje - igralke Save. V 18 prvenstvenih srečanjih so igralke Lisce štirinajstkrat zmagale, dvakrat remizirale in dvakrat izgubile. Veliko slabše so se odrezale igralke Rib-nice. Slast zmage so okusile le štiri-krat, 14-krat pa so morale priznati premoč vrstnic. Med najuspešnejše strelke so se uvrstile tudi Dolenjke. Rugljeva iz Sevnice je z 98 zadetki zavzela tretje mesto, Mršnikova iz Ribnice se je z zadetkom manj uvrstila takoj za njo. Osmo mesto je za-vzela Mlinaričeva (Lisca), ki je mre-žo nasprotnic zadela 68-krat.

ŠPORTNI KOMENTAR

Koristno sodelovanje

Novost v naši šolski praksi, šola v naravi, prehaja letos že v drugo desetletje obstoja. V tem času se je pokazalo, da je taka oblika nadaljevanja redne šolske telesne vzgoje v obliki smučarskih in plavalnih tečajev ter po-uka v naravi za 5. in 4. razrede osnovnih šol pri otrocih močno priljubljena. Tako je nerazumljivo, da so se v tisku že nekajkrat pojavili dvomi o koristnosti take šole.

V šolskem letu 1972/73 je v naši republiki organiziralo šolo v naravi 69 osnovnih šol. Med 4909 udeleženci je bilo skoraj 3000 neplavalcev, splavalo pa jih je 87 odstotkov (1506). Tako je lani s pomočjo te šole prvič vi-del morje 1334 otrok. In kako je šola v naravi pri nas na Dolenjskem?

V kratki anketi, ki smo jo naredili po devetih osnovnih šolah v vseh naših občinah, so bili anketiranci v glavnem podobnega mnenja: „Šola v naravi (o nje-ni pomembnosti pričajo številni podatki) je izredno posrečena in dobra oblika nadaljevanja redne šolske dejavnosti. Da pa je nismo (kjer je niso organizirali) OŠ

Katja Rupena, OŠ Metlika, OŠ Kočevje, OŠ Črnomelj...), so krivi predvsem veliki denarni stroški, ki jih terja ta šola.

Razen finančnih izdatkov naše šole spremljajo še drugi problemi: pomanjkanje prostorov in pa strokovnih kadrov. Naši osnovnošolci hodijo v najraz-ličnejše kraje ob naši obali, od Debelega rtiča do Raba, cene za bivanje pa so različne. Vemo, da so mnoga naša podjetja nad nekaterimi šolami prevzela patro-nat. Tako imajo te šole v naravi več ali manj preskrbljeno (na primer osnovna šola na Suhorju, v Ribnici ter še nekatere). Tako kot ta podjetja pa bi se la-hko izkazala (v podobnih pri-merih so se že večkrat) tudi ostale delovne organizacije, ki imajo ob morju ali pa v planinah svoje počitniške domove. Pred turistično sezono in po njej bi del prostorskih zmogljivosti lahko odstopile šolam, ki bi za učence pripravile poceni in ko-ristno šolo v naravi, kajti tako sodelovanje je prav gotovo v prid obojim.

J. PEZELJ

IZOGNIL SE JE DEKLICI

Franc Spreitzer iz Črnomlja se je 23. junija popoldne peljal z avtom od Vinice proti domu, v Malem Ne-rajcu pa je nenadoma pred avtom stekla čez cesto 5-letna Tatjana Bal-kovec. Voznik je hotel nesrečo pre-prečiti in je močno zavrl, pri tem pa se je avto prevrnil. Sopotnica v avtu Anica Spreitzer se je poškodovala in so jo odpeljali v bolnišnico, medtem ko Tatjanici ni bilo nič, ker je še prvi čas stekla mimo avta.

Parkiranje mopeda na prehodu za pešce in še v križišču hkrati ni „priporočljivo“, posebno če je povsod okoli dovolj bolj primerne prostora, pa naj se ti še tako mudi v bližnjo pekarijo po štruco kruha. (Posneto v Kočevju.)

Smrtni padec s traktorja

Voznik traktorja odgovarja za potnike, ne sme popuščati, čeprav so trmasti - Junc kaznovan

Za težko nesrečo, v kateri je izgu-bila življenje 70-letna Alojzija Matko, je pred okrajnim sodiščem v Novem mestu odgovarjal Franc Junc s Pristave 9 pri Sentjerneju. Ko se je 16. aprila lani mozarak po kopanju v vinogradu vračal domov, ni mislil, da bo moral kdaj zaradi tega pred sodišče, pa se je zgodilo. Junc je namreč domov grede na

traktorju peljal kopače, v vasi Prista-va pa je v ostrem desnem ovinku, kjer je vozilo zaneslo, padla na tla 70-letna Alojzija Matko. Dan kasne-je je v bolnišnici podlegla hudim po-škodbam.

Vozniku so očitali krivdo, ker ni poskrbel, da bi potniki varno sedeli. Voz je imel le eno stranico; priletna Matkova je nerodno sedela in v ovinku je Junc pripeljal prehitro. Res pa je tudi, da je voznik nesrečno Matkovo prej opozarjal (tudi njen sin jo je!), naj se trdnje usede in drži, pa se ženska ni zmenila za na-svete.

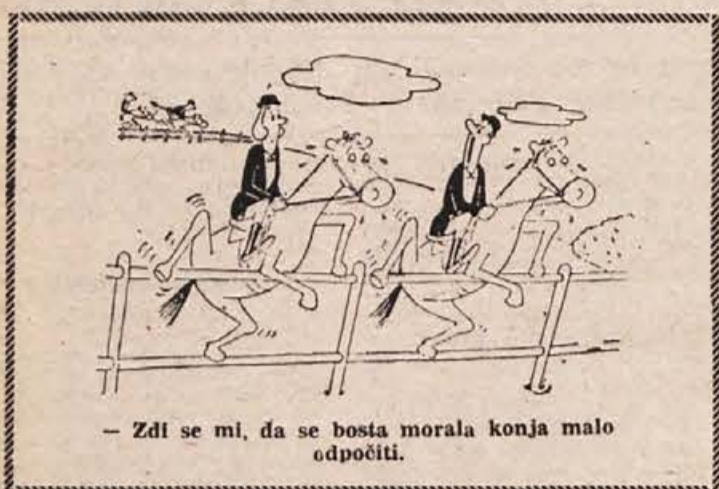
Sodišče je prisodilo obtožencu 6 mesecev zapora, pogojno za dobo dveh let. Doselej še ni bil kaznovan, obžaluje neprevidnost, dejstvo pa je, da je bila nesreča kriva tudi pokoj-nica.

DVA TREZNA - VELIKA ŠKODA

V nedeljo, 23. junija ob 20.15, je v Dolgi vasi pri Kočevju Anton Pleše iz Morave 7 od zadaj trčil s svojim avtom v avto Valentina Vončine, ki je zavijal na levo proti svoji hiši. Škode je za okoli 10.000 din. Oba voznika sta bila trezna.

Starinar je prišel!

— Zdi se mi, da se bosta morala konja malo odpočiti.

Zgodilo se je...

RIBIČI IN KONFUČIJ — Velika borba Kitajcev proti že davno umrlemu filozofu Konfuciju se nadaljuje z nezmanjšano močjo. Posledice revolucionarnega boja proti nazadnjaškemu nazorom tega filozofa pa so povsem konkretne. Tako kitajski časopisi poročajo, da so ribiči nalovili več rib, ker niso upoštevali reakcionarnih Konfucijevih nauk o čuvanju tradicij. Ribiči so se odpravili na morje tudi, ko je bilo zaledenelo, in so nalovili nekaj plena več kot prej, ko so v takem neprijetnem vremenu ostajali doma. Čemu vlačijo zraven Konfucija, pa za hodnim opazovalcem ni prav nič jasno.

ZAKAJ BI BEŽALI — Čilska policija je izgnala iz države pristaše neke verske sekte. Svoje ravnanje je pojasnila s tem, da ne more dovoliti sestajanja takih verskih sekt in bežanja od resničnosti, kar je glavna značilnost takih vernikov. Pametni policijski možje pač niso pomislili na to, kakšna je ta resničnost, pred katero ljudje bežijo v verske omame, čeprav jo zelo dobro poznajo in so sami največje pripomočniki, da je vredna bežanja.

HULIGANSKI RAJ — V sovjetskem mestu Rostovu žive huligani mirno življenje. Res, da pijančujejo, pretepajo ljudi in žive v brezdelju, a sodišča jih ne preganjajo. Zakaj? Mesto Rostov hoče ostati v statističnih „čisto“ mesto, zato državljanje celo odvrtačo od tožb. Več jim pomehi, da so statistično mirno mesto, kot pa da bi imeli po statistiki nekaj več primerov huliganstva, a bi bilo zato na ulicah manj tega škodljivega družbenega pojava.

TAKO PA NE — Raznih sleparij po šolah v ZDA ne jemljejo preveč resno, prestopnikov pa tudi kaznujejo ne hudo. A vendar so v učnem zavodu „Lewis and Clark“ skupino učencev, ki so ukradli naloge za izpit, izključili iz šole. Ta zavod je namreč namenjen šolanju bodočih — policajev.

NA PRAVEM MESTU — Irška republikanska armada je sporočila, da bo letos v Belfastu mednarodni simpozij teroristov, na katerega so že povabili predstavnike vseh terorističnih organizacij na svetu. Simpozij bo trajal dva tedna. Vsekakor so si organizatorji izbrali pravi kraj, saj v Belfastu teroristi niso nič novega. Morda bodo v okviru simpozija pripravili celo kakšno poučno akcijo. Vse je mogoče.

RINEJO V NESREČO — Najnovejše raziskave javnega mnenja na Japonskem so pokazale, da Japonci vse manj verjamejo v napredek. Velika večina namreč meni, da je tehnološki napredek nezdržljiv s človekovo srečo. Japonska pa ravno na tem področju stopa z velikimi koraki naprej, torej po mnenju lastnih državljanov stopa nezadovoljstvu in nesrečnemu človeku naproti.

PO TELEFONU — Donna Irion iz Floride in Len Cason sta se poročila na nenavaden način: ves poročni obred je potekal po telefonu. Da bi stroški ne bili preveliki, je bil zelo kratek. Morda sta v nadaljnji želji po varčnosti za poročni obred drug drugemu poslala po pošti menu.

Kozmetika - prodaja sanj

V človeku je večna želja po lepoti, skladnosti telesa, lepih laseh, koži, očeh. In ker mati narava teh darov ne daje prav posebno rododarno in množično, hoteli pa bi jih imeti vsi, je moderna kemija sklenila odpraviti skopost matere narave. Leto za letom kozmetični saloni ponujajo ljudem lepoto, prodajajo jim sanje, zaprte v tube, škatlice, stekleničke, v razpršilih, kremah in drugih proizvodih, ki obljublajo večno mladost, takojšnjo svežino in lepoto. Ženske vsega sveta — moški zadnje čase skoraj nič ne zaostajajo za njimi — ne gledajo na denar, ki ga je treba odšteti za ta čudotvorna mazila. Kaj bi gledal na dinar, kadar gre za mladostnost! Toda kaj je resnična učinkovitost velike večine kozmetičnih preparatov? So vsaj nenevarni, če že ne hasnejo nič?

Že nekaj let se ugledni pariški dermatolog dr. Robert Aron Brunetiere bojuje proti veliki skrivnosti, v katero so zaviti produkti moderne kozmetike. V svoji knjigi „Lepota in medicina“ razkriva početje modernega človeka, ki dostikrat uničuje, ko hoče popravljati, svoj zunanji videz. Ko kupec nabavlja kozmetične preparate z zvenečimi naslovi, polnimi najlepših obljub, dostikrat ne kupuje nič drugega kot lepo dišečo spojino.

Včasih pa v dobri želji po lepšanju človek doseže prav nasprotno: s preparati si škodi. Tak izrazit primer je zdravljenje mozoljčkov. Vsi preparati, namenjeni temu, so izdelani na osnovi žvepla. Dermatolog Brunetiere je odkril, da taki losioni, kreme in šamponi bolezen kože močno poslabšajo. Velika ovira pri preučevanju kozmetičnih proizvodov pa je skrivnostna sestava. Tovarne niso obvezane napisati sestave svojih izdelkov in tako se dogaja, da lahko prodajajo npr. olje morskega psa, različno obarvano in odišavljeno, v deseterih različicah.

Smučarja na umetni snežni odeži. Toda na nji je tudi treba znati smučati!

Smučanje tudi poleti

Umetni smučarski spusti na prostem in v halah

Na svetu so ljudje, ki se jim zdi čas, ko zemlja ni pokrita z belo snežno odejo, dolgočasen in mrtev. Želeli bi, da bi vedno bila zima, da bi se lahko smučali in uživali v radostih tega množičnega športa. Take želje niso več neuresničljive.

Tehnika dela čudeže, tehnika uresničuje želje ljudi, pa se je pozabavala tudi s snegom. Na Angleškem je tvrdka Summer Ski izumila posebno umetno snežno površino, ki omogoča smučarjem, da smučajo tudi v najbolj vročih dneh. Gre za plastično prevleko, sestavljeno iz trojnih šesterokotnikov, ki se dajo postavljati drug poleg drugega na osnovi v poljubi dolžini in širini. Celotna površina je videti kot nekakšna belo-rumena ploskev. Da se položiti na povsem običajne lesene pode, omogoča pa popolnoma naravno smučanje.

V Angliji so že postavili nekaj takih umetnih smučarskih spustov, na katerih za majhno vsoto smučajo vsi, ki se temu športu ne morejo odreči niti poleti. Uporabniki umetnih spustov trdijo celo, da je umetna snežna odeja boljša od naravne, saj je veliko hitrejša, obenem pa omogoča boljše zaviranje.

Ker gre za dokaj ceneno stvar, lahko upamo, da bomo kmalu tudi pri nas imeli take umetne smučarske proge. Do takrat pa je najbolje potrpeti in poleti raje malo plavati.

Skrivnost razkrita

»Neznani« avtor slike križanja je bil Dürer

Pet stoletij se je po prostorih zagrebške katedrale iz ene kapele v drugo, iz kripte v zakristijo selil triptih, za katerega je veljalo, da je delo neznanega slikarja ene od številnih slikarskih šol poznega srednjega veka. Triptih je sestavljen iz treh slik: „Nošenje križa“, „Križanje“ in „Vstajenje“. Preromal je tudi dolgo pot na Dunaj, kjer so popravili poškodbe, ki jih je utrpel v velikem potresu leta 1880, a nihče mu ni pripisoval večje vrednosti, razen seveda lepe starosti.

Podobno usodo je doživljal rokopis Pavla Ritterja — Vitezoviča v Narodni univerzitetni knjižnici v Zagrebu, v katerem je avtor zapisal, da je triptih v

Detajl Duererjeve slike v zagrebški katedrali.

zagrebški katedrali delo znamenitega nemškega slikarja in največjega svetovnega grafika preteklih časov Albrechta Duererja. Te beležke v znanstvenih krogih niso resno jemali vse do nedavnega, ko je dr. Željko Jiroušek presenetil umetnostne kroge v naši domovini in Evropi z dokazi, da je omenjeni triptih, oziroma njegova osrednja slika resnično delo Albrechta Duererja. Z natančnimi in dolgotrajnimi stilskimi analizami detajlov in s primerjanjem triptiha z ostalimi deli znamenitega slikarja je dr. Jiroušek dokazal, da je Duerer triptih naslikal v času, ko se je mudil na potovanju po Italiji.

Iz zgodovinskih virov se da razbrati, da je slika nastala malo pred Duererjevim odhodom v domovino, saj je poleg ostalega v njem kompoziciji že opazil

Posebna vrednost zagrebškega triptiha je v tem, da predstavlja najznačilnejše Duererjevo delo v času prvega obiska v Italiji in da je to edini prikaz teme križanja v barvi v celotni slikarjevi bogati zapuščini.

Dolenjski list pred 20 leti

Pomen za Kočevsko

KOČEVSKA JE domovina gozdov. Že pred 400 in več leti so naši predniki spoznali vrednost lesa ter ga predelovali v razne lesne izdelke — suho robo, ali kakor ji tudi pravimo, izdelke domače obrti. V to jih je prisilila tudi slaba rodovitnost kraške zemlje, ki ni mogla nuditi dovolj kruha za vse prebivalstvo. V zadnji dobi je bila domača obrt precej prizadeta. Število domačih obrtnikov se je občutno zmanjšalo. V novih pogojih po osvoboditvi je domača obrt spet dobila mesto, ki ji pripada. Spričo zmanjšanja sečnje lesa in njegove racionalnejše izrabe je domača obrt, oziroma lesnopredelovalna industrija, v kar domača obrt postopoma prerašča, velikega gospodarskega pomena za kraje na Kočevskem.

ZARADI NEZDRAVIH razmer v rudniku Kanižarica je bil OLO Črnomelj primoran imenovati posebno komisijo, ki je proučila stanje ter predlagala razrešitev direktorja, razpust delavskega sveta in imenovanje prisilne uprave. Obenem je okrajni ljudski odbor določil rok dveh mesecev, ko bodo razpisane volitve za nov delavski svet. Razpustili so tudi osnovno organizacijo ZK v rudniku Kanižarica.

JAVNO STRANIŠČE zadaj za stavbo novomeške pošte je poglavje zase. Je več kot „kulturno“, saj ga sploh ni več; le odprta vrata in razbitine kažejo, kje je nekoč bilo in kje bi pravzaprav še moralo biti. Novo mesto je že toliko razsežno, da bi dvoje javnih stranišč ne bilo preveč, če že hočemo, da se izognemo onesnaženju po ulicah. Bilo bi prav, če bi stranišče popravili in ga izročili prometu.

KOLORADSKI HROŠČ se je že povsod hudo razširil. Že v zgodnji pomladi, ko so zaorali prve brazde, so našli koloradarja, ki je prezimil v zemlji. Sedaj, ko kmetje okopujejo krompir, ugotavljajo, da se je hrošč pojavil skoraj na vsaki njivi. Kaže, da so letošnje okužbe lanska dediščina slabih in malomarnih pregledov. Okužbe so zelo resne in bodo letos prizadejale veliko škode v Suhi krajini.

(IZ DOLENJSKEGA LISTA 25. junija 1954)

Kaj so pred 80 leti pisale Dolenjske Novice.

Tujcev je bilo jako veliko

(Železnica) nam je prinesla mnogo bolj živahno življenje nego smo pričakovali. Dosti smo imeli Novomeščani ta teden gledati, a tudi po gostilni opraviti, kajti tujcev je bilo jako veliko število v našem mestu. Ali še bolj pa se je poživilo poznejše dni. Osebni promet na železnici je bil nepričakovano velik. Zlasti večerni vlak je tako prenapolnjen, da je imel veliko zamudo. Naslednji dan, v nedeljo pa je videlo Novo Mesto gostov, kolikor morda še nikoli poprej, odkar stoji na trdnih skalah ob Krki. Posebila so nas društva, ki so odrinila spremljana od nebrojne občinstva na izlet v Ragov log, kjer smo se istinito izborna zabavali. Petje dražih nam društev nam je bilo pretresalo srce, ljubljanski in novomeški sokoli pa so nam kazali čuda svoje moči in spretnosti.

(Farna cerkev) sv. Mihaela pri Trebnjem bode v kratkem vsa prenovljena. A tudi tega ne smemo zamoledati, da križev pot izdeluje gospod Anton Kušlan iz Novega mesta. Stal bo okoli 800 goldinarjev. V to svrhu na-

biral se je denar vže nekaj let; letos pa sta cerkvena ključarja v sporazumljenju z gospodom župnikom nabrala po hišah 300 goldinarjev. Lepa hvala vsem darovalcem!

(Brez vsega) najmanjšega lastnega zakriviljenja občespoštovanega gostilničarja zgodilo se je, da so bili gostje sokolskega prihoda po najetih ptujih natakarih grdo ožeti. Mož-postenjak, kateri o vsem tem niti nič vedel ni, vidi se primoranega, star dobri glas svoje gostilne po časnikih braniti. Ta slučaj vreden je sočutnega pomilovanja in upajmo, da bo gospodu vrmeno, kar mu je bilo na grd način odvzeto.

(Z a h v a l a.) Že tri in pol leta je, kar sem popolnoma na oba očesa oslepel, torej nisem prav nič videl. Podal sem se v bolnišnično usmiljenih bratov v Kandijo, kjer so mi operirali oči in danes spet učenosti zdravnikov zahvaljen do bro vidim.

(IZ DOLENJSKIH NOVIC 15. junija 1894)

Stava

„Glavo stavim, da bodo izgubili!“ se je pridušal mladenič v krčmi.

„Stavim kolikor hočeš, da dobijo naši,“ mu je oporekal drugi.

Bila sta tako glasna, da še krčmar ni slišal, kakšno pijačo naj mi prinese, kaj šele, da bi se o čem pomenila.

Beseda, pravzaprav preprič, je tekla o brancju žoge. Ako je eden trdil, da so naši dobri v teh rečeh, mu je drugi oporekal, češ da ima že obilo slabih izkušenj. Kadar je pričakoval največ uspeha, je bil prav gotovo razočaran. Tudi o stavih sta se menila. Vsak dan jih sklepajo v službi ali pa kar v poštni kočiji.

Sedel sem v kotu in žulil pijačo ter vlekel na ušesa pogovor, kakor je moja tešča navada. Pustila sta me pri miru, vendar se je potlej eden le obregnil vame: „No, Martin, kaj počneš zdaj, ko ne moreš sušiti sena, ako ga sploh sušiš za svojo koblico?“

„Veš kaj? Vsaka reč, pa naj bo še tako slaba, ima svojo do-

bro plat. Jurčke nabiram. Ravno zdaj so lepo odgnali, sem se pohvalil.

„Tega ti pa ne verjameva,“ sta mi brž oporekala.

„Kakor hočeta. Včeraj sem jih nabral polno košaro in jih lahko še dobim, kolikor hočem.“

„Kar daj. Za bokal stavim, da jih ne dobiš več kot pet, akoravno se ustiš, da si dober gobar.“

„Za bokal? Velja! V eni uri jih vama prinesem,“ sem obljubil.

Stopil sem na plano in v bližnji gozd, da jima zavežem jezike. Hodil sem gor in dol po sončnih jasad, pod hrasti in okoli njih kakor prejšnji dan, vendar vse zaman. Poldrugo uro sem se mudil, da sem dobil dva, kar je bilo za stavo kajpak premalo.

Danes sem jezen spet zavil tja in nabral spet polno košaro jurčkov. Pa recite, da stava ni goljufiva!

MARTIN KRPAŃ

30. Ni mu lahko, kogar piči zaspi in ne budilka ne gasilca budi. V starih časih je bila ta bleden jo imenujemo — neozdravljiva do živega s kefirjem ...

Ko si je Kleopatrin osebni zaspi v spalnici, je napravil čeznjo križ tra, useknil se je Antonius. Z...

PRIDOBITEV ZA ŠENTJERNEJ!

Vabimo občane na otvoritev novega poslovnega objekta v Šentjerneju, v soboto, 29. junija 1974 ob 13. uri. Otvoritev bo združena s programom in ogledom novih prostorov ter degustacijo pijač znanih proizvajalcev.

Po dolgotrajnih pripravah je Šentjernej, ki postaja vse pomembnejše gospodarsko in kulturno središče, dobil sodoben poslovno-stanovanjski objekt. Hkrati daje novo poslopje lepši videz središču kraja. Objekt je zgradilo gradbeno podjetje PIONIR iz Novega mesta, v njem pa bodo prostori pošte, milice, krajevnega urada, nekaj stanovanj in trgovina. Ta bo samopostrežnega tipa s tekstilnim oddelkom in bifejem.

Trgovsko podjetje DOLENJKA iz Novega mesta bo skrbelo, da bo prodajalna založena z vsemi živili, v tekstilnem oddelku

pa bo razen konfekcije, metrskega blaga, perila, pletenin mogoče dobiti vse ostalo iz te stroke. Posebno opremljen in založen bo samopostrežni oddelk in ga lahko primerjamo z vsemi večjimi dosedanjimi tovrstnimi prodajalnami v naši občini. V bifeju bodo razen pijač na voljo tople in hladne jedi ter malice – enolončnice.

Naložba, za katero so prispevali denar vsi porabniki, je veljala blizu 6 milijonov dinarjev. K posloju sodi tudi lepa zunanja ureditev.

Trgovsko podjetje DOLENJKA je namenilo za objekt in

opremo blizu 4 milijone dinarjev. To naše največje trgovsko podjetje ima v programu zgraditi v najkrajšem času še dve samopostrežni prodajalni v Novem mestu in blagovnico v Trebnjem. Kljub težavam, ki pestijo trgovino zaradi zamrznjenih marž, je kolektivu DOLENJKE uspelo zbrati sredstva za nove naložbe v trgovske lokale, ki jih občani posebno v novih soseskah tako pogrešajo. DOLENJKA bo letos dosegla 25 milijard Sdin celotnega dohodka in bo tako še naprej ostala vodilno trgovsko podjetje na Dolenjskem.

Podstrešne zložljive stopnice
Te stopnice lahko dobite in naročite
v Ribnem 49/a, Bled —

MIZARSTVO /FRANC MARKUN

To je najnovejši in najmočnejši izdelek, zato je dostop na podstreho tudi za starejše ljudi popolnoma varen. Stopnice so zaprte v lastnem oboju, ki ga montirate v odprtino. Spodnji pokrov je iz iverice, zgornji iz pločevine, po požarnovarnostnih predpisih. Izdelujem jih po serijskih in naročenih merah. Serijske mere so: 120 x 70 x 255 cm in 110 x 70 x 225 cm in 96 x 70 x 255 cm. Če pa vam te mere ne ustrezajo, jih lahko naročite. S seboj prinesite naslednje mere: dolžino in širino odprtine in navpično višino od poda do stropa. Stopnice serijskih mer lahko dobite tudi pri Gramex, Ljubljana.

DOBRO BOSTE VDELI, če se boste izučili za...

- ✂ ŠIVILJO
- ✂ PRIKROJEVALKO
- ✂ LIKARICO

»LABOD«, tovarna perila, Novo mesto, vam nudi

- ODLIČNE DELOVNE POGOJE
- DOBRE OSEBNE DOHODE
- UREJEN DELOVNI ČAS
- BREZPLAČNO PREHRANO

Naši pogoji so naslednji:

- da ste stari 15 do 25 let
- da ste iz okolice N. mesta ali Krškega
- da uspešno opravite test ročnih spretnosti
- da nemudoma vložite prošnjo

NAŠ NASLOV JE: »LABOD«, tovarna perila, Novo mesto

labod

Osnovna šola Milka Šobar-Nataša,
Novo mesto,

razpisuje
na podružnični šoli Birčna vas za nedoločen čas prosto
delovno mesto

UČITELJA ZA RAZREDNI POUK, U ALI PRU.

Šola zahteva od kandidata, da je samoupravno socialistično
usmerjen in družbeno-politično aktiven.
Stanovanja ni.

Transportno gradbeno podjetje
»TGP«
Metlika

OBJAVLJA
prosto delovno mesto

VODOVODNEGA INSTALATERJA ZA DELO PRI
VZDRŽEVANJU JAVNEGA VODOVODNEGA
OMREŽJA.

Prijave pošljite na naslov podjetja do 10. 7. 1974.

VSAK ČETRTEK BOLJŠI
DOLENJSKI LIST

20

Gorjanci

Kos, ne pa drobtinica

lenjskih Toplicah, katere pokrovi so, so dali za opremo 100.000 din. Za avtobusno postajališče, ki ga urejajo v Straži, so odmerili 400.000 din. Za delovanje krajevnih organizacij so dali vsako leto znaten znesek. S 45.000 din so pomagali strški Svobodi, da je uredila dvorano. Samo letos so prispevali za take namene v domačem okolju več kot 600.000 din. GORJANCI tudi v prihodnje ne bodo gluhi za prošnje, podpirali pa bodo zlasti marljive.

Od ustanovitve dalje so GORJANCI uslišali prenekatero prošnjo Vavte vasi, Straže, krajevne skupnosti, soli in drugih. Soli v Do-

Promet bi lahko primerjali z obtokom v živem organizmu: organizem ne more živeti brez s krvjo napajanih kapilar, brez sodobnega prometa bi bilo gospodarstvo zapisano propadu. Na Dolenjskem ima podjetje GORJANCI v tem pogledu pomembno vlogo in nalogo.

Po vojni se je začela tudi Dolenjska počasi, a vztrajno razvijati iz zaostale poljedelske pokrajine v industrijsko. Ob tem procesu je ob vznožju roških gozdov nastalo transportno podjetje, ki slavi že 20-letnico obstoja.

Kot takratna oblika združenih prednikov GAP in OKAP iz Novega mesta in poslovalnice ljubljanskega SAP so GORJANCI opravljali pomembno dejavnost: prevoz lesa z Roga in gradbenega materiala za opustošene vasi in mesta.

Danes je podjetje že tako globoko pognalo korenine, da si brez njega ne moremo misliti celovitega gospodarstva novomeške občine, celovitega prometa v republiki in državi.

Dvajsetletnico obstoja slavi podjetje GORJANCI v času, ko se naša družba organizira na novih družbenoekonomskih osnovah in načrtuje zgraditev takega političnega sistema, ki bo delavcu omogočil odločiti o celotnem proizvodnem postopku, o rezultatih dela in o razširitvi gnotne podlage v družbeni produkciji.

Pot dveh desetletij je kolektiv GORJANCEV prehodil dogovorjeno, sporazumno, načrtno in zavestno. Pri tem mu je bilo vodilo, da se obdrži le tisti, ki utrjuje intenzivno gospodarjenje in ne zatiska oči in ušes ob pogojih in potrebah jugoslovanskega trga. Mnogo podatkov dokazuje, da GORJANCI niso mahnili mimo. Poglejmo nekatere!

Realizacija se je povečala od 2,6 milijona dinarjev v letu 1954 na 90 milijonov dinarjev v letošnjem jubilejnim letu ali za 35-krat. Vrednost osnovnih sredstev se je povečala za 13-krat in znaša zdaj 50 milijonov dinarjev. Zadolžitev podjetja za osnovna in obratna sredstva dosega zdaj le 4,8 milijona dinarjev. Število zaposlenih se je od leta 1954 povečalo od 107 na 450 ali za nekaj več kot 4-krat.

V GORJANCIH so se razvile tri glavne dejavnosti: tovarni in avtobusni promet ter gostinstvo, ki so se na podlagi ustavnih dopolnitev oblikovale v tri TOZD. V tovarnem prometu ima podjetje 245 vozil z nosilnostjo 2.650 ton in 210 vozniki. Prevladujejo tovornjaki TAM, FAP in FIAT ter prikoliče ITAS. Večinoma opravljajo dolgotrajne prevoze v Jugoslaviji in mednarodnem transportu. Podjetje je razvilo vrsto poslovalnic, ki skrbijo za povratni tovar. Take so v Ljubljani, Mariboru, Kopru, Zagrebu, na Rijeki, v Beogradu in nekaterih drugih večjih krajih v državi, kajpak tudi v Straži, kjer ima podjetje sedež. V okviru tovarnega prometa delujejo tudi

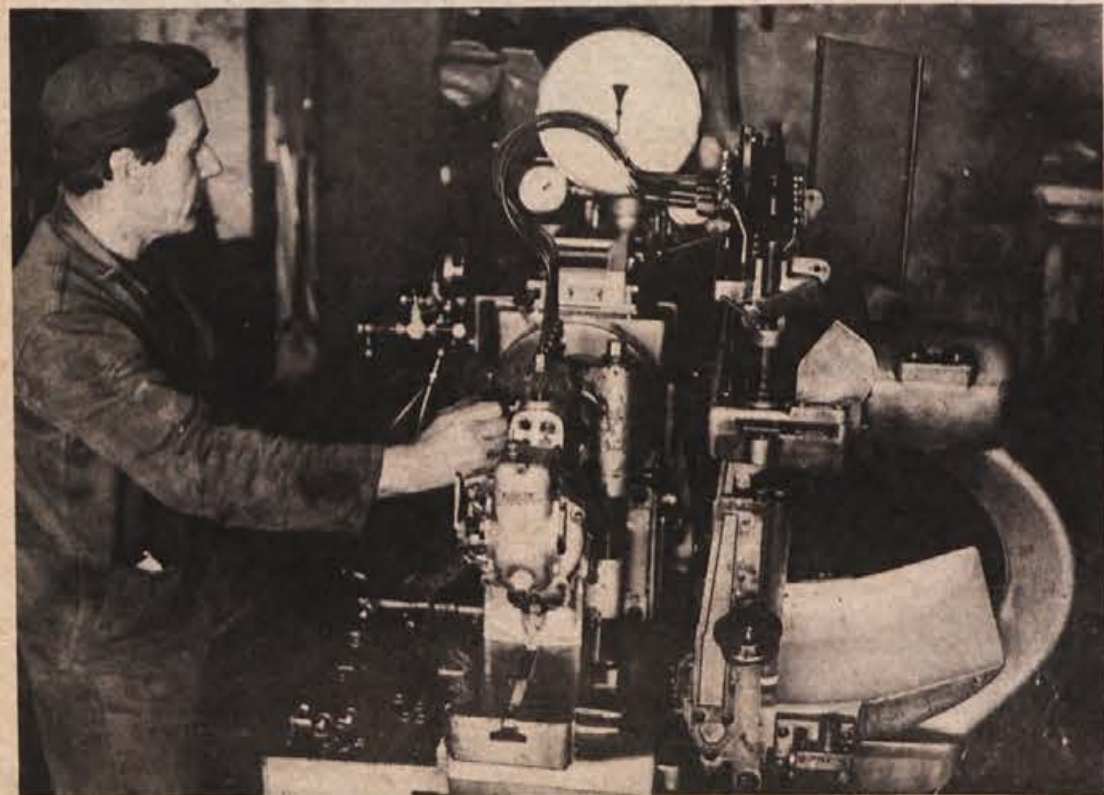
IZPOD ROGA

Hotel Metropol z na novo preurejeno in odprto točilnico je znano gostišče s prenočišči v Novem mestu. Prenekateri potnik, ki ga GORJANCI z avtobusi popeljejo v širi svet, je gost hotela.

GORJANCI sami vzgajajo kadre. Slika kaže avtokleparja pri nevsadanjem opravi.

Delavnica, specializirana za popravila in reguliranje tlačilk BOSCH za gorivo. To dela Jože Rajh, strokovnjak, ki je znan tudi izven podjetja.

ŠTEFAN GALIČ, direktor: „Doma sem iz breziškega konca. Za Novo mesto sem se odločil, ko sem bil še pri vojakih. Kraj mi je bil všeč, ljudje tudi. Nisem veliko razmišljal. Kot izučeni voznik sem sedel za krmilo tovornjaka. V tovarnem prometu sem bil do leta 1951, ko sem presedlal na avtobus. Devet let je bila moja proga Novo mesto – Dobropole. Dve leti sem vozil potnike proti Mariboru in Ljubljani. V kolektiv sem se vživel in rasel s samoupravljaljskimi dolžnostmi.“

V podjetju sem bil prvi predsednik delavskega sveta.

V delavskem svetu in drugih upravnih organih sem bil potem še večkrat. Nedvomno si človek z leti nabere dobrih izkušenj. V podjetju in izven njega so to pri meni videli in mi ponudili druga delovna mesta. Nisem se mogel odločiti. Naposled je prišlo leto 1961, ko sem bil na pobudo in željo kolektiva imenovan za v.d. direktorja. To je bila zame velika prelomnica v življenju in huda preizkušnja.

Pristal sem šele po daljšem premisleku. V resnici nisem vedel, kako naj se vedem, saj sem, milo rečeno, padel na direktorski položaj neposredno izza volana. Ni me motilo gospodarsko stanje v podjetju, bolj to, ker si nisem bil na jasnem, kako me bodo poklicnega voznika na direktorskem položaju gledali sovozniki. Šele zdaj, po trinajstih letih, lahko mirne duše rečem, da sem se dobro odločil, kar

dokazuje tudi to, da so mnogi iz takratne generacije ostali, to pa je slej ko prej tudi znak, da odnosi niso bili slabi.

Veliko tovarišev, ki so pri GORJANCIH od ustanovitve podjetja, je napredovalo na vodstvene in vodilne položaje. Menim, da je to podjetju v korist, saj pogostne menjave gotovo niso dobre. Poleg tega je to v skladu z našimi željami, da s svojimi kadri zasedemo delovna mesta, tudi zahtevnejša.

Pri samoupravljanju smo se držali načela, da vse stvari sami urejamo. Ko smo se zadolževali, smo pazili, da dolgi ne presegejo tretjine letne amortizacije podjetja. Stabilizirali smo se vselej z lastnimi močmi in sposobnostmi, predvsem pa z večjo produktivnostjo dela.“

MIRKO JERAJ, predsednik delavskega sveta: „V

BREZ UDARN

podjetju sem začel in vzdržal. Kajpak ni bilo

lahko. Hoteli pa smo rasti, se krepiti in povečevati. Včasih je slo to le tako, da smo se odrekli delu za služka. S tako zbranim denarjem smo kupovali vozila. Udarniške ure so bile na dnevnem redu. Takrat smo bili vsi kot eden. Zdi se mi, da je bilo v nas več volje, kot je je v ljudeh, ki so prišli kasneje v podjetje.

Na delovno mesto smo prihajali od daleč. Ni bilo prevozov, avtobusov kot danes. Spominjam se, da sem se sedem let vozil v Stražo s kolesom. Vreme me ni oviralo. Zamudil nisem do zdaj še nikoli. Raje sem prišel prej in kasneje odšel. Danes imamo v podjetju nekatere, ki premalo dajo od sebe. Na srečo so v manjšini.“

FRANC PILETIČ, predsednik DS skupnih služb: „V podjetje sem prišel leta 1951. Imel sem veselje do motornega vozila. Kasneje sem bil do leta 1953 pri LIP. Sprva sem vozil les z Roga, potem pa od leta 1953 20 let in 8 mesecev avtobus, večinoma na progi Novo mesto – Zagreb. Ko sem prišel v podjetje, smo imeli 6 avtobusov, zdaj jih je 50. Prevozil sem nad 1,5 milijona kilometrov. Vozili smo vselej po potrebi, ne glede na

nedeljo ali praznik. Zdaj sem prometni kontrolor.“

DRAGO IRT, predsednik sindikalne konference: „V GORJANCIH sem prišel leta 1958 kot vajenec za avtomobilsko mehaniko. Izučil sem se hkrati pa opravil tudi vozniški izpit. Do leta 1966 sem vozil tovornjak na špediciji, osem let pa sem na avtobusu.“

GA V SVET

Z desnega brega Krke je lep pogled na obnovljeno gostišče na Loki, kjer je tudi prvo avtomatsko kegljišče v Novem mestu. Kegljšče bo odprto te dni ob 20-letnici podjetja.

mehanične delavnice v Straži. Ta dejavnost bo navrgla letos 60 milijonov dinarjev bruto realizacije.

Abtobusni promet opravlja ta čas že 50 avtobusov znamk TAM, FAP in Mercedes. GORJANCI vzdržujejo redni avtobusni promet na Dolenjskem in promet z večjimi središči v državi. Poleg tega pogodbeno vozijo delavce in šolarje, v sodelovanju s Kompasom pa tudi izletnike. Na leto prevozijo z avtobusi 3,5 milijona potniških kilometrov, kar je toliko, kot

Šola kadrov

V dvajsetih letih se je v GORJANCIH izučilo 250 delavcev za avtomehanike, avtoelektrikarje in vrsto drugih poklicev. V podjetju je bilo ta čas zaposlenih 900 voznikov. Večina teh dela zdaj v industriji, režijskem transportu in drugih dejavnostih na Dolenjskem. Vsi ti kadri so šli skozi bogato šolo, od delavca do upravljalca.

če bi šel en avtobus devetkrat okrog zemlje. Število potnikov je malo večje od števila prevoženih kilometrov. Pokvarjene avtobuse vozijo v Bučno vas, kjer imajo GORJANCI v ta namen servisno delavnico.

Gostinsko dejavnost so razvili GORJANCI v zadnjih letih po pripojitvi novomeskega hotela METROPOL. Za to dejavnost so se GORJANCI odločili, ker so za njen razvoj lahko namenili del akumulacije. Ob 20-letnici bodo v gostišču na Loki, ki je tudi v njihovi upravi, odprli prvo avtomatsko kegljišče v Novem mestu. V ta namen so iz svojih skladov dali 5 milijonov dinarjev. Hkrati so že marsikaj pripravili za nov hotel, ki naj bi ga v letih 1975/76 zgradili in odprli v Novem mestu. Zemljišče je odkupljeno in tudi projekti so narejeni.

Ob 10-letnici, ki so jo slavili leta 1964, so poudarili, da so GORJANCI nastali z združitvijo novomeskega AVTOPROMETA in straškega avtoparka LIP oz. OKAP in GAP. „Dogodek v maju leta 1954, ko so se sestali predstavniki obeh, potrjuje, da so bili že tedaj integracijski procesi na našem območju precej močni.“ se danes spominja direktor Stefan Galič. Tedaj so ugotovili, če bi se manjši enoti, kot sta bila AVTOPROMET in LIP, združili.

Združeni enoti sta se ukvarjali predvsem z lokalnimi prevozi, imeli sta slaba transportna sredstva. AVTOPROMET je na primer zmožal vsega 13 tovornjakov in 6 avtobusov. Opravljal je prevoze za novomeske trgovine in tovarne, obenem pa odvažal pošiljke v Suho krajino in Belo krajino. Avtobusi so tedaj vozili le na petih dolenjskih progah in proti Zagrebu.

Nekoliko močnejši je bil LIP. S tovornjaki je vozil les z Roga.

20

gorjanci

Ob združitvi je imelo podjetje z novim imenom GORJANCI vsega

Ob združitvi je imelo podjetje z novim imenom GORJANCI vsega v potniškem prometu pa 6 avtobusov s 180 sedeži in 60 stojšči.

V 20 letih se v GORJANCIH razmerje med dejavnostjo tovarnega in avtobusnega prometa ni bistveno spremenilo. Rast prvega in drugega je bila skladna s pogoji in potrebami. Vozila so smotrno izrabljena. Varnost prometa je bila vselej v ospredju. V podjetju se od vsega začetka zavedajo, da je njihova prva dolžnost skrbeti za varnost ljudi in imetja.

Pomoč ni fraza

Članu kolektiva, ki ga je zadela nesreča, podjetje ni nikoli obrnilo hrbta. Dva primera to še najbolj dokazuje: podjetje je pomagalo enemu izmed zaposlenih, ki je popolnoma pogorel, da si je spet postavil dom, za drugega, ki je postal delovni invalid, pa so vsi zaposleni delali en dan.

Glas sindikata je upoštevan. Sodelovali smo pri ustanavljanju TOZD, sodelujemo

kov nismo enkrat samkrat zakasnili. Ko bo v Straži ekspozitura Dolenjske banke in hranilnice, bomo osebne dohodke nakazovali na hranilne knjižice, o čemer se je kolektiv že izrekel.“

FRANC KUMP, šef splošnega oddelka: „Ko mi je

potekla aktivna služba v JLA, sem se želel zaposliti v domačem kraju. Tako sem prišel leta 1961 h GOR-

„28. leto teče, kar sem se zaposlil v straškem avtoparku kot mlad voznik. Vozil sem in opravljal funkcije, hkrati pa končal srednjo prometno tehniško šolo. Ustvaril sem si dom v tem kraju in upam, da je pri GORJANCIH moja prva in hkrati zadnja služba.“

Kot šef avtoparka LIP sem bil eden od pobudnikov, da je prišlo do združitve v podjetje GORJANCI. Zdaj rečem tole: začeli smo iz nič, zdaj imamo vse – od delavnic, strojev za popravila do najsodobnejših vozil. V vsem je vloženega ogromno truda. Človek mora živeti s podjetjem, kdor ni zavzet, slej ko prej odpade. Veliko voznikov smo vzgojili sami, kader pa smo iskali tudi drugod. Danes so med vozniki ljudje iz vseh republik, razen iz Makedonije.“

ALBIN VOVK, voznik: „Začel sem na tovornjaku, vozim ga še zdaj. Začel sem, ko mi je bilo 20 let, vozim pa že 28 let. Vseskozi sem v špediciji. Prva vozila so bila obupno počasna, samo 45 do 50 km na uro so potegnili, gume slabe, ceste zanič, prometa malo. Do Beograda sem srečal tri, največ štiri tovornjake.“

„Biti voznik je bilo nekdaj naporno. Nismo spali. V nedeljo smo pripravljali vozila, da smo šli v ponedeljek lahko na pot. Udarniških ur in dni je bilo nešteto. Poleg tega sem imel na skrbi uk mladih voznikov. Več kot 20 sem jih naučil voziti. Karambolov nisem imel. Nekeč je naneslo, da sem s pri-sebnostjo rešil štiri življenja, svojega in še treh, ter dobil diplomu.“

v organih upravljanja. Naj omenim, da je sindikat kupil počitniški dom, dosegel, da dobijo delavci počitniški regres po 700 din, ustanovil kegljaško društvo itd. Omeniti moram tudi, da sindikat spodbuja vse k izobraževanju – ugodnosti niso majhne.“

ŠKIH NI ŠLO

MINKA DULAR, računovodkinja: „Petnajst let že

delam v računovodstvu in spominjam se, da smo bili v tem času samo trikrat blokirani. Za obratna sredstva smo še posebej skrbeli, obveznosti do dobaviteljev poravnali v rokih in dosegli ugled. V računovodstvu delamo malone vseskozi isti. Poslovanje smo posodobili. Z izplačilom osebnih dohod-

JANCEM. Podjetje je bilo takrat za polovico manjše, pestile so ga tudi kadrovske težave, v vodstvu je prišlo do spremembe. Razvoj je šel od takrat dalje z dolgimi koraki. Kolektiv je z razumevanjem sprejemal predloge strokovnih služb, naloge pa so bile često presežene.

Ustavnim spremembam in zakonom smo vestno sledili.“

IVAN BRSAN, direktor TOZD – tovorni promet:

Zamenjavo nosilne konstrukcije tovornjaka opravijo GORJANCI v svojih delavnicah, prav tako vsa kleparska, električarska in ličarska dela. Generalna popravila motorjev zaupajo znanim firmam, kot je mariborski TAM.

Avtopark prevoznega podjetja GORJANCI ima vrsto vozil FAP, FIAT in TAM.

DIMNIK SCHIEDEL
JE OKROGEL, KAR DAJE TELE PREDNOSTI:
— odličen vlek zaradi najmanjše prostornine sten
varnost obratovanja zaradi najmanjše kurilne površine
— enostavnost pri čiščenju

SCHIEDEL YUKAMIN

DIMNIK SCHIEDEL
IMA ŠAMOTNI VLOŽEK, ODPOREN PROTI KISLINI,
ZATO JE:

- odporen proti ognju, ker je izdelan iz visoko kvalitetnih glin in šamotov,
- odporen proti kislini, ker šamotni vložek propušča kislino pod 2,5 %
- varen pred zasajevanjem in zakislevanjem, ker je šamotna cev odporna proti kislini in vlagi,
- temperaturno obstojen, odporen proti pritiskom in plinotesen, ker je sistem izredna konstrukcijska rešitev.

DIMNIK ŠT.1

DIMNIK SCHIEDEL
S ŠAMOTNIM VLOŽKOM JE MONTAŽNI DIMNIK IN JE:

- varčen zaradi hitre in enostavne montaže,
- varen pred ognjem, ker je večplastne konstrukcije s tesnimi fugami,
- varčen pri prostoru, ker je natančno izmerljiv in funkcionalen
- varčen pri ceni, ker je trajen in ga je mogoče hitro montirati in ima do 40 % boljše izgorevanje.

V EVROPI

SCHIEDEL—YU—KAMIN
PROIZVAJA, PRODAJA, MONTIRA, UVAŽA in IZVAŽA
GRADBENO PODJETJE „GRADNJA“, ŽALEC, v kooperaciji s
CINKARNO Celje, telefon 71-783, 72-227.

Prodajna mesta:

- KZ KRKA NOVO MESTO
- MERCATOR—TRGOPROMET KOČEVJE
- TRGOVSKO PODJETJE SEVNICA
- PRESKRBA KRŠKO
- TRGOVSKO PODJETJE RADEČE
- GG BREŽICE
- JELKA RIBNICA
- GIP Beton — Zasavje, Zagorje
- trgovina z gradbenim materialom na veliko in malo
- Prodajalna SEVNICA v Sevnici
- Prodajalna LITIJA v Litiji.

UGANKE ● križanke ●
● veselo IN NAPETO
branje ● ZA STARI!
MILIJON IN VEČ NAGRAD!

PROSTA DELOVNA MESTA!

DOLENJSKA BANKA IN HRANILNICA
NOVO MESTO,
kadrovska komisija

OBJAVLJA

naslednja prosta delovna mesta;
za nedoločen čas, s polnim delovnim časom:

Za podružnico KRŠKO:
REFERENTA DEVIZNE IN SPLOŠNE LIKVIDATURE,
— REFERENTA ZA STANOVANJSKO KREDITIRANJE.
Pogoji: — srednješolska izobrazba, prednost imajo kandidati,
ki so končali ESS, — dve leti delovnih izkušenj

Za enoto Metlika:
— REFERENTA ZA HRANILNO SLUŽBO.
Pogoji: — srednješolska izobrazba, prednost imajo kandidati,
ki so končali ekonomsko srednjo šolo, — dve leti delovnih izkušenj.

Za enoto Novo mesto:
— DVE DELOVNI MESTI PRIPRAVNIKOV S KONČANO
EKONOMSKO SREDNJO ŠOLO.

Rok prijave je 15 dni po objavi. Kandidati naj vložijo pismene prijave s kratkim življenjepisom in navedbo šolske izobrazbe pri kadrovski komisiji DBH Novo mesto.

PROSTA DELOVNA MESTA!

Čevljarstvo podjetje „BOR“,
Dol. Toplice,

razpisuje naslednja prosta delovna mesta:

1. DIREKTORJA PODJETJA
2. SKLADIŠČNIKA
3. VEČ ČEVLJARSKIH PREŠIVALK
4. VEČ NK DELAVK ZA POMOŽNA DELA

Pogoji:

Pod 1.) da ima ekonomsko srednjo ali tehnično čevljarstvo šolo ali kvalifikacijo čevljarstva mojstra z dokončano šolo, za vodilne kadre in 10 let dela na vodilnem delovnem mestu v delovni organizaciji usnjarsko-čevljarstva stroke in da ne obstoji kateri od zadržkov po 134. členu zakona o konstituiranju.

Pod 2.) KV skladiščnik ali KV trgovski pomočnik.

Pod 3.) KV ali priučene prešivalke gornjih delov.

Razpis velja do zasedbe delovnega mesta.

Vsa razpisana delovna mesta je možno zasesti takoj ali po dogovoru.

Ponudbe pošljite na upravo podjetja.

VPIS V PEDAGOŠKO AKADEMIJO!

PEDAGOŠKA AKADEMIJA V LJUBLJANI
oddelek za razredni pouk
Novo mesto

RAZPISUJE

I. redni vpis na oddelek za razredni pouk v študijskem letu 1974/75.

Vpisni pogoji: na oddelek za razredni pouk se lahko vpišejo kandidati, ki so

- a) končali štiriletno srednjo šolo
- b) kandidati, ki nimajo končane štiriletno srednje šole, uspešno pa opravijo sprejemni izpit iz slovenskega jezika in zgodovine z družbeno ureditvijo.

II. Kandidati za izredni študij se vpišejo kot izredni in imajo pravico obiskovati predavanja in opravljati izpite v Novem mestu.

Rok za vpis je do 31. julija 1974. Prošnjo z vsemi dokazili pošljite na PA Novo mesto, Cesta herojev 1. Podrobnejše informacije o vpisu so v Delu 8. VI. 1974, str. 11. Informacije o vpisu lahko dobite tudi na oddelku PA v Novem mestu vsako sredo od 10. do 12. ure ali po telefonu 22-309.

LICITACIJA!

OBRTNO KOMUNALNO PODJETJE
ČRNOMELJ

razpisuje licitacijo za prodajo

1. TOVORNEGA AVTA TAM 4500 KIPER Z DVEMA DIFERENCIALOMA, V VOZNEM STANJU
2. KOMPRESORJA FAGRAM SMEDEREVO, TYP 700

Licitacija bo v ponedeljek, 8. 7. 1974, ob 7. uri za družbeni sektor in ob 7.30 za zasebni sektor v Črnomlju, Na utrdbah 24.

Ob prigrisatvi k licitaciji morajo udeleženci plačati 10-odst. polog od izklicne vrednosti.

DELO NA ŽELEZNICI!

PROMETNA SEKCIJA NOVO MESTO

sprejme takoj v redno delovno razmerje

VEČ DELAVCEV ZA KRETNIKE,
ZAVIRAČE in PREMIKAČE

na postajah od Metlike do Ljubljane, od Sevnice do Trebnjega in Grosupljega do Kočevja.
Pogoj je starost od 18 do 35 let in po možnosti odslužen vojaški rok.

Prošnje sprejema Prometna sekcija Novo mesto,
Kolodvorska 1, 68001 Novo mesto, pp 75

● ponedeljek	7. — 14.	● četrtek	7. — 14.
● torek	7. — 14.	● petek	7. — 18.
● sredo	7. — 18.	● sobota	7. — 13.

DRŽAVNA ZALOŽBA SLOVENIJE,

Ljubljana, Mestni trg 26,
išče nove zunanje sodelavce in vabi interese, ki bi se želeli
honorarno zaposliti kot

INKASANT

na področju Novega mesta

V poštev pridejo upokojenci (-ke) in gospodinje. Prednost pri izboru bodo imeli interese s prakso.
Pismene prijave sprejema kadrovska služba delovne organizacije na gornji naslov.

DEKLETA IN ŽENE PRIDRUŽITE SE NAM! POSTALI BOSTE INDUSTRIJSKA ŠIVILJA!

V naših obratih v **NOVEM MESTU,
MOKRONOGU in
ŠMARJETI**

vam nudimo priučitev
in zaposlitev v mladem in perspektivnem kolektivu z zanimivim proizvodnim programom. Večino izdelkov izvozimo priznanim svetovnim firmam z razširitvijo naših zmogljivosti pa bomo vse več izdelkov namenili tudi domačemu trgu.

Prijave in informacije v kadrovske oddelku konfekcije ROG Novo mesto
Dalmatinova 1, telefon 22-379

KONFEKCIJA

NOVO MESTO

NOVO!

Odslej lahko kupujete kvalitetne ženske bluze in spalne srajce konfekcije ROG Novo mesto

- v prodajalni NOVOTEKS na Glavnem trgu v Novem mestu
- vsak ponedeljek in petek od 6. do 15. ure pa tudi v tovarni v Novem mestu, Dalmatinova 1

Z naših vrstov

KNEZ NE PRODAJA IMENA

Sevniški občinski izvršni svet je sestel selc na drugi seji, že se pritožili delegati, ki ob sotah sklepajo zakonske zveze. Nekli so, da hočejo honorar po linku; tako bodo za en parobili po 50 dinarjev, če jih bo c, pa tudi po 150. Ob tem si ekdanji večkratni župan in odžupan Jože Knez ni mogel i, da ne bi povedal, da je leta leta delil zakonski jarem po 0 dinarjev za soboto, četudi je oročil kar 18 parov, na kraju ta je morda dobil še 50 dinarv pa konec! Tedaj je nova nahnica za občo upravo Zofka oren takoj hotela popraviti erodnost uprave in predlagati a Kneza nagrado, a se je ta odčeno uprl: „Nak, tega pa ne! nez ni nikoli prodajal svojega ena, tiste zveze bodo držale iudi tako!“

DL	BIKO-BOREC	GR. BOGINJA MOJSTRI	SVETO-ZAREVO	KREPILO	NADAV	PROGA	SLEPILO	SPOSOBNOST ZA KEM. REAKCIJE	VEZA
TIPKE									
ODPRTJE									
RENIJ			KIT ENO-ROZEC						
NUMERICO MOJSTRI			KRAPINA				IZRAEL LUKA		
SLIKA NA OMET						SANJAC	SENCNICA		
									BENEŠKI MOST VZDIHLJAVEN
DL	INDIJANSKI PLEME	MAKEDONSKO KOLO NASLONNIK MENICE	ZAVIH	NACRT	ZVEZDA V ORLU				
NAS SLIKAR REALIST					SMITH			VICENZA	
									PEKOVSKI PRIPOMEN
ZNAMKA PIVA								ORIENT. PRAŠEK ZA LAŠE	
RIŽEVO ZGANJE								DOMACA ZIVAL	
								LECCE	
PRIPADNIK HRV. NARECIJA									
					APETIT				
LIVAN TAVCAR	DL	SRB. M. IME			NEPEČEN KRUH				

Iz pravlјice v resničnost

Sovjetski znanstveniki so odkrili snov, ki oživilja organizme iz klinične smrti - Hud strup v majhnih količinah zdravilo

Pod vodstvom dopisnega člana Akademije znanosti Sovjetske Zveze M. Voronkova je sovjetskimi znanstvenikom uspelo sestaviti snov, ki podobno kot živa voda v pravlјicah lahko oživilja ljudi in živali. To je samo eno od novih odkritij nedavno ustanovljene veje moderne znanosti — kemije bioloških aktivnih organskih spojin.

Osnovni element odkrite spojine je silicij, ki je nujno

Ali bo odkrita skrivnost delovanja silicijevih organskih spojin reševala tudi klinično mrtve ljudi?

potreben vsem živim organizmom, rastlinam, živalim kot človeku. Kljub tej njegovi pomembnosti pa samo delovanje tega elementa v živih organizmih vse do nedavnega ni bilo niti malo raziskano. Nekateri znanstveniki so že prej domnevali, da neuravnovešeno pretvarjanje silicijevih spojin privede do raznih bolezn: do raka, tuberkuloze in obolenja žil. Šele sedaj, ko so sovjetski znanstveniki sestavili nekatere

re silicijeve organske spojine, so na poskusnih živalih ugotovili, da te organske spojine razpolagajo z naravnost neverjetno oživljajočo močjo. Na njihovih osnovi je mogoče sestaviti nova zdravila, pa tudi strupe, ki daleč prekašajo do zdaj najhujše strupe.

Dokazano je, da ti strupi v zelo majhnih količinah močno pospešijo dihanje, tako da so z narkotiki omamljene poskusne živali takoj oživele, ko so jim vbrizgali silicijevo organsko spojino. Z njo je znanstvenikom uspelo obuditi celo tiste poskusne živali, ki so bile v stanju klinične smrti. Zankrat nerazjasnjeno dejstvo pa je, da ta spojina nima nobenega učinka na hladnokrvne živali.

Silicijeve organske spojine kot biološki aktivna materija po mnenju Voronkova lahko ožive umirajoče organizme, vendar samo v obdobju, ko krvotok še ni povsem ustavljen. Velike koristi bo imela medicina pri uporabi silicijevih organskih spojin za masažo srca in umetno dihanje, čeprav je do praktične uporabe v bolnišnicah še dolga pot skozi laboratorije.

Rešitev prejšnje križanke:

So se beduini prilagodili?

Kamele, puščavske želve in druge živali, ki žive v predelih, kjer le redkokdaj pade kapljica dežja, so se v teku stoletij prilagodile življenju v takih težkih pogojih. Ne trpe zaradi velike vročine in izguba vode iz njihovega telesa je izredno majhna, ker se skoraj nič ne potijo. Tudi v njihovem urinu je izredno malo vode, saj sestoji v glavnem iz nitrogenskih odpadkov.

Kako pa je z ljudmi, ki žive v puščavskih predelih? Ali so se tudi ti prilagodili vročinskemu okolju?

Da bi lahko odgovorili na to vprašanje, so strokovnjaki fiziologi preučili skupine beduinov v severni Afriki in na Bližnjem vzhodu. Po večmesečnih raziskavah so ugotovili, da pri ljudeh ni nobenih značilnejših fizioloških sprememb. Rezultati podrobnejše raziskave v inštitutih so pokazale isto.

Strokovnjaki so vzeli dve skupini zdravih moških: puščavske beduine in študente iz nekega mesta. Telesno so si bili zelo podobni, le da so imeli beduini manjšo težo in manj podkožne masti. Testirali so jih s posebno neškodljivo kemično sestavino, ki je dvigala temperaturo teles. Poskus je pokazal, da se beduini manj potijo od skupine študentov in tudi pretok krvi so imeli hitrejši, se pravi, da so hitreje izgubljali telesno toploto. Toda poskus z delom je pokazal, da se beduini ob telesnih naporih enako potijo kot prebivalci mest.

PARADIŽNIK V STAREM RIMU

ponavadi Matilda, ki so nam najbolj prirasli k srcu. „Ne bodo v tuji zemlji gnile njune kosti!“ je po dolgem molku spregovoril Antonius. „Poskrbel bom, da bosta počivala v rodnem Lipusu!“

In so poslali po mojstra za balzamiranje in mumificiranje trupel. Ni se jih pač manjkalo mojstrov te vrste v Kleopatrin domovini.

Tezko je, dragi bralci, določiti mejo med „biti in ne biti“! Stokrat težje je bilo to v tistih starih časih in

upravičena je domneva, da je mojster balzamiranja in mumificiranja malce preveč pohitel. Ovil je naša junaka v bele povoje, ju zalepil s selotejmom in lepo posikal — še malce živa. Grozljivo, kajne? A morda je bilo prav to potrebno, če naj se izpolni U-gibova preokba...

Kakorkoli že, Paradižnik in njegova Klara sta ležala na mrtvaškem odru in ihtela množica se je poslavljala od njunih posmrtnih ostankov.

NEUSPEL VLKOM

Pony je bil najmočnejši fant v naši ulici. To ni bilo njegovo pravo ime, vsi pa smo ga klicali tako, ker je zelo hitro tekkel.

Bil je malce čuden. Nikoli nisi vedel, kaj bo napravil. Nekelj tork zvečer sem sedel v kavarni, ko je vstopil Pony.

— Zdravo, Gino, kako je? — me je vprašal.

Nikoli prej ni skrbel za moje zdravje. Presenečeno sem ga pogledal. Prijateljsko se je nasmehnil.

— Prinesi svoje pivo do mize v kotu. Želim govoriti s tabo.

To mi ni bilo všeč, ker pa nisem imel kam iti, sem vzel vrček in šel za njim. Sedla sva za mizo v kotu. Mislim sem, da je to zato, ker ne želi, da bi kdo slišal najin pogovor.

— Vem, kako lahko na lahek način prideva do denarja.

— Nočem imeti opravka s tem — sem odgovoril.

Dvignil je roko: — Dovoli, da ti pojasnim. To je posel za dva. Gotovo poznaš Eddiejevo slaščičarno. Pred kako uro sem šel mimo nje. Eddie je ravno zapiral. Videl sem, kako je vzel denar iz blagajne in ga dal v torbo. Nato je torbo vrget v omaro. Morava samo vlomiti vrata in vzeti denar.

— Nocoj? — sem vprašal.

— Da! — je pokimal. — Dela ni za več kot za pet minut.

— Zakaj si izbral prav mene za pomočnika? Poznam nekaj fantov, ki bi za denar ubili človeka. Kaj ne vidiš, da sem slaboten in suh?

— Potrebujem te za stražo.

— A, tako! — sem zamrmral.

— Našel si pravega, sem pomislil. Kaže, da imam boljši vid kot drugi. Pogosto sem bil na straži, ko so naši fantje sliši kras. Nobenega niso dobili, dokler sem bil jaz tam. Pony je to vedel.

Edino, kar mi ni bilo všeč pri tej stvari, je bilo to, da sem slišal, da si je pred nekaj tedni kupil revolver. Vedel sem, da ga bo brez zadržka uporabil.

— Kolikšen je moj delež? — sem vprašal.

— Tretjina!

— Če naju dobe, bova dobila oba enako.

— Toda to je moja ideja! — se je nasmehnil Pony. — Gotovo je nekaj vredna. Mimo tega naju ne bodo dobili.

— Če naju ne dobe — sem rekel jezno — bo to zaradi mojih oči. To je tudi nekaj vredno.

— Ideja je moja! — je ponovil Pony. — Ne glede na to, koliko boš dobil, vem, da nujno potrebuješ denar.

Imel je prav. Bil sem že nekaj mesecev brez službe. Celo denar za pivo sem dobival od starega. Nehal sem se pogajati.

— Če koga opaziš, bova stekla in zavila v drugo uličico desno. V njej je šola. Šla bova čez šolsko dvorišče in prišla na ulico, kjer je postaja podzemeljske železnice.

— Poslušaj, Pony, samo deset minut je še do polnoči. Zakaj ne bi preložila na četrto uro zjutraj. Manj ljudi bo na ulici — sem predlagal.

— Dobra ideja! Saj moram tako še po orodje. Šla bova mimo trgovine, pa ti bom pokazal, kako je to lahko.

Šla sva mimo Eddiejeve slaščičarne in Pony je pokazal razmajano ključavnico na vratih. Nato mi je pojasnil, po kateri ulici bova bežala v primeru potrebe. Na koncu te ulice sem videl šolsko dvorišče.

Dal mi je svoj revolver.

— Imej ga, dokler ne greva na delo, Gino! Počutil se boš bolj varnega.

— Ne potrebujem ga!

— Molči! — je strogo ukazal. — Pazi nanj. Dobiva se ob štirih pred kavarno. Bodi točen!

Pomahal mi je in hitro odšel.

Gre k svojemu dekletu! Bila je lepa. Nekajkrat, preden je spoznala Ponyja, sem šel z njo ven.

Nekaj časa sem brez cilja taval okoli. Bil sem vznemirljen. Preklinjal sem, ker sem sploh pristal na ta posel. Nato sem sedel na avtobus in se odpeljal do 42. ulice. Šel sem v kino, kjer vrte filme vso noč. V dvorani je bilo malo gledalcev.

Sedel sem v zadnjo vrsto. V bližini ni bilo nikogar. Znojil sem se in drhtel, ko sem cefral robec. S koščkom tkanine sem ovil udarno iglo. Nisem več mogel nazaj. Moral sem iti na delo s Ponyjem. Ne bom pa dopustil, da bi koga ubil. Če Pony ne bo nič opazil, bo moja zamisel uspela.

Še vedno sem bil malce živčen, ko sem stopil z avtobusa in zagledal Ponyja v senci zraven kavarne.

Obrnil sem se in mu dal revolver.

Nekaj časa ga je držal v roki. Zadrževal sem dih in gledal, kako njegov palec drsi mimo petelina. Nazadnje je dal revolver v žep. Molče sva odšla proti Eddiejevi trgovini.

V ulici, kjer je bila slaščičarna, ni bilo ljudi, Pony je izginil v senci in vedel sem, da jemlje orodje. Čutil sem, da nekaj ni v redu. Bilo je preveč tiho. Kmalu sem zaslišal, kako Pony brska po ključavnici.

— Odprl sem! — je zasepetal malo pozneje.

Spet sem pogledal po ulici. Opazil sem luči avtomobila, ki se je približeval vogalu. Upal sem, da bo šel naravnost ali na levo. Oledenel sem, ko sem videl, da tiho prihaja modri policijski avto. Zavil je na desno in se napotil proti nama. Začel sem teči.

Morda sem zavpil: „Policija!“ Ne spominjam se točno. Malo pozneje me je Pony prehitel.

Videl sem, kako je zavil v uličico. Obstal sem kot vkopan. Ni vodila na šolsko dvorišče, ampak do šest metrov visokega zidu. Pony je zavil v prvo, namesto v drugo ulico. Slišal sem korake policajev.

Dvignil sem glavo in dvajset centimetrov nad glavo zagledal požarno lestvico. Skočil sem in se pričel vzpenjati. Tedaj sta pritekla v uličico dva policaja. Nista me opazila. Eden je nameril baterijo na Ponyja. Pony je prišel do konca ulice in stal naslonjen na zid. Izvlekel je revolver. Nato je povlekel za petelina, strela ni bilo slišati.

ZAHVALA

Ob boleči in nenadomestljivi izgubi našega dragega moža, očeta in starega očeta

CVETKA VARDIJANA

iz Slov. Kuzelja

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, vaščanom in znancem, ki so ga pospremili na njegovi zadnji poti, mu darovali vence in cvetje, nam pa izrekli ustna ali pismena sožalja. Posebna zahvala sosedom, ki so nam bili v najtežjih trenutkih ob strani. Najlepša hvala krajevni organizaciji ZB Vas-Fara, ZB Kočevje, društvu upokojencev Kočevje, Petru Šobarju za poslovilne besede in župniku za opravljeni obred.

Zalujoči: žena Marica, hčerka Zinka in sin Vitomir z družinama ter sin Zlatko z ženo Mileno.

ZAHVALA

Ob boleči in nenadomestljivi izgubi našega dragega moža, očeta, starega očeta, tasta in svaka

FRANCA CIMPRIČA

iz Lazca pri Dragi

se toplo zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so ga spremili na njegovi zadnji poti, mu darovali vence, cvetje ter nam izrekli sožalje. Posebna zahvala organizaciji ZB Draga ter kolektivom in podjetjem Jelka Podpreska, LJK Kočevje, Slovenija vino, Viator, Trgopromet, Rožnik-Mercator, osnovni šoli Vas-Fara in Podpreska. Zahvaljujemo se tovarišema Kaliču in Janežu za poslovilne besede in vsem, ki so kakorkoli pomagali.

Zalujoči: žena Amalija, hčerke Milka, Anica, Marija, Irena, Marta, sinova Franc in Jože z družinami in drugo sorodstvo

ZAHVALA

Ob bridki in nenadomestljivi izgubi našega dragega moža, očeta, starega očeta, brata in strica

ALOJZA KUŽNIKA

iz Sadinje vasi

se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, sosedom in vaščanom, ki so nam pomagali v teh težkih trenutkih ter nam izrazili sožalje. Posebna zahvala velja zdravnikom in zdravstvenemu osebju pljučnega oddelka novomeške bolnice, kakor tudi dr. Kocutarju za obiske na domu. Naša hvala velja tudi Anici in Stanetu Cimermanu iz Novega mesta za vso skrb in tolažbo. Pristrčno se zahvaljujemo župniku Zupanču, še posebno pa župniku Jakošu za poslovilne besede. Hvala vsem tistim, ki so darovali vence in cvetje, ter vsem, ki so našega očeta pospremili na zadnji poti.

Zalujoči: žena Rezka, otroci Slavko, Jože, Ciril, Stane, Miha, Franci in Marija, vnučki, snahi, sestri Mici in Karolina, nečaki in nečakinje ter drugi

ZAHVALA

Ob boleči in nenadomestljivi izgubi našega dragega moža, očeta, starega očeta in brata

JANEZA SIMONIČA

z Vinjega vrha

se najlepše zahvaljujemo vsem, ki so ga spremili na zadnji poti in njegov grob zasuli z vencem in cvetjem. Najlepše se zahvaljujemo tudi vsem, ki so nam v najtežjih trenutkih stali ob strani, nam kakorkoli pomagali in izrekli sožalje. Še enkrat vsem iskrena hvala!

Zalujoči: žena Katarina, hčerka Zofija, sinovi Lojze, Janez in Martin z družinami, bratje in sestra.

ZAHVALA

Ob nepričakovani smrti našega ata, starega ata, brata, strica in moža

FRANCA PUSTA

se iskreno zahvaljujemo vsem sovaščanom, ki ste mu kakorkoli pomagali, in vsem, ki ste ga spremili do preranega groba.

Zalujoči: sinovi, hčere in žena Lojzka

Vrhtrbnje, 10. junija 1974

SCHIEDEL — YU —

Kamin, dimnik št. 1
v Evropi

PGP

GRADNJA ŽALEC

Razpisna komisija ŠTUDIJSKE KNJIŽNICE Mirana Jarca v Novem mestu razpisuje delovno mesto

UPRAVNIKA

Kandidati morajo poleg splošnih pogojev izpolnjevati še naslednje:

1. da imajo visoko izobrazbo in strokovni izpit,
2. da se lahko izkažejo z delovnimi dosežki v knjižničarski stroki ali na kulturnem in znanstvenem področju,
3. da imajo organizacijske sposobnosti in moralno-politične kvalitete ter najmanj 5-letno prakso na odgovornih delovnih mestih v kulturnih, prosvetnih ali znanstvenih ustanovah.

Razpisni rok je 15 dni po dnevu objave. Pismene ponudbe z dokazili pošljite navedeni komisiji.

PROSTA DELOVNA MESTA

„TRANSPORT“ KRŠKO

OBJAVLJA

na podlagi določil samoupravnega sporazuma o medsebojnih razmerjih delavcev v združenem delu

2 PROSTI MESTI AVTOMEHANIKA

Pogoj: končana poklicna šola navedene stroke.
Poizkusna doba traja 2 meseca.
Objava velja do 12. 7. 1974.

PROSTA UČNA MESTA!

PROMETNO
HOTELSKO
TURISTIČNO
PODJETJE
VIATOR
LJUBLJANA

TOZD STORITVENE DEJAVNOSTI

objavlja

naslednja prosta mesta za izučevanje učencev v gospodarstvu:

- več **KUHARJEV**
- več **NATAKARJEV**
- več **SLAŠČIČARJEV**

Pogoj za sprejem je uspešno opravljena osemletka in zdravstvena sposobnost.

Kandidatom nudimo pod ugodnimi pogoji stanovanje in hrano.

Pismene ponudbe pošljite na naslov: Viator, Ljubljana, kadrovska-socialna služba, Celovška 166, v roku 15 dni po dnevu objave.

ČASOPISNO ZALOŽNIŠKO PODJETJE

DOLENJSKI

LIST

Novo mesto

objavlja prosti delovni mesti

2 STROJEPISK
za delo na IBM stavnih strojih.

Delo po učinku. Dve izmeni. Osebni dohodek okrog 2000 dinarjev.

Pogoj za nastop delovnega mesta je dobro obvladanje desetprstnega pisanja na pisalni stroj. — Dvomesečno poskusno delo. Lahko se prijavi tudi začetnice.

Oglasite se osebno ali pišite na naslov: ČZP Dolenjski list, Glavni Trg 3, p.p. 33 68001 NOVO MESTO

POZIV

za vložitev napovedi za odmero davka od premoženja — stavb, delov stavb, stanovanja in garaž

Po 161. členu zakona o davkih občanov (Uradni list SRS št. 21/74) in odloka o davkih občanov občine Brežice je občinska skupščina določila, da je treba vložiti do 30. junija 1974 NAPOVED ZA ODMERO DAVKA od stavb, delov stavb, stanovanja in garaž.

Napoved morajo vložiti zavezanci, ki imajo stavbe, dele stavb, stanovanja, garaže in poslovne prostore, ter vsi lastniki kot drugi kupci takih stanovanj (drugi lastniki) ne glede na to, ali jih uporabljajo lastniki sami ali pa jih dajejo v najem. Ravno tako morajo vložiti davčno napoved zavezanci davka na posest počitniških hišic (vikendov). Oprostitev, ki so priznane po samem zakonu in odloku bo davčna uprava občinske skupščine Brežice upoštevala sama, zato mora vsak lastnik stavbe oz. premoženja napoved vložiti v napovedanem roku.

Zavezanec, ki mora vložiti napoved za odmero davka od stavb, pa je ne vložil v roku, ki je določen v tem pozivu, mora na račun povečanega davka plačati 5 odstotkov od odmerjenega zneska.

Zavezanec, ki niti na vročen osebni poziv davčnega organa ne predloži davčne napovedi, se kaznuje po določilih 238. člena zakona o davkih občanov (Uradni list SRS št. 21/74) s kaznjivo od 500.— do 10.000.— dinarjev.

Tiskovine bodo na voljo zavezancem na pristojnih krajevnih uradih, za mesto Brežice z okolico pa na davčni upravi Občinske skupščine.

Vsa potrebna navodila bodo dajali šefi krajevnih uradov in pristojni referenti na sedežu davčne uprave.

Davčna uprava
Občinska skupščina Brežice

POZIV

ZA VLOŽITEV DAVČNIH NAPOVEDI ZA ODMERO DAVKA OD STAVB ZA LETO 1974

Na podlagi 14. člena odloka o spremembah in dopolnitvah odloka o davkih občanov občine Črnomelj, 13. člena odloka o spremembah in dopolnitvah odloka o davkih občanov občine Metlika, 15. člena odloka o spremembah in dopolnitvah odloka o davkih občanov občine Novo mesto in 39. člena odloka o davkih občanov občine Trebnje (Skupščinski Dolenjski list št. 10/74)

POZIVAMO

vse občane, lastnike oziroma uživalce stavb ali delov stavb (stanovanjskih, poslovnih, počitniških hišic in garaž) za vložitev davčnih napovedi za odmero davka od stavb za leto 1974.

Tiskovine za davčne napovedi lahko prejmete s potrebnimi pojasnili pri pristojnem krajevem uradu ali davčni upravi. Občan, ki želi izpolniti davčno napoved v uradnih prostorih krajevnega urada ali davčne uprave, mora prinesiti s seboj mere posameznih stanovanjskih, kletnih in poslovnih prostorov, garaž, lož in balkonov.

Rok za vložitev davčnih napovedi je 10. julij 1974.

Davčne uprave
OBČINSKIH SKUPŠČIN
Črnomelj, Metlika,
Novo mesto in Trebnje

PROSTA DELOVNA MESTA!

Komisija za razpis delovnih mest pri upravi občinske skupščine Metlika

razpisuje prosta delovna mesta:

- a) PRAVNEGA REFERENTA,
- b) REFERENTA ZA KMETIJSTVO IN GOZDARSTVO IN
- c) STROJEPIŠKE.

Poleg splošnih pogojev veljajo za kandidate še naslednji pogoji:

- pod a) visoka strokovna izobrazba pravne smeri in dve leti delovnih izkušenj;
- pod b) visoka strokovna izobrazba ustrezne smeri in dve leti delovnih izkušenj ali srednja kmetijska šola in 3 leta delovnih izkušenj;
- pod c) administrativna šola ali strojepišni tečaj z ustreznimi prakso.

Prošnje, kolkovane z 2,00 din, s kratkim življenjepisom ter opisom dosedanjega dela naj kandidati vložijo v 15 dneh po objavi tega razpisa pri komisiji za razpis delovnih mest v upravi ObS Metlika.

Društvo upokojencev Metlika
priredi za svoje članstvo

IZLET PO GORENJSKI,

ki bo v soboto, 6. julija.

Vsa pojasnila dobite pri tajniku. Prijavite se najkasneje do 30. junija 1974.

V TEM TEDNU VAS ZANIMA

TEDENSKI KOLEDAR

Četrtek, 27. junija – Hema Petek, 28. junija – Leon Sobota, 29. junija – Peter Nedelja, 30. junija – Emilija Ponedeljek, 1. julija – Julij Torek, 2. julija – Oton Sreda, 3. julija – Tomaž Četrtek, 4. julija – Dan borca

KINIO

BREŠTANICA: 25. in 26. 6. ameriški barvni film: „Vrnitev 7 veličastnih.“ 1. in 2. 7. ameriški barvni film „Zidovi greha“.

BREŽICE: 28. in 29. 6. francoski barvni film „Skandali ledy“. 30. 6. in 1. 7. ameriški barvni film „Ubij vse in se vrni sam“. Od 2. do 3. 7. angleški barvni film „Inšpektor medigen“.

CRNOMELJ: 28. 6. ameriški barvni film „Tolpa Cola Youngerja in J.“

Jamesa“. 30. 6. francoski barvni film Sex shop“. 3. 7. španski barvni film „Veličastni Toni Karera“.

KOSTANJEVICA: 25. 6. italijanski kavbojski film „Revolver v rokah hudiča“. 26. 6. ameriški film „Kavboji“. 1. 7. jugoslovanski barvni film „Živeti od ljubezni“. 2. 7. ameriški vojni film „Pozone je za heroje“.

KRSKO: 29. in 30. 6. ameriški barvni film „Doktor – detektiv“.

METLIKA: 28. in 30. 6. ameriški barvni film „Konjeniki“. 28. in 30. 6. ameriški barvni film „Tarzanov izživ“.

MIRNA: 29. in 30. 6. „Oni ubija jo samo enkrat“.

NOVO MESTO: 28., 29. in 30. 6. ameriški barvni film „Zdaj ga vidiš – zdaj ga ne vidiš“. 30. 6. slovenski barvni film „Kekčeve ukane“.

RIBNICA: 29. in 30. 6. ameriški barvni film „Mash“.

SENTJERNEJ: 29. in 30. 6. „Nich. Philibert v vojni in ljubezni“.

TREBNJE: 29. in 30. 6. ameriški barvni film „Stanlio in Oliver med sorodniki“.

PRODAM kosilnico BCS, snopovezaljo, grablje, vozček in hrbtno škropilnico. Janez Miklič, Stari trg 47, Trebnje.

PRODAM VEC NOVIH mlaitilnic smukaric in rabljene trosilke, slamoreznice s pihalnikom in navaden vejalnik (pakel). Anton Hočevar, Čuznja vas, Mokronog.

PRODAM ALI ZAMENJAM apno za zidno opeko (bloke) ali lažji gumni voz. Vidmar, Male Vodence 10, Kostanjevica.

HLEVSKI GNOJ poceni naprodaj. Naslov v upravi lista (1603/74). PRODAM pony expres. Cena po dogovoru. Avbar, K Roku 15, Šmihel-ovo mesto.

KRAJEVNA SKUPNOST Mihelja vas pri Črnomlju proda mlaitilnico Zarja (dvojno čiščenje) v brezhibnem stanju in po ugodni ceni. Ogled vsak dan v Mihelji vasi 12. Odbor.

PRODAM dobro ohranjeno štirivrstno diatonično harmoniko (avstrijsko-Klagenfurt). Cena ugodna. Naslov: Legan, Frata 20, Dvor pri Zbk.

PRODAM fotopovečevalnik L II, nerabljen, s priborom. Rihar, Nad mlini 19.

PRODAM verižno slamoreznico. Anton Brezovar, Repče 9, Trebnje.

PRODAM dobro ohranjeno kuhinjsko mizo in stole. Informacije Pavličič, Kristanova 24, Novo mesto, telefon 21-317.

PRODAM skoraj novo snopovezaljo. Anton Vidmar, Skranjče 7, Novo mesto.

da odstrani ves gradbeni material iz moje parcele in prepovedujem hojo ter vožnjo in gradnjo ob moji parceli. Če navedena ne bo tega upoštevala jo bom sodno preganjal.

SREČKO MALOVIČ iz Novega mesta, Dalmatinova 1, preklicujem in obžalujem kot neutemeljene vse očitke, ki sem jih izrekel dne 31. 5. 1974 Hedviki Maloviči iz Novega mesta, Dalmatinova 1, in se ji zahvaljujem, ker je odstopila od tožbe.

ANTONIJA LAVRIČ, Tolsti vrh 4, Sentjemej, prepovedujem delanje kakršnekoli škode po mojih parcelah in Gabrju. Kdor tega ne bo upošteval, ga bom sodno preganjala.

PREPOVEDUJEVA vsako odlaganje drv in ostalega materiala na najini parceli za hišo Ljubljanska 16, Kočevje. Franc Klun in Rudi Marovič.

OBVESTILA

OBVEŠČAM CENJENE STRANKE, da bo brivsko-frizerski lokal zaradi dopustov zaprt od 1. julija do vključno 10. julija. Cenjene stranke prosim za razumevanje in se priporočam za nadaljnji obisk. Jože Novak, brivcefrizer, Bršlin, Novo mesto.

STRANKAM sporočam, da bom imel od 30. junija do 30. julija 1974 zaradi letnega dopusta delavnico zaprto. Avgust Modic, Trdinova 49, Novo mesto.

Ob tako nenadni izgubi ljube žene in mame

MARIJE GORNIK
roj. Laknar,

ki je umrla 8. junija 1974, se lepo zahvaljujemo bližnjim sosedom, ki so nam takoj priskočili na pomoč v najhujših trenutkih. Lepa hvala za pomoč dr. Raiču, župniku za opravljeni obred, godbi in tov. Figarju za govor pri odprtem grobu. Posebna hvala osnovni šoli iz Kočevja za njeno pomoč ter kolektivu Hotela Puled Kočevje. Zahvaljujemo se tudi vsem darovalcem vencev in cvetja. Se enkrat lepa hvala vsem, ki ste nam izrekli sožalje in spremili pokojnico v tako velikem številu na njeni zadnji poti.

Zalujoči: mož Ivan, hčerki Marjanca in Nadica, mama, brat ter sestre z družinami in drugo sorodstvo.

Kočevje, Kot, Bistrica, Črnomelj in Beograd.

V SPOMIN

23. JUNIJA 1974 je minilo žalostno leto dni, odkar nas je zapustil v 44. letu starosti naš ljubljeni mož in skrbni očka

ALBIN PRAH
iz Skopje

Tiho se ga spominja, hvaležna mu za vse, žena s sinom in hčerko

Ob boleči izgubi naše hčerke, sestre in mamice

SLAVICE KRIŽ
iz Kočevja

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, znancem, sosedom in mladinskemu zboru „DORIMI“, ki ga je vodil tov. Stanič. Se posebno zahvalo smo dolžni ZB za godbo, tov. Figarju za govor ter vsem za vence in cvetje. Hvala tudi vsem, ki ste jo pospremili do njenega mnogo preranega groba.

Zalujoči: oče, hčerka Klavdija, bratje in sestre z družinami, botra ter drugo sorodstvo.

Ob nenadomestljivi izgubi našega drugega moža, očeta in brata

JANEZA AJDIČA
iz Čemš 1 pri Mirni peči

ki je umrl za posledicami zadržane bolezni, star komaj 54 let, se zahvaljujemo vsem, ki so nam v težkih trenutkih kakorkoli pomagali, nam izrekli sožalje, podarili pokojnici številne vence in cvetje ter ga spremili na njegovi zadnji poti. Posebna hvala ljubljenski kolektivu tovar. Beti – TOZD Mirna peč za veličastno razumevanje med pokojnikov bolezni, kakor tudi za številno udležbo na pogrebu. Nadalje se zahvaljujemo trgovskemu podjetju Dolenjska Novo mesto, TOZD Črnomelj, delovnemu kolektivu Sem. Novomontaži Novo mesto, učencem V. razreda osnovne šole Mirna peč za podarjene vence župniku za opravljeni pogreb obred ter vaščanom za nesebični pomoč. Vsem skupaj še enkrat iskrena hvala!

Zalujoči: žena Rozalija otroci: Ivan, Marija, Tone Darko, brata Benedikt in Lojze ter sestra Mici z družinami, brat Jože in drugo sorodstvo

Vsem zdravnikom, medicinskim sestram in strežnim osebju ginekološkega oddelka novomeske bolnice srčna zahvala za uspešne operacije, trudi in skrb. Hvaležne pacientke Alojzija Česnovar, Franciška Povše, Justina Drčar in Lucija Jazbec.

Ob boleči in nenadomestljivi izgubi našega ljubelega ata in stare ata

LEOPOLDA VIDMARJA
iz Sardinje vasi pri Dvoru 27

se iskreno zahvaljujemo sosedom vso pomoč in tolažbo v teh težkih urah ter vsem, ki so ga spremili na njegovi zadnji poti. Se posebej se zahvaljujemo kolektivu avtoprometa GORJANCI Straža ter župniku Jakšu in Zupanču za opravljeni obred in poslovilne besede ob odprtem grobu.

Zalujoči: sin Polde z družinami, hčerki Milka in Pavla z družinami in drugo sorodstvo.

maliglas

SLUŽBO DOBI

SPREJMEM samostojnega vodovodnega instalaterja in vajenca. Ugodni pogoji. Plača po dogovoru. Ludvik Mežnar, Partizanska 13, Novo mesto.

SPREJMEM samostojnega elektroinstalaterja in vajenca. Ugodni pogoji. Plača po dogovoru. Dragan Sobar, Ragoška 2, Novo mesto.

TAKOJ sprejmemo v uk za natakarkarja fanta ali dekle z dokončano osemletko. Nosimo vse stroške šolanja, nudimo brezplačno stanovanje in hrano ter nagrado za čas praktičnega dela in dopusta, in sicer: I. letnik din 300.–, II. letnik din 400.– in III. letnik din 500.– na mesec. Na naše stroške gre tudi nabava in vzdrževanje delovne obleke. Ponudbe pošljite ali se oglasite osebno na naslov: Restavrant „FONTANA“ – Lazaret, 66280 Ankaran.

ISCEM POMOČNIKA ali pomočnico ali vajenka (vajenca) krojaške stroke za šivanje hlač. Drago Drenski, modno krojaštvo, Tovarniška 6, 68270 Krško.

V UK SPREJMEM vajenca slikopleskarske stroke. Bogomir Balkovec, slikopleskar, Črnomelj, Sadež 23.

TAKOJ ZAPOSIM mlajšega moškega za predelavo bakelita na stroju. Hrana in stanovanje urejena. Janez Zaletel, Stanežiče 22, Ljubljana – Sentvid.

SPREJMEM v uk vajenca za avtokleparstvo stroko. Milan Znidar, Ločna 16, Novo mesto.

SPREJMEM v uk vajenca za avtomobilarsko stroko. Avtokleparstvo in ličarstvo Avgust Modic, Trdinova 49, Novo mesto.

SAMOSTOJNO FRIZERKO zaposlim takoj. Po dogovoru je možen tudi prevzem lokala. Rudi Marovič, Ljubljanska 16/a, Kočevje.

VAJENCA sprejemam takoj. Avtokleparstvo Jože Zorko, Selo, n.h. Podbočje.

STANOVANJA

MLADO DEKLE išče neopremljeno sobo v Novem mestu, po možnosti s souporabo kopalnice. Naslov v upravi lista (1628/74).

ISCEM neopremljeno sobo v Novem mestu s souporabo kopalnice. Naslov v upravi lista (1629/74).

MLAD NOVOMEŠKI ZAKONSKI par brez otrok nujno potrebuje enosobno stanovanje za določen čas (12 mesecev) v centru ali v bližini Novega mesta. Enoletno stanarino plača vnaprej. Interesenti naj pokličejo telefon 21-030, interno 95 do 14. ure.

SOBO Z UPORABO kopalnice iščeta dve inženirki, zaposleni v Krki. Naslov v upravi lista (1595/74).

MLAD ZAKONSKI PAR išče v Novem mestu neopremljeno sobo in kuhinjo s souporabo kopalnice. Ponudbe pod šifro „NUJNO“.

ODDAM opremljeno sobo dvema mimima dekletoma. Naslov v upravi lista (1612/74).

ODDAM neopremljeno stanovanje mladoporočencema in opremljeno sobo dvema dekletoma v okolici Novega mesta. Naslov v upravi lista (1622/74).

MLADA ZAKONCA iščeta večjo sobo s souporabo kopalnice in s posebnim vhom. Plačava vnaprej. Jože Šeremet, Ivana Roba 1, Novo mesto.

Motorna vozila

STAREJŠA ŽENSKA išče enosobno stanovanje v bližini Kočevja ali Ribnice. Naslov v upravi lista (1633/74).

MLADO DEKLE išče opremljeno sobo v Novem mestu. Olga Gracovac, Ivana Roba 33, Novo mesto.

DVE DEKLETI iščeta prazno sobo v Novem mestu. Naslov v upravi lista (1651/74).

PRODAM FIAT 850, letnik 1969 v dobrem stanju. Poizve se vsak dan Irča vas 2, Novo mesto.

ZASTAVO 750, oktober 1972, nujno prodam. Informacije zvečer na telefon 21-806.

PRODAM AVTO ZASTAVO 1300, star 2 leti, prevoženih 33.000 km. Cena 34.000 din, plačilni pogoji ugodni. Naslov v upravi lista.

PRODAM FIAT 750, letnik 1970. Volčičeva 30, Novo mesto ali telefon 22-184.

PRODAM FIAT 750, registriran do maja 1975. Vprašajte na telefon 22-136, Novo mesto.

PRODAM FIAT 850. Informacije na telefon 21-433 od 7. do 8. ure zjutraj. POCENI PRODAM FIAT 750, letnik 1969 registriran do marca 1975. Ogled pri Majdi Ivančič, Dol. Kronovo 12, Šmarješke Toplice.

UGODNO PRODAM FIAT 850 special, letnik 1970. Ogled vsak dan po 14. uri. Vojislav Marčetič, Nad mlini 24, Novo mesto.

UGODNO PRODAM avto Škoda 1000 MB, registriran do konca leta 1974. Davorin Novak, brivcefrizer, Trebnje.

NSU 1200 C, letnik 1970/71, prodam po ugodni ceni. Cesta hrojev 29 a popoldne, dopoldne vprašajte na telefon 22-379.

POD ZELO UGODNIMI pogoji prodam za 26.500.– din odlično ohranjeno MAZDO. Poraba minimalna (8–8,5 l). Zavarovanje in tehnični šele junija 1975. Oglasite se na Prisojni poti 20 ali na tel. 21-289 v popoldanskem času.

PRODAM AMI 1974. Nad mlini 41, Novo mesto, Svetina.

PRODAM dobro ohranjen avto Fiat 750, letnik 1965. Ivo Simonič, Zagrebška 14, Novo mesto.

PRODAM

POCENI PRODAM seno na rastilu. Odvoz dober. Marija Sušerič, Skranjče 10, Novo mesto.

UGODNO PRODAM dvoje ležišč z joggijama, dva fotelja in magnetofon (SONET B4). Anelka Pavkovič, Mestne njive 3/8, Novo mesto.

PRODAM kombinirano omaro, mizico in zaboj za posteljnino. Marinkovič, Ragoška 12/1, stan. 6, Novo mesto.

PRODAM elemente montažne hiše JELOVICA in lokacijo za postavitve vikenda na relaciji Stari trg ob Kolpi – Vinica. Ponudbe pod „UGODNO“.

PRODAM dobro ohranjen gumni vozi 16 col in brezhibno vprežno škropilnico „Biserka“. Janez Drinovec, Podbrezje 3, Duplje pri Kranju.

PRODAM tovorno ali kamp prikolico. Kozolc, Nad mlini 19, Novo mesto.

FOTOAPARAT 6 x 6 YASHICA 635 nujno prodam. Naslov v upravi lista.

KUPIM

KUPIM suhe hruškove plohe. Sporočite količino in ceno na naslov: France Merjasec, aranžer, mojster, Ljubljana-Sentvid, Štrukljeva 17, telefon 51-641.

KUPIM RABLJEN kompresor od 500 do 800 l. Opis in ceno na naslov Jože Kic, Škocjan 19.

POSEST

PO UGODNI CENI prodam enostanovanjsko hišo v bližini Trebnjege. Naslov v upravi lista (1597/74).

STAREJŠA HIŠA in približno 10 a vrta v Moravi pri Kočevju je na prodaj najboljšemu ponudniku. Informacije v pisarni Staneta Poljanska, odvetnika v Kočevju.

PRODAM hišo in zazidljivo parcelo (400 m²) 15 km od Ljubljane v centru. Sončna lega, delno takoj vseljivo. Franc Ferberžar, Šmarje Sap 88.

VEČJO HIŠO, takoj vseljivo, z velikim vrtom približno 2.500 m² in dodatnimi objekti na lepem kraju v Mokronogu na Dolenjskem prodam. Ponudbe na naslov Gregorčič, Smrekarjeva 7, Ljubljana.

RAZNO

VZAMEM ŽENSKO, moškega ali družino, ki bi hotela pomagati na večji kmetiji. Nudim stanovanje. Naslov v upravi lista (1586/74).

SPREJMEM TAKOJ v celo oskrbo starejše ljudi, ki posedujejo vsaj stanovanje v Spodnjem Posavju ali bližnji okolici. Imam lepo plačo in avto. Naslov v upravi lista (1593/74).

ZAUPATE V DOMAČA ZDRAVILA? Si želite z domačimi zdravili odpraviti mozolje, pege, rjavice, uspešno ozdraviti razne bolezni, kot so krčne žile in revma? Pošljem vam nasvet in navodila, če priložite znamko za 80 par in čitljivo napisan svoj naslov z opisom bolezni, nakar boste prejeli odgovor. Pismo pošljite na naslov: Smrekar, poštno ležeče, 61001 Ljubljana.

POROČNI PRSTANI! – Najlepše darilo za Vašo nevesto vam pripravim zlatar v Ljubljani, Gosposka 5 (poleg univerze). – Z izrezkom tega oglasa dobite 10 odst. popusta!

GREVA na malo posestvo. Vzameva tudi vso oskrbo. Naslov v upravi lista. (1653/74).

PREKLICI

Preključujem žaljive besede, ki sem jih izrekel o Tončki Molan in Dragu Zupančiču iz Zdol. Alojz Grmšček, Krize 21 a, Koprivnica pri Brešanici.

ANA VINTAR, Drušče 32, Tržišče, opozarjam vse, da Jože Vintar nima pravice prodajati nobenih stvari, ker je samo solastnik, ter da nisem plačnica njegovih dolgov.

STANISLAV SODEC, 6. München 50 Dachauer str. 585, DBR, opozarjam Nežo Papič iz Cerovca 1,

ČESTITKE

DRAGI mami ROZALIJI STARIČ iz Radne vasi želi za 50. rojstni dan mnogo zdravja in zadovoljstva hčerka Anica.

Ob 20-letnici obstoja podjetja Avtopromet, gostinstvo in turizem GORJANCI, Novo mesto-Straža, iskreno čestitamo za jubilej in želimo še mnogo uspehov, vsem voznikom pa srečno vožnjo! Svet krajevne skupnosti, vse družbenopolitične organizacije in ostali občani krajevne skupnosti Straža.

ZAHVALA

Ob tragični, nenadni izgubi našega ljubljenega, srčno dobrega sina, brata, strica in botrčka

SILVA PAPEŽA
iz Zg. Vodal pri Tržišču

se zahvaljujemo vsem, ki ste ga v tako velikem številu spremili na zadnji poti, mu darovali vence in cvetje ter nam izrazili sožalje in nam kakorkoli pomagali v težkih dneh. Za izkazano pozornost se zahvaljujemo njegovim stanovskim tovarišem iz Trebnjege, Kovinarski Krško, Metalni Krmelj. Posebna zahvala župniku, pevcem iz Mokronoga za žalostinke, Borisu Debelaku pa za občutene poslovilne besede ob odprtem grobu.

Zalujoči: oče Franc, mama Amalija, bratje Franc, Jože, Polde, Ivan, sestre Jožica, Mimi z družinami in drugo sorodstvo.

Ob boleči izgubi mame in stare mame

MARIJE BEG
iz Podhoste pri Dol. Toplicah

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so z nami sočustvovali, darovali vence in spremili pokojnico na zadnji poti. Posebno se zahvaljujemo zdravnikom, župniku in kaplanu za opravljeni obred in poslovilne besede ter sodelavcem iz obrata Soteska za venco. Pristrčna hvala sorodnikom in sosedom, ki so nam v težkih urah postrvalno pomagali.

Zalujoči: sin Jože in hčerke Mimi, Pavla, Joža, Anica in Milka z družinami.

ZAHVALA

Ob nenadni, boleči in nenadomestljivi izgubi naše drage žene, mamice, hčerke, sestre, tete in svakinje

SLAVKE MURGELJ

poroč. Pavc iz Jablana pri Mirni peči

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, znancem, sosedom, vaščanom in sodelavcem, ki so z nami sočustvovali, nam izrekli sožalje, darovali vence in cvetje. Posebno se zahvaljujemo za izkazano pozornost, in govorniku za jaljive poslovilne besede, kolektivom „Elan“ iz Begunj, „Beti“ Mirna peč, Knjižotisku Novo mesto. Enaka hvala tudi župniku za opravljeni obred. Se enkrat vsem iskrena hvala!

Zalujoči: mož Franci, sinek Silvo, mama, ate, bratje Ludvik, France, Tone, Jože z družinami, sestre Zalka, Tončka, Milka, Micka in Malči z družinami in drugo sorodstvo.

Mirna peč, Radeče, Novo mesto.

DOLENJSKI LIST

IZDAJA: Casopisno založniško podjetje DOLENJSKI LIST, Novo mesto – USTANOVITELJI LISTA: občinske konference SZDL Brežice, Črnomelj, Kočevje, Krško, Metlika, Novo mesto, Ribnica, Sevnica in Trebnje.

IZDAJATELJSKI SVET: Lojzka Potrč (predsednica sveta), Franc Beg, Viktor Dragoš, Tone Gošnik, Jože Jeke, Vlado Silvester, Franc Lapajne, Tine Molek, Slavko Smerdel, Franc Stajdohar in Ivan Živič

UREDNIŠKI ODBOR: Marjan Legan (glavni in odgovorni urednik), Risa Bačar, Milan Markelj, Janez Pezelj, Branko Podobnik, Jože Primc, Jože Splichal (urednik priloge P), Jožica Teppey, Ivan Zoran in Alfred Zeleznik. Fotoreporter Sandi Mikulan, oblikovalec priloge Peter Simič.

IZHAJA vsak četrtek – Posamezna številka 3 din – Letna naročnina 119 dinarjev, polletna naročnina 59,50 din, plačljiva vnaprej – Za inozemstvo 240 din ali 15 ameriških dolarjev oz. 45 DM (oz. ustreznega druga valuta v tej vrednosti) – Devizni račun: 52100-620-107-32002-009-8-9

OGLASI: 1 cm višine v enem stolpcu 45 din, 1 cm na določeni strani 62 din, 1 cm na prvi, srednji ali zadnji strani lista 90 din. Vsak mali oglas do 10 besed 17 din, vsaka nadaljnja beseda 1,50 din. Za vse druge oglase in oglase v barvi velja do preklica cenik št. 6 od 1. 1. 1974 – Po mnenju sekretariata za informacije IS SRS (št. 421-1/72 od 28. 3. 1974) se za Dolenjski list ne plačuje temeljni davek od prometa proizvodov

TEKOČI RAČUN pri podružnici SDK v Novem mestu: 52100-601-10558 – Naslov uredništva in uprave: 68001 Novo mesto, Glavni trg 3 oz. poštni predal 33 – Telefon: (068) 21-227 – Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo – Casopisni stavek, filmi in prelom: ČZP Dolenjski list, Novo mesto – Barvni filmi in tisk: Ljudska pravica, Ljubljana

VSAK DAN: Poročila ob 5.00, 6.00, 7.00, 8.00, 10.00, 12.00, 15.00, 18.00, 19.30, in ob 20.00.

ČETRTEK, 27. JUNIJA: 8.10 Glasbena matineja. 9.20 Potujmo z glasbo. 10.15 Po Talijinih poteh. 11.00 Poročila - Turistični napotki za naše goste iz tujine. 12.30 Kmetijski nasveti - inž. Marija Orešnik: Pomen vitaminov v prehrani perutnine. 12.40 Pihalne godbe. 13.30 Priporočajo vam... 14.30 Z ansambлом Mojmir Sepeta. 15.30 Glasbeni intermezzo. 16.00 „Vrtljak“. 17.00 „Junij 74“. 17.50 Človek in zdravje. 19.00 Lahko noč, otroci! 19.15 Petnajst minut za EP. 20.00 Četrtek večer - sodomskih pesmi in napevov. 22.15 Popevke in plesni ritmi.

PETEK, 28. JUNIJA: 8.10 Glasbena matineja. 9.40 Lepe melodije. 10.15 Uganite pa vam zaigramo po vaših želji. 11.00 Poročila - Turistični napotki za naše goste iz tujine. 12.30 Kmetijski nasveti - Nada Riharšič: Obseg, tržnost in ekonomičnost perutninske proizvodnje. 12.40 Z domačimi ansambli. 13.30 Priporočajo vam... 14.30 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 15.30 Napotki za turiste. 16.00 „Vrtljak“. 18.15 „Signal“. 19.00 Lahko noč, otroci! 19.15 Minute z ansambлом Dorca Škoberneta. 20.00 Stop-pops 15. 21.15 Oddaja o morju in pomorskih. 22.15 Besede in zvoki iz logov domačih.

SOBOTA, 29. JUNIJA: 8.10 Glasbena matineja. 11.00 Poročila - Turistični napotki za naše goste iz tujine. 12.30 Kmetijski nasveti - inž. Jože Sparing: Nove sorte oljnih kriznic. 12.40 Čez travnike in polja. 13.30 Priporočajo vam... 14.10 S pesmijo in besedo po Jugoslaviji. 15.30 Glasbeni intermezzo. 16.00 „Vrtljak“. 17.20 Gremo v kino. 19.00 Lahko noč, otroci! 19.15 Minute z ansambлом Mihe Dovžana. 20.00 Bled pozdravlja Donau-Knie. 22.20 Oddaja za naše izseljence.

NEDELJA, 30. JUNIJA: 8.07 Veseli tobogan. 9.05 Se pomnite to-

variši! 10.05 Koncert iz naših krajev. 11.00 Poročila, Turistični napotki za naše goste iz tujine. 11.20 - 14.00 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 14.05 Humoreska tega tedna - Calderon: Čacikova spreobrnitev. 15.10 Nedeljska reportaža. 16.00 Radijska igra: Bruce C. Fisk: „Ena ptička priletela“. 17.05 - 19.00 Nedeljsko športno popoldne. 19.00 Lahko noč, otroci! 20.00 V nedeljo zvečer! 22.20 Jazz za vse.

PONEDELJEK, 1. JULIJA: 8.10 Glasbena matineja. 9.05 Pisan svet pravljic in zgodb. 10.15 Za vsakogar nekaj. 11.00 Poročila - Turistični napotki za naše goste iz tujine. 12.30 Kmetijski nasveti - Jože Kregar: Vrt v juliju. 13.30 Priporočajo vam... 14.30 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 15.30 Glasbeni intermezzo. 16.00 „Vrtljak“. 19.00 Lahko noč, otroci! 19.15 Minute s Fantii treh dolin. 20.00 Stereofonski operni koncert. 22.15 Popevke se vrstijo.

TOREK, 2. JULIJA: 8.10 Glasbena matineja. 9.20 Mali ansambli pojo 11.00 Poročila - Turistični napotki za naše goste iz tujine. 12.30 Kmetijski nasveti - dr. Janez Zgajnar: Absolventom srednjih šol priporočamo vpis na biotehniško fakulteto. 12.40 Po domače. 13.30 Priporočajo vam... 16.00 „Vrtljak“. 17.10 Zveneča imena. 18.30 V torek na svidenje! 19.00 Lahko noč, otroci! 19.15 Minute z ansambлом Ottavia Brajka. 20.00 Lahka glasba slovenskih avtorjev. 22.15 Od popevke do popevke.

SREDA, 3. JULIJA: 8.10 Glasbena matineja. 9.05 Počitniški pozdravi. 11.00 Poročila - Turistični napotki za naše goste iz tujine. 12.30 Kmetijski nasveti - inž. Jelka Hočevar: S čim zatiramo plevela v vrtovih? 12.40 Od vasi do vasi. 13.30 Priporočajo vam... 14.30 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 15.30 Glasbeni intermezzo. 16.00 „Loto vrtljak“. 17.10 Operni koncert. 19.00 Lahko noč, otroci. 20.00 Simfonični orkester RTV Ljubljana. 22.15 S festivalov jazz.

ČETRTEK, 4. JULIJA: 8.07 Praznična otroška reportaža. 8.40 „Svobodi naproti“. 10.00 Skupna proslava leta 1944 v Beli krajini ustanovljenih organizacij (prenos iz Planine pri Semicu). 11.00 Poročila - Turistični napotki za naše goste iz tujine. 13.30 M. Drobež: Kako so rastle narodni heroji. 14.05 Po domače s pesmijo in plesom. 15.15 Pojo jugoslovanski operni pevci. 16.00 „Vrtljak“. 17.05 Zabavni zvoki. 18.05 Radijska igra - Vjekoslav Kaleb: Čudoviti prah. 19.00 Lahko noč, otroci! 20.00 Četrtek večer domačih pesmi in napevov. 22.15 Popevke in plesni ritmi.

RADIO BREŽICE

ČETRTEK - 27. junija: 16.00 - 16.15 - Napoved programa, poročila, šport in turistični napotki - 16.15 - 17.00 - Nove plošče RTB, Aktualnost tedna, Mala sola avtomobilizma, obvestila in reklame - 17.00 - 18.00 - glasbena oddaja Izbrali ste sami

SOBOTA - 29. junija: 16.00 - 16.30 - Pol ure za pop glasbo - 16.30 - 17.30 - Radijska univerza, Jugoton vam predstavlja, Kronika, Med zabavnimi zvoki nekaj obvestil in reklam, Melodija za vas, Za naše najmlajše - 17.30 - 18.00 - Domače zabavne na valu 192 m

NEDELJA - 30. junija: 10.30 - 10.45 - Domače zanimivosti - Pred slovesnostmi ob prazniku občine Krško - Za naše kmetovalce - Razgovor s kmetijskimi proizvajalci - Nedeljski razgovor o delu radio kluba Brežice - obvestila, reklame in sponzorizirane fotografije - 12. - 15.00 - Občani čestitajo in pozdravljajo

TOREK - 2. julija: 16.00 - 16.15 - Napoved programa in srečanje z ansambлом Toneta Kmetca - 16.15 - 16.40 - Poročila, Novo v knjižnici, obvestila, reklame in filmski pregled - 16.40 - 17.00 - Iz življenja v JLA - 17.00 - 17.30 - MALO ZA VAS - NEKAJ ZA VSE

NEDELJA, 30. JUNIJA: 10.30 - 10.50 - Reklame, oglasi in obvestila - 10.50 - 4. julij - dan Borca - 11.30 - „VI IN MI NA VALU 213,8 m“ (kviz) - 11.45 - Nedeljski intervju - 11.55 - Poročila - 12.45 - Čestitke in pozdravi naših poslušalcev - 14.30 - Zaključek programa

SREDA, 3. JULIJA: 16.00 - 16.15 - Poročila - 16.10 - Reklame, oglasi in obvestila - 16.30 - Po domače - 16.45 - Kotiček za šoferje: Črčki v avtu - 16.55 - Disko klub brez imena - 17.30 - Vesele in žalostne zgodbe iz naše vzgoje - 17.40 - Ali poznamo mojstre resne glasbe - 18.00 - Zaključek programa.

SOBOTA, 6. JULIJA: 16.00 - 16.15 - Sobotni vrtljak - 16.15 - Pet minut za... - 16.20 - EPP I. del - 16.30 - Poročila - 16.35 - EPP II. del - 16.45 - Mini anketa - 17.00 - Zaključek sobotnega vrtljaka in napoved programa za nedeljo!

BREŽIŠKA KRONOKA NESREČ

Pretekli teden so se ponesrečili in iskali pomoči v brežiški bolnišnici: Jožefa Žokalj je padla po stopnicah in si poškodovala obraz; Stanko Brili je padel z motorjem in si poškodoval glavo; Rudolf Kunst je padel po skalovju in si poškodoval levo nogo; Franc Colarič je padel s tovornjaka in si poškodoval desno roko; Martin Germovšek je padel na poti in si poškodoval levo ključnico; Suzana Prosevc je padla na polju in si poškodovala levo roko; Janoš Balog si je pri prometni nesreči poškodoval levo stran reber in glavo; Marija Freljeh je padla z motorjem in si poškodovala roke in obraz; Nikola Krkač je padel s kolesom in si poškodoval desno nogo; Gabrielo Moklavž je podrl motorist in ji poškodoval levo nogo; Rudolf Černelič je padel s kolesom in si poškodoval glavo; Srečka Furlana je podrl avto in mu poškodoval prsni koš; Ana Mirt je padla v kuhinji in si poškodovala desni kolk; Vladu Pavkovicu je deblo poškodovalo glavo.

IZ BREŽIŠKE PORODNIŠNICE

Pretekli teden so v brežiški porodnišnici rodile: Marija Berečki iz Molvic - Andrejo, Micika Habelič iz Novakov - Hrvoja, Nada Dubič iz Bobovice - Martino, Marija Kristofič iz Vel. Jazbine - Zvezdano, Barica Katanica iz Slapnice - dečka, Anica Perner iz Marije Gorice - Romena, Štefanija Travnikar iz Pišec - Franca, Marija Osmančič iz Male Jazbine - Tomislava, Anica Maček iz Bukovja - Ferdinand, Vesna Drvodelič iz Bijeje Gorice - Andrejo, Marija Balas iz Kremena - Janeza, Cecilija Kunaj iz Vojskega - Marjana. - Cestitamo!

IZ NOVOMEŠKE PORODNIŠNICE

Pretekli teden so v novomeški porodnišnici rodile: Jožica Rus iz Dobravice - Zvonka, Stanislava Brajdič iz Stare lipe - Borisa, Jožica Kavšek z Broda - Matjaža, Zdenka Papež z Malkovca - Rudolfa, Karolina Hočevar iz Mokronoga - Ireno, Marija Košak iz Dola - Matjaža, Nada Šiško iz Dolenjskih Toplic - Aleša, Anica Jevšek iz Velike Bučne vasi - Simono, Vida Papič iz Semic - Melito, Danica Grabrijan iz Zilja - Janeza, Jožica Cesar iz Bršina - Renato, Marija Anžlin iz Mačkoveca - Anito, Antonija Brozovič iz Učakovce - Roberta, Anica Aršek iz Brestanice - Suzano, Vida Klobučar iz Butoraja - Srečka, Rotija Peterle z Belega Griča - Andreja, Anica Kotar iz Črnomlja - Stanka, Stanka Štrucelj iz Metlike - Matija, Pavla Lozar iz Gribelj - Toneta, Albina Šantelj iz Gribelj - dečka, Rozi Hudelja iz Dolnje Teže vode - dečka, Anica Rabzelj z Ostrga - deklico, Marija Levstik iz Podgore - deklico, Marija Gole iz Malega Cirklika - dečka, Jožica Kastelic iz Štrekljevca - deklico, Jožefa Zagorc iz Gornjega Vrhopolja - dečka, Marjeta Colnar iz Lesnice - dečka, Zlata Brezinsšek iz Senuš - dečka in Martina Brulc iz Slivja - deklico. - Cestitamo!

ČETRTEK, 27. JUNIJA: 8.55 Dan samoupravljajcev - prenos (Lj), 15.45 Filmski pregled s svetovnega prvenstva v nogometu - barvna oddaja (Lj), 17.05 Junak mojega otroštva (Lj), 17.50 Obzornik (Lj), 18.05 Otroci in mi - serijska oddaja (Lj), 19.10 - Mozaik (Lj), 19.15 Naš ekran (Lj), 19.45 Barvna risanka (Lj), 19.50 Cickak (Lj), 20.00 TV Dnevnik (Lj), 20.25 Kam in kako na oddih (Lj), 20.40 J. Mach: Mavrica - TV nadaljevanka (Lj), 21.30 Četrtekovi razgledi - Kam po zavodu (Lj), 22.00 Likovni nokturno: Edvin Pervanje - barvna oddaja (Lj), 22.15 TV Dnevnik (Lj).

PETEK, 28. JUNIJA: 16.45 Madžarski TVD /Pohorje, Plešivec do 17.05 / (Bgd), 17.35 Kuhinja pri vliohskem ključu - barvna oddaja (Lj), 18.05 Obzornik (Lj), 18.20 Ansambel Vilija Petriča (Lj), 18.45 Mozaik (Lj), 18.50 Atletika: Met diska (Lj), 19.15 Pet minut za boljši jezik: Bestseller (Lj), 19.25 TV Kažipot (Lj), 19.45 Barvna risanka (Lj), 19.50 Cickak (Lj), 20.00 TV Dnevnik (Lj), 20.25 Tedenski gospodarski komentar (Lj), 20.30 3-2-1 (Lj), 20.40 Ali ljubite Brahmsa (Lj), 22.35 TV Dnevnik (Lj).

SOBOTA, 29. JUNIJA: 16.45 Rokomet Jugoslavija: Romunija - prenos (Sarajevo-Lj), v odmoru propagandna oddaja (Lj), 18.00 Obzornik (Lj), 18.15 Legenda o divjem lovcu - serijski film (Lj), 19.10 Propagandna oddaja (Lj), 19.15 Kaj počenjamo ob nedeljah (Zg), 19.45 Barvna risanka (Lj), 19.50 Cickak (Lj), 20.00 TV Dnevnik (Lj), 20.20 Tedenski notranjepolitični komentar (Lj), 20.25 3-2-1 (Lj), 20.30 4 asi - oddaja 6. del (Lj), 22.20 Barvna propagandna oddaja (Lj), 21.20 Colombo - serijski film (Lj).

NEDELJA, 30. JUNIJA: 9.20 W. S. Reymont: Kmetje - barvna TV nadaljevanka (Lj) - 10.15 Ljudje in zemlja (Lj) - 11.15 Mozaik (Lj) - 11.20 Otroška matineja: Beli kamen, Ali rastline čutijo - barv. film (Lj) - 12.15 Poročila (do 12.20) (Lj) - Nedeljsko popoldne (Na srebrnih smučinah, Sport, Za konec tedna) (Lj) - 18.05 Propagandna oddaja (Lj) - 18.10 Poročila - 18.15 Toto v norišnici - celovečerni film (Lj) - 19.45 Barvna risanka (Lj) - 19.50 Cickak (Lj) - 20.25 Tedenski zunanjepolitični komentar (Lj) - 20.30 3-2-1 (Lj) - 20.40 V gosteh pri Nušiču (Lj) - 21.30 Steze v temi - II. del barvne oddaje o Pološki jami (Lj) - 21.58 Propagandna oddaja (Lj) - 22.00 Športni pregled (Sa) - 22.35 TV dnevnik (Lj)

PONEDELJEK, 1. JULIJA: 15.20 Madžarski TV (Pohorje, Plešivec do 15.40) (Bg) - 16.50 Filmski pregled s svetovnega nogometnega prvenstva? barvna oddaja - 18.10 Obzornik (Lj) - 18.25 V deželi Lotosov - barvni film (Lj) - 18.50 Pet minut za boljši jezik: Switch in slepi prenos (Lj) - 18.55 Mozaik (Lj) - 19.00 Mladi za mlade (Sk) - 19.30 Kaj hočemo - aktualna oddaja - 19.45 Barvna risanka (Lj) - 19.50 Cickak (Lj) - 20.00 TV dnevnik (Lj) - 20.25 3-2-1 (Lj) - 20.30 Sodobna oprema - barvna oddaja (Lj) - 20.40 I. Tavčar: - I. Torkar: Ravbarski cesar - predstava KUD Ivan Tavčar, Poljane nad Skofjo Loko (Lj) - 21.50 Kulturne diagonale (Lj) - 22.20 TV dnevnik (Lj).

TOREK, 2. JULIJA: 16.45 Madžarski TV (Pohorje, Plešivec do 17.05) (Bg.) - 18.10 Obzornik (Lj) - 18.25 Veseli tobogan: Ruše - I. del (Lj) - 18.55 Mozaik (Lj) - 19.00 Cesta in mi - I. del (Lj) - 19.20 Naši zbori (Lj) - 19.45 Barvna risanka (Lj) - 19.50 Cickak (Lj) - 20.00 TV dnevnik (Lj) - 20.25 Kam in kako na oddih (Lj) - 20.40 Pogovor o stanovanjih (Lj) - 21.10 W. S. Reymont: Kmetje - barvna TV nadaljevanka (Lj) - 22.05 TV dnevnik (Lj).

SREDA, 3. JULIJA: 15.45 Propagandna oddaja (Lj) - 15.50 Frankfurt: Svetovno prvenstvo v nogometu - barvni prenos polfinalne tekme v odmoru Propagandna oddaja (Lj) - 17.50 Propagandna oddaja (Lj) - 18.00 Obzornik (Lj) - 18.15 Beli kamen - serijski barvni film (Lj) - 18.45 Atletika - Met kopja (Lj) - 19.10 Mozaik (Lj) - 19.15 Od zore do mraka: Sturje piloti (Lj) - 19.45 Barvna risanka (Lj) - 19.50 Cickak (Lj) - 20.00 TV dnevnik (Lj) - 20.25 Propagandna reportaža (Lj) - 20.30 3-2-1 (Lj) - 20.40 Krava pot: celovečerni film (Lj) - ... TV dnevnik (Lj) - ... svetovno prvenstvo v nogometu - druga polfinalna tekma

ČETRTEK, 4. JULIJA: 9.55 Poštarski pevski zbor iz Maribora (Lj) - ... Poročila (dopoldne) 16.45 Filmski pregled s svetovnega prvenstva v nogometu barvna oddaja (Lj) - 18.05 Poročila (Lj) - 18.10 Zdravo na gori jurišev 19.10 Mozaik (Lj) - 19.15 To je bila pesem svetlega in vročega jedra (Lj) - 19.45 Barvna risanka (Lj) - 19.50 Cickak (Lj) - 20.00 TV dnevnik (Lj) - 20.25 3-2-1 20.35 J. Mach: Mavrica - TV nadaljevanka (Lj) - 21.25 Četrtekovi razgledi: Kidrič 22.10 Likovni nokturno (Lj) - 22.25 TV dnevnik (Lj).

ULJANIK

PRENOSNI TRANSFORMATOR ZA VARJENJE

TBH 140 Bantam

Za varjenje kosov tanke pločevine ali za njeno obdelavo je najidealnejše orodje BANTAM transformator: ker tehta le 20 kg. je zelo primeren za delo v delavnici ali na potovanju. 7 njim lahko varite navadno mehko jeklo, nerjavna jekla in jekla ki so odporna proti kislinam. Moč je variti lito železo ali obnoviti izrabljene površine z elektrodami za trdo varjenje. Stroj je možno priključiti na enofazni priključek 220 ali 380 V.

Za BANTAM velja garancija leto dni. Če se pokvari v garancijskem roku, bo kupec dobil v zameno nov aparat. Če pa se stroj pokvari po garancijski dobi, lahko kupec BANTAM zamenja za novega -- po zelo nizki ceni.

Brodogradilište, tvornica dizel motorja i tvornica električnih strojeva i uredaja - Pula

P P STEV 208 TELEFON: CENTRALA (052) 22-322
TELEX: 25 252 YU ULJTES

TRGOVSKO PODJETJE TEHNO-MERCATOR CELJE

Balet kot samoopoved

Prenesti na mlajši rod vsaj nekaj tistega, kar si dosegel in znaš, vsaj drobec tistega, kar si ustvaril v življenju – to je želja prenekaterega umetnika, ki se je iz tega ali onega razloga umaknil in ne nastopa več aktivno.

Milica Buh, včasih znana balerina ljubljanske operne hiše, je popeljala že nekaj rodov v svet baletne umetnosti. V Novem mestu, kjer že nekaj let vodi baletno vzgojo pri Zavodu za kulturno dejavnost, je naučila prvih baletnih korakov najmanj 300 predšolskih in šolskih otrok. Nekaj časa je poučevala tudi v Beli krajini, potem pa odnehala, ker preprosto ni več zmožla napora.

„Dvojni namen ima ta baletna vzgoja: otroke naučiti nekaj tistih prvih korakov, ki jih mora hoditi vsak, kdor hoče kdaj plesati na odru, in jim približati balet tako, da ga ob sicer obvezni glasbi dojamajo kot umetnost,“ pravi.

Strašno naporna in zahtevna je ta umetnost – balet. Dokler nastopaš, te ima povsem v oblasti: telesno in duševno. Biti baletnik pomeni nenehno samoopovedovanje dobrinam, ki jih uživa „normalni“ človek. Biti baletnik pomeni biti pripravljen, da nenadoma zapustiš

oder, kadar vsega tega napora in samopremagovanja preprosto ne zmoreš več. Ne nazadnje pomeni biti baletnik služiti umetnosti, ki ima svoj začetek, vrha in konca pa ne.

Taka spoznanja govorijo danes iz Milice Buh, sedanje koreografkinje in korepetitorke z 42 leti delovne dobe in Titovim odlikovanjem. „Toliko delovnih let imam zaradi beneficiranega staža,“ pravi.

„Kaj mi pomenita balet in baletna vzgoja? Ne vem, kako bi odgovorila. Najbrž bo takole prav: toliko let sem že zraven, da se bojim pomisliti na škarje, ki nekoč vsakogar odrežejo od nečesa. Ko vidim to mladino v zanosu glasbe in ritma, se vidim sama med njo, saj tako sem začela. Podoživljam se.“

Milica Buh je in bo ostala balerina, čeprav je nekoč, ko ji je pokojni direktor Žebre dal v podpis papir, ki je pomenil njeno upokožitev, pomislila, da je vsega konec.

„Drhtela sem kot v ledenici, kajti to je v resnici pomenilo novo prelomnico v mojem življenju.“

In še je pristavila: „Veste, balet je take vrste umetnost, da se zastrupiš za vse večne čase, če ga okusiš in vzljubiš.“

IVAN ZORAN

I. TANKOVSKA SLAVI

16. julija pred 30 leti je bila z ukazom Vrhovnega štaba formirana I. tankovska brigada NOV Jugoslavije. V počastitev tega dogodka bo letos v nedeljo, 14. julija na Vrhnikih velika slovesnost. Na Vrhnikih ima brigada domicil. Na proslavi bo sodeloval tankovski odred pri GŠ NOV in PO Slovenije ter dolomitski odred. V programu sta vojaška slovesnost in kulturni program. Za udeležence proslave sta že izdelani spominska značka in spominska plaketa.

NAJ SE VE, KDO JE POTREBEN

V Repičevi dragi stoji tovarna Hitrotkal, in ker so lani imeli skupinski dopust in ker se je izkazalo, da to ni najbolj modro, so se odločili, da bodo letos odpotovali na oddih posamično. Prvi je pustil za svojim hrbtom tovarno tovariš direktor, ki se je odpeljal v neznano smer za cele tri tedne. Nihče od tistih, ki si služijo vsakdanji kruh v Hitrotkalu, ni opazil, da v tovarni manjka tovariš direktor. Stroji so brneli, kurir je dalje nosil pošto, tovarnjaki so prevzali robo in celo malice so bile enako kalorične kot takrat, ko je bilo slišati po tovarniških prostorih glas tovariša direktorja.

Po nekaj dneh, ko je sonce neusmiljeno iztiskalo tekočino iz telesa, je pritisnil na plin tehnični direktor, ki je odbrzel sončnim žarkom naproti, da bi se po tridesetih dneh vrnil pred obličje svoje tajnice lepo rjav kot polakirano usnje. Stroji pa so v Hitrotkalu kljub temu hrumeli, ob jutrih uslužbenici kljub temu pili kavo in kljub temu je imela telefonistka v centrali polna ušesa dela.

Še isti teden so se zaprla tudi vrata, na katerih stoji črni napis: komercialni direktor. Odpeljal se je nekam na tuje, kjer ga nihče ne pozna in kjer ne bo srečal

Vlomilski ansambel razširil zasedbo

10 članov ansambla v preiskavi: 6 priprtih, trije na begu, za enega ni bil odrejen pripor - Preiskava uvedena za 48 kaznivih dejanj. - Še zahteva po razširitvi preiskave - Novost: tudi zaradi mamil!

Ko smo pred dnevi prosili preiskovalnega sodnika novomeškega okrožnega sodišča Antona Trunklja, da bi nam povedal, kako napreduje preiskava o skupini mladih novomeških vlomilcev, je lahko povedal le to, da je primer zamofan in da je potreben čas, preden bo lahko podrobneje seznanil javnost s tem, kaj ima skupina na vesti.

V ponedeljek je preiskava že tako napredovala, da je lahko preiskovalni sodnik sporočil, da so uvedli preiskavo zoper Borisa Kosa zaradi 8 kaznivih dejanj, Branimira Petriča prav tako zaradi 8 kaznivih dejanj, Antona Novaka, ki ga dolžijo 5 kaznivih dejanj, Ivana Banovca zaradi devetih, Martina Pezdriška zaradi sedmih, Staneta Sajeta (vsi so iz Novega mesta) zaradi šestih kaznivih dejanj, Ivan Smrečnik iz Metlike ima na vesti 1 kaznivo dejanje, Anton Potokar 3 in Branko Maver, oboje iz Novega mesta 1 kaznivo dejanje.

Zoper deveterico je torej uvedena preiskava zaradi 48 kaznivih dejanj. Gre za velike tatvine, poskuse velikih tatvin, protipravni odvzem motornega vozila, majhne tatvine in pomoč h kaznivim dejanjem velike tatvine (Smrečnik za zadnje dejanje).

Zahtevana je tudi razširitev preiskave zoper Petriča zaradi treh kaznivih dejanj, Banovca zaradi štirih, Kosa zaradi treh, Sajeta zaradi treh in Pezdriška zaradi enega kaznivega

dejanja. V teh primerih gre za vleme, poskuse vlomov in nepravilno izdelovanje, predelovanje in pro-

NOVO MESTO: KONCERT

Dom JLA Novo mesto organizira koncert v ponedeljek, 1. julija, ob 8. uri zvečer v dvorani Zavoda za kulturno dejavnost. Nastopili bodo: veliki pihalni orkester iz Ljubljane ter plesnozabavni orkester z vokalnimi solisti. Med drugimi se bodo novomeškemu občinstvu predstavili pevci zabavne glasbe Elda Viler, Irena Kohont, Franc Javornik, Nino Robič in Mirosljub Markovič. Program bo z besedo povezoval Mirko Bogataj.

dajo mamil in strupov (Banovec za zadnje kaznivo dejanje). Vlomilski ansambel pa šteje pravzaprav deset članov, ker je predlagana tudi uvedba preiskave zoper Rudija Nangerja za eno kaznivo dejanje. Nanger je bil že prej v predlogu za pripravljalni postopek, zdajšnji predlog pa je, naj bi oba postopka združili.

Dejanja, ki jih je zagrešila desetERICA, so bila na območju upravne varnosti Novo mesto, Celje, Karlovac, Ljubljana in Zagreb.

Priprti so Kos, Petrič, Novak, Sa-je, Smrečnik in Potokar. Banovec, Pezdrišek in Nanger so na begu, verjetno v tujini. Zoper vse tri je odre-

jen pripor, za njimi je tudi razpisana mednarodna tiralica. Pripora niso odredili za Mavra.

Preiskava bo dolgotrajna, kar obetajo tudi nove prijave o kaznivih dejanjih, ki naj bi jih posamezni storilci zagrešili še na območjih upravne varnosti Novo mesto, Celje, Ljubljana, Karlovac, Zagreb, Varaždin, Koper, Kranj ter še drugod.

SLOVENEK PREISKUJE ZADEVO WATERGATE

Ameriški časniki poročajo, da je Slovenec Vladimir Pregelj načelnik velike porote, ki vodi preiskavo v aferi Watergate. Pregelj se je rodil v Sloveniji pred 46 leti in je ameriški državljan. Po poklicu je ekonomist, uslužben pa je v kongresni knjižnici v Washingtonu.

Kaj vse ve Krjavelj...

Na mokronoško kresno noč je prišlo okoli 1000 ljudi - Krajavelj že sliši sireno nove tovarne!

Luč je naenkrat ugasnila, na oder pa je prikorakal Krjavelj. Na povodcu je vlek za sabo neugnano kozico, se mimogrede pošalil na račun tehnike, ki je odpovedala ravno takrat, ko je začel govoriti on, takoj nato pa je začel zabavati več kot 1000 obiskovalcev mokronoške kresne noči.

Najprej so pričeli s programom otroci, ki so s prisrčnim plesom prikazali navade Belokranjcev. Posebno doživljajo so bili solisti baleta iz Ljubljane, ki so tisočglavo množico obiskovalcev s svojo predstavo štirih plesov navdušili. Občinstvo je z aplavzom nagradilo tudi harmonikarja Slavka Znidaršiča. Nato so nastopili še čarovniki z magijo „Kresne noči“, trebanjska godba na pihala, moški pevski zbor in drugi.

Cas je za vse udeležence kar prehitro tekkel, tako za tiste, ki so sedeli za bogato obloženimi mizami, kot za parčke, ki so našli zavetje v kotičkih starega gradu. Bilo je nekaj minut pred 23. uro, ko je na oder prišel Krjavelj. Najprej je razdril tisto o revmatskih Dolenjkah, ki so to

nadležno bolezen staknile pri večno „fajlnih dedcih“, ni pa pozabil nove šole, o kateri baje govorijo že črički, pa prav tako kot on tudi občani ne vedo, kdaj jo bodo začeli graditi kot tisto o novi mokronoški tovarni... Potem so od vsepovsod „prileteli“ kresničke, vse skupaj pa so polepšali še številni kresovi, ki so goreli po bližnjih gričih.

SMRT NA CESTI

46-letni Jože Bambič iz Goriče vasi 23 pri Ribnici je 22. junija ob 16.50 uri na cesti med Prigorico in Meniško vasjo zapeljal s ceste in trčil v drevo. Bambič je med prevozom v bolnišnico umrl. Avto je popolnoma uničen, škoda je za 30.000 dinarjev. Bambiča je med vožnjo verjetno obšla srčna slabost do nezavesti, zato je tudi zapeljal s ceste.

SODRAŽICA - KOČEVJE 3:3

SODRAŽICA - V prijateljskem pionirskem dvoboju v namiznem tenisu sta se v Sodratici pomerili ekipi Kočevja in domačih igralcev. Tako domači kot gostje so prikazali lep namizni tenis, med boljšimi pa so bili Vesel, Campa, Kirasič in Delač. (Z. F.)

KOPAČ, BRIŠKI IN PETOVAR

Tekmovanje v I. razredu ljubljanske nogometne podzveze je končano, nogometaši Kočevja pa te dni počivajo. Med najuspešnejšimi strelci za svojo ekipo so bili Kopač (17 zadetkov), Briški (11), Petovar (4), Arko, Kovač in Müller (3), Bijadovski in Čilenšek pa sta nasprotnikovo mrežo potresla po enkrat. (Z. F.)

Takoj v drag hotel...

V Šentlovrencu so miličniki zasačili Kazimirja Jeraja, ki je vlamljal, potem pa zapravljal

Pred kratkim smo poročali, da iščejo miličniki 38-letnega Kazimirja Jeraja, osumljenega več vlomov na semiškem, topliškem koncu in drugod. Trebanjski miličniki so 19. junija „izvedenca“ za vlomilske posele prijeli v Šentlovrencu. Jeraj je delavec brez zaposlitve in je do 1. aprila prestajal zaporno kazen, potem pa je bil pogojno odpuščen.

Samo kak mesec dni je zdržal pri bratu v Ljubljani, potem je znova zašel v klatežvo in kriminal. Jeraj je osumljen, da je zagrešil okrog 20 vlomov na našem in deloma ljubljanskem območju. Pri nas je vlamljal v zidanice in vikende, na ljubljanskem območju pa tudi v trgovine in gostišča.

Značilno za Jeraja je, da je takoj zapravil, ko se je založil z malo večjo vsoto denarja. Večkrat je šel v Zagreb, izbral za bivališče najboljši hotel in se šel „velikega gospoda“. Možakar niti ne zanika svoje dejavnosti.

DOLINA KRKE V FOTOGRAFIJI

V nedeljo, 23. junija, so v prostorih mladinskega kluba na Jami pri Dvoru v počastitev 30 obletnice ustanovitve I. slovenske artilerijske brigade in praznične krajevne skupnosti Žužemberk pripravili filatelistično in fotografsko razstavo.

Mladi lovec raziskuje medvedji brolg. (Foto: Ožbolt)

Nato je nadaljeval: „Naslednji večer sem si dejal: „Striček, zdaj ne boš več našel mojega olja!“ Posodo z oljem sem skrnil v duplo stare debele buke, dva metra od tal. Toda podplatar jo je verjetno zavohal, splezal je na bukev in jo vzel iz dupla. To je imel dela! Posodo je spet odnesel stran, pregril

Pogumni Franc

Z nožem nad ženo in s pištolo nad občane

Franc Zamut z Gorenjske ceste v Ribnici je sicer invalid, vendar je zelo pogumen, kot da bi hotel s tem pokazati, da je bil včasih zaposlen kot čuvaj pri VARNOSTI.

Za začetek je – ne vemo natančno, katerega dne – lovil ženo z nožem. 16. junija pa je v kavarni v ribniškem gradu potegnil iz žepa pištolo in jo nameril na občane ter povzročil med njimi seveda velik preplah. Pištola je bila plašna, a so mu jo miličniki kljub temu vzeli.

Francelj se ni ustrašil niti miličnikov. Sleknel je suknjič, snel klubok in spraveval miličnike, kakšne pasove imajo. Miličniki so ga razumeli, da je hotel reči, da je „študiraj“ jiu-jitsu (japonsko rokoborbo), da je nosilec enega izmed rokoborskih pasov in da bi se rad pomeril z njimi v rokoborbi.

Zdaj se bo pomeril iz oči v oči s sodnikom za prekrške. Kakšen bo izid te „rokoborbe“, še ne vemo.

P-c

Medved popil olje

Nenavadne prigode ljudi, ki delajo v gozdovih

„V gori pri Kočevju si delam drva za zimo,“ je začel pripovedovati nenavadno zgodbo Anton Križ, upokojenec iz Rožne ulice v Kočevju. „Pvi dan pod večer sem skrnil motorno žago in posodi za bencin in motorno olje pod steno. Naslednje jutro posode z oljem ni bilo več tam. Mislil sem, da jo je kdo ukradel. In res jo je: izmaknil jo je kosmatinec, jo odnesel stran, pregriznil plastiko in izpil ali polil okoli tri litre olja.“

znil plastiko in izpil olje. To je moral imeti drisko!“

„V bližini sem našel na gozdnem delavcu, ki so mi povedali, da je medved kradel olje tudi njim. Nekaj podobnega se je pripetilo tudi lovcu Alojzu Urbiču, članu LD Kočevje.“

Uspel nastop psov

Novomeški klub pripravil nastop šolanih psov

V nedeljo popoldan se je na rokometnem igrišču na Loki zbralo več kot 400 ljudi, ki so si ogledali zanimiv nastop šolanih psov iz Ljubljane.

Na pobudo novomeškega Kluba za vzrejo športnih in službenih psov je ljubljanski klub s svojo „ekipo“ 10 psov prikazal njihovo znanje. V prestrem devetdesetminutnem programu so psi demonstrirali številne veščine, ki so gledalce prepričale o koristnosti dresure. Se posebno uspele demonstracije z markerjem, ki je predstavljal tatu ali napadalca. Njegove neuspele akcije so gledalci večkrat spravile v smeh, še največkrat takrat, ko ga je uspešno odlokal in pregnal čisto navaden „hišni pesček“.

Za vse tiste, ki so se po ogledu nastopa gostov iz Ljubljane odločili, da bodo dali svoje pse v tečaj, velja, da se morajo oglašiti pri predstavnikih novomeškega Kluba za vzrejo športnih in službenih psov. V jeseni se bo začel tudi tečaj za pse, ki imajo rodovnika.

Dobro zdresiranemu psu dvometrska ovira ne pomeni nobene zave.

BELOKRANJICAM MEŠČANI NE NAGAJAJO VEČ...

**GOETHE
NA ZNAMKAH**

KAJ JE NOVEGA

15 PRILOGA

Na Porcijunkulo, 31. julija in 1. avgusta, so pred desetletji prihajale v Novo mesto Belokranjice prodajat čebulo. Meščani so ugnali marsikatero norčijo: najraje so nekaj prodajalkam sešili krila in se potem od srca smejali, ko so se jim krila raztrgala.

Zgodovinar Ivan Vrhovec je ob koncu prejšnjega stoletja zapisal, da so novomeški sejmi, nekdanji vir mestne blaginje, izgubili vso veljavo.

Kako je bilo nekoč, poročamo na 26. strani pod naslovom SEJMI SO OB VELJAVO; pišemo o tem, kje so imeli svoj prostor prodajalci žita, kje lončarji in kje Ribničani svojo suho robo. Pišemo tudi o tem, kakšne koristi so imeli od sejmov meščani, pa tudi o tem, kdaj so bili sejmi.

In končno pišemo o tem, da Novo mesto z izgubo nekdanjega vira blaginje ni izgubilo tudi blaginje — o čemer se bralci lahko vsak dan znova prepričajo.

**GRADOVI IN
USODE
PLETERJE
TRDINOVI
NOTESI**

OTROKOVE LJUBEZNI NI MOGOČE KUPITI

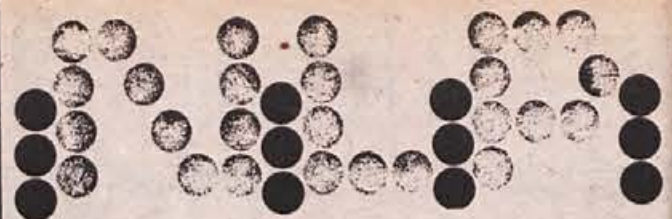
Na 27. strani objavljamo pod naslovom DENAR NE MORE NADOMESTITI UGASLIH ČUSTEV zapis o vzgojno ogroženih in zanemarjenih otrocih ter o mladoletnih prestopnikih v novomeški občini, ki je največja, ima največ mladine in sol ter največ industrije na Dolenjskem in kjer so ti problemi tudi najbolj izraziti.

Zapis govori o težavah pri vzgoji otrok, o problemih, s katerimi se soočajo pri vsakdanjem delu socialni delavci centra za socialno delo v Novem mestu, in o tem, da v pehanju za boljšim življenjem starši svoje ljubezni do otrok ne morejo odtehtati z denarjem ali materialnimi dobrinami.

Zadnje čase je bilo veliko govora o skupini novomeških vlomilcev, med katerimi je najmlajši dopolnil komaj 18 let. Ali veste, da sta dva izmed osmih fantov, katerih neslavne podvige raziskuje uprava javne varnosti, bila tudi znanca centra za socialno delo? Tudi o tem govori naš zapis DENAR NE MORE NADOMESTITI UGASLIH ČUSTEV!

KO BOMO DIHALI VODO

KO BOMO DIHALI VODO

rešitev v kupu plevela

Majhno naselje Kelly, osem milj severno od Hopkinsvillu v državi Kentucky, je v nedeljo, 21. avgusta 1955, med 19. in 22. uro doživelo razburljive trenutke. Takrat so se pojavili neznani leteči predmeti na farmi, pol milje od tega ameriškega mesteca. Strokovnjaki so pozneje poudarili, da gre za zgodovinski, čeprav skoraj neverjeten dogodek. Naslednji dan je lokalni časopis na prvi strani in z mastnim naslovom poročal: „Prebivalci Kentuckija poročajo o bitki z majhnimi ljudmi iz vesolja.“

Med mnogimi očividci so bili tudi policaji, najbolj neposredno pa so bili vpleteni v ta nenavadni primer trije otroci in osem odraslih. Fantič Billy Satton je ob 7. zvečer šel k vodnjaku, da bi se napil vode; nenadoma je zagledal svetleč okrogel predmet, ki se je neslišno gibal, potem pa se je hitro ustavil in spustil na zemljo za bližnjimi drevesi, tako da ga ni več mogel videti. Fantič je preplašen stekel v hišo in začel pripovedovati starejšim, kaj je videl, vendar ga niso jemali resno, češ da je videl le zvezdni utrinek. Pozneje so ugotovili, da je ta predmet ob istem času videlo še nekaj ljudi iz bližnjih farm.

Ob 8. uri zvečer so pri Sattonovih začeli psi besno lajati, kot so to počeli vedno, kadar se je hiši približal tujec. Dva izmed starejših sta odprla zadnja vrata in pogledala, kaj se dogaja. Kasneje sta preiskovalcem povedala: „15 do 20 metrov od naju je stalo neko bitje. Bleščalo se je kot fluorescenčna številčnica na uri. Potem se nama je bitje približalo na kakih 5 metrov. Obstala sva kot vkopana; nisva se mogla ne ganiti ne zavpiti. Bitje je bilo visoko kakih 110 cm, oblečeno pa je bilo v svetlečo obleko, ki bi bila lahko narejena iz kovinskih plošč. Zdelo se nama je, da je njegova glava nenavadno velika, v popolnem nesorazmerju z velikostjo telesa. Tudi roke je imelo bitje nenavadno dolge. Imelo je velike dlani, med prsti je bila napeta kožica, namesto nohtov pa je imelo nekakšne kremplje, ki so se mu svetili.“

Gospa J. C. Satton je povedala policajem, da je tudi ona videla to bitje. „Bleščalo se je kot aluminijeva folija in hodilo je kot zelo star človek ali kot opica, v glavnem s pomočjo rok.“ Elmer in John Satton sta ustrelila v to bitje, ki se jim je približevalo. Elmer je izstrelil naboj iz puške, John pa je ustrelil iz pištole kalibra 6,35. Strela sta bitje podrla na hrbet, vendar se je takoj po padcu pobralo in ušlo, preden so presenečeni ljudje lahko karkoli storili. Prestrašeni ljudje so se razbežali po domovih, ugasnili so luči in se zaklenili, ker so se bali da se bodo bitja vrnila. Le luč na verandi pri Pattonovih je bila prižgana. Takrat je nenadoma neka ženska zakričala, da vidi nekoga, ki opreza skozi okno šrambe. Ljudje so stekli v šrambo in res zagledali bitje, pokrito s čelado, izpod katere so gledale široke, kitajske oči. Moški so spet nekajkrat ustrelili vanj in kazalo je, da je bitje padlo.

Po dvajsetih minutah čakanja so se moške opogumili in pogledali na verando. Seveda so bili vsi oboroženi. Bitij niso več videli, slišal se je le lajež psov, ki so lajali na svetleč predmet na bližnjem drevesu. Preden so se mu približali, so zagledali čudnega obiskovalca, ki je šel ob hiši. Elmer je ustrelil nanj. Kasneje so vsi izjavili, da je bitje odskočilo, čeprav je strel zanesljivo zadel cilj. Še drugič so ustrelili vanj, vendar je bitje hitro steklo proti kupu plevela, se skrilo v njem in potem izginilo. Tudi drugo bitje, ki je bilo na drevesu, je skočilo v plevel in izginilo. Zdaj so se prestrašili tudi psi in se umaknili v hišo. To je bilo pametno, saj so bitja po vseh teh dogodkih očitno spoznala, da ljudje niso prijateljsko razpoloženi. Pozneje so ugotovili, da so se naboji odbijali od neprebojnih oblek neznanih bitij!

Moški so z napetimi puškami in pištolami stražili pri oknih v Sattonovi hiši, ženske in otroci pa so ležali na tleh. Po dveh urah stražarjenja — bilo je okrog 23. ure — so moški menili, da sta bitji odšli. Po 50 streljih iz neposredne bližine sta bitji očitno ugotovili da nista dobrodošli...

Enajst prebivalcev, ki so doživeli obisk vesoljskih bitij, je steklo iz hiše, se stlačilo v dva avtomobila in se odpeljalo do najbližje policijske postaje v Hopkinsvillu. Šef policije Russel Greenwell je bil po časopisni oceni do izjav prič precej nezaupljiv, vendar je to zanikal in dejal: „Ne dvomim, da so ti ljudje govorili resnico, saj so bili zelo prestrašeni, ko so prišli k nam. Res pa je, da nismo našli sledi majhnih stopal, vendar so bila tla tako trda in suha, da se ne bi poznale niti sledi traktorja! Tudi moje stopinje niso puščale sledov, zato to ni dokaz, da bitij ni bilo. Morali so res videti nekaj nenavadnega, saj so streljali skozi vrata, okna in lesene stene — sledi krogel smo našli vsepovsod.“

Državna policija, ki je tudi raziskovala ta primer, je ugotovila, da je bil eden izmed obeh strelcev v šoku in da je bil njegov puls dvakrat hitrejši od normalnega, čeprav niso našli pripadniki policije ne bitij ne njihovoga plovila.

Posebni uradni preiskavi ni bilo, sploh so se uradni krog obnašali zelo zadržano. Nenavadno pa je, da sta dva tedna po dogodku prišla na farmo dva človeka, ki sta se izdajala za prodajalca aluminijaste posode, čeprav se nista prav nič trudila, da bi prodala kaj robe, pač pa sta več ur postavljala natančna vprašanja o nenavnem dogodku. Zanimivo je, da sta že leta 1952 dva taka človeka prišla v Flattswood, pet dni po tem, ko je tam pristalo vesoljsko plovilo in so ljudje videli vesoljska bitja. V obeh primerih sta se človeka mnogo bolj zanimala za podatke kot za prodajo posode!

Vsekakor je nespametna odločitev uradnih krogov, ki so posvetili tako malo pozornosti sicer skrivnostnemu, pa nedvomno ne izmišljenemu dogodku!

SEJMI OB VELJAVO

SEJMI OB VELJAVO

Bojda na sejmi, zlasti na metliškem in viniškem, zaslužijo več mešetarji kot kmetje, ker je cena živini silno nizka. Še več od konjskih mešetarjev pa, tako se sliša, zaslužijo tisti, ki na črno prodajajo devize, zlasti marke. Sejme je pač doletela usoda, kakršno je napovedal že novomeški zgodovinar Ivan Vrhovec, ko je ob koncu prejšnjega stoletja zapisal: „Novomeški sejmi, nekdanji vir mestnega blagostanja, so izgubili vso svojo veljavo.“

Zares, prav je imel, saj današnji čas sejmov ne priznava več. In kako je bilo nekoč? Poslušajmo Vrhovca: „Na Velikem trgu je stala še cela vrsta arkad. Prodajalci z žitom so bili postavljeni pred rotovzem in od tod do Fabijanove hiše na voglu gimnazijske ulice, zato, da so se mogli umakniti z žitom pod oboke, če je pričelo deževati. Prodajalci s soljo in z vsemi takimi stvarmi, ki so jih prodajali na bokale, stali so od rotov-

ža po vsem trgu dol do mostu. Sol so imeli na koech po tleh razloženo, konji solarjev pak so hodili, ker niso bili privezani, med njimi sem ter tja. Pri cerkvi sv. Antona so imeli lončarji in Ribničanje za suho robo svoj prostor, živinski trg pa je bil na Loki, kamor so ga iz Kandije prestavili, a tudi v Kandiji je pobiralo mesto živinsko mitnino.

Meščani sami bi bili imeli tudi v teh časih lahko od sejmov še nekoliko koristi več, kakor so jo res imeli, a ravno oni sami so bili najbolj uzrok, da so ostajali prodajalci zunaj mesta, kajti tekali so že zgodaj zjutraj vün v Kandijo, kupovali od njih blago, v prvi vrsti kar je človeku za jed potreba, za prav drago ceno ter tako ljudi sami napotovali, da so ostajali zunaj mesta.

Vkljub temu, da je mestna gosposka jadikovala, potrošala je vendar rada denar za potrditev sejmskih pravic, kar jo je n.pr. leta 1795. stalo 139 gl. 46. kr.“

Razumljivo je, da so kmetje raje ostajali zunaj mesta, saj so morali na petih sejmih — to pravico petih sejmov jim je dal že Rudolf IV. — plačati štantnino, merice od vsega prodanega žita, soli, platna, sukna in podobnega ter mitnino, ki so jo meščani pobirali pri ljubljanskih in karlovških vratih.

Iz pisma, ki ga je Novomeščanom 2. maja 1566 poslal nadvojvoda Karel, je razvidno, da je dovolil sejme v nedeljo pred sv. Antonom, na dan sv. Jurija, na dan sv. Filipa in Jakoba, na dan sv. Jerneja in na dan sv. Luke.

Ni čudno, da so sejmi zvodeneli, ko pa so zdaj živinski sejmi enkrat na mesec, prašičji vsak ponedeljek, na tržnici se ob ponedeljkih in petkih tare kmetič in najrazličnejših prodajalcev, od suhorobarjev do izdelovalcev jugoslovanskih kavbojk...

Danes plačujejo branjevci po nekaj dinarjev pristojbine. Vča-

nijske univerze naredil poskus s človekom — potapljačem. En del pljuč je dihal zrak, drugi del pa vodo. Potapljač je bil pri polni zavesti, vendar ni imel težav z dihanjem, prav tako ni bilo nikakršnih komplikacij. Po končanem poskusu je dejal: „Nobenih težav nisem občutil, ko sem dihal vodo!“

Poznejši poskusi so pokazali, da pri vdihovanju vode človek dobi dovolj kisika, pač pa pri izdihovanju ne gre iz pljuč dovolj ogljikovega dvokisa. Vendar pa so znanstveniki prepričani, da bodo do 1980. leta rešili tudi ta problem. Tako bo odprta pot v podvodno življenje človeka in v izkoriščanje bogastev z dna oceana, ki bodo za življenje človeštva še kako potrebna. Atlantska operacija ameriških znanstvenikov bo gotovo vsaj tako pomembna za življenje na našem planetu, kot je bil njihov napor za prodor v vesolje. Pričakovati pa smemo, da bodo v to smer šle tudi sovjetske raziskave, podobno, kot so v Sovjetski zvezi prav tako učinkovito prodirali v vesolje.

DENAR NE MORE NADOMESTITI UGASLIH ČUSTEV!

Poročali smo o skupini novomeških vlomilcev, katerih neslavne podvige prešteva in ureja preiskovalni sodnik okrožnega sodišča v Novem mestu Anton Trunkelj. Za okolico je novica o osmerici fantov med 18 in 26 leti učinkovala kot bomba. „Kaj takega pač ni bilo pričakovati!“ govorijo ljudje in mislijo pri tem na to, da o fantih vsaj v večini primerov doslej ni bilo slišati kaj slabega. Kajpak ne vedo, da so skrbstveni organi že pred presenetljivimi in žalostnimi vlomilskimi odkritji obravnavali dva izmed osmerice: Nangerja in Sajeta.

sorazmerno hitro zaposlijo in da tudi starši še niso čisto prevzeti s slo po zaslužku.

Izkušnje nam namreč kažejo, da se prestopništvo pojavlja zlasti tam, kjer otroci nočejo delati, in pa tam, kjer doma razmere niso urejene in kjer je v družini alkohol.

so lani na Centru za socialno delo obravnavali 64 primerov.

nikovem razvoju in družinskih razmerah, v katerih je živel prej in v kakršnih živi, udeležba na glavni obravnavi in posredovanje mnenja glede izbora ustreznega vzgojnega ukrepa, izvrševanje in sodelovanje pri izvrševanju vzgojnih ukrepov, urejanje družinskih razmer.

Lani so obravnavali 40 mladoletnih prestopnikov. V 28 primerih so jim posredovali prijave z občinskega tožilstva, v 7 z okrožnega, v 3 s postaje milice in v 2 starši. To kaže na izredno nekritičen odnos staršev do lastnih otrok. Največ mladoletnikov je bilo starih 16 oziroma 15 let (16 oziroma 11). Zanimivo je, da je bilo najmanj prijavljenih prav v starosti med 18. in 21. letom. Med kaznivimi dejanji, zaradi katerih so bili obravnavani, so bile na prvem mestu tatvine (v 27 primerih), slede pa poškodovanje tuje lastnine (6 primerov) in telesne poškodbe (3 primeri).

Sodišče se je največkrat izreklo za ukor (v 18 primerih), v 7 primerih so postopek ustavili, v 6 primerih pa so izrekli strožje nadzorstvo skrbstvenega organa, medtem ko so ostale ukrepe uporabili redkeje. Center za socialno delo ima prek svojega socialnega delavca izvajanje strožjega nadzorstva za 17 mladoletnikov, ki so jim sodišča izrekla tak vzgojni ukrep v letih 1971, 1972 in 1973.

V to skupino štejejo tudi mladoletne storilce prekrškov, ki jih obravnava občinski sodnik za prekrške. Številka je tu znatno večja, saj je moral center dati mnenje kar za 97 mladoletnikov, pretežno 16 in 17 let starih otrok. Med vzroki, da so se mladoletniki znašli pri sodniku za prekrške, sta na prvih mestih vožnja brez voznškega dovoljenja in prekršek zoper javni red in mir (zlasti pretepi in poškodbe).

neurejene družinske razmere

Otroci, ki zaidejo na kriva pota, so navadno iz neurejenih družin. Poglejmo zdaj še drugo dejavnost centra za socialno delo: lani je obravnaval zaradi neurejenih razmer v družini oziroma odnosov med zakoncema 43 družin. Neurejene razmere med zakoncema in težave z otroki nastajajo tudi zaradi zaposlovanja staršev v tujini. Center je bil lani obveščen o zaposlitvi enega od roditeljev v tujini v 17 primerih, v 4 primerih pa sta šla na delo na tuje oba. Zaradi neizpolnjevanja starševskih dolžnosti je center opozoril 14 roditeljev, ki so na delu v tujini.

Lani je sodišče obvestilo center o 34 postopkih za razvezo zakona. Trije postopki so bili ustavljeni, 31 zakonov pa je bilo razvezanih. Iz razvezanih zakonov je ostalo 52 otrok, zvečine s po enim otrokom, 12 družin je imelo po dva, dve po tri, ena pa je imela štiri otroke.

Zaradi hladnega doma navadno bežijo otroci od doma: lani jih je pobegnilo 64; 40 nad 14 let starosti, 15 šoloobveznih in 9 predšolskih.

Vse to daje nove možnosti, da se bo žalostna bilanca vzgojno ogroženih in zanemarjenih otrok ter mladoletnih prestopnikov še povečala.

J. SPLICAL

dobiti primeren prostor

Čeprav stanje ni tako zaskrbljujoče, pa se vendar pozna, da Novo mesto nima primerne prostora, kjer bi se načrtno ukvarjali z mladino, kjer bi pri delu sodelovala tudi pedagog in socialni delavec. Nasploh pri nas še ni pravega posluha za take delovne oblike, saj imajo tak prostor samo v ljubljanski občini Šiška. Je pa res, da je novomeški disko klub, ki ima svoj prostor v delu frančiškanskega samostana sredi mesta, vse prej kot primeren prostor za zbiranje mladine.

V tem ima Podbevškova nedvomno prav: brez pravega nadzorstva oziroma mentorstva je novomeški disko klub dobil slab prizvok in med mladino je vse večkrat slišati tudi izjave, da je v prostorih tega kluba mogoče priti tudi do mamil. Na žalost: prav nasproten učinek od tistega, kakršnega je družba z ustanavljanjem takih prostorov hotela doseči.

nanger in saje

Vrnimo se na začetek naše reportaže. Med osmerico – Kos, Petrič, Novak, Sajeta in Smrečnik so v preiskovalnem zaporu, Nanger, Banovec in Pezdiršek pa ob času tega pisanja še na begu – sta Nanger in Sajeta znanca tudi na Centru za socialno delo. Z Nangerjem so se ukvarjali že od osnovne šole. Ugotovili so, da je bister in povprečno inteligenten, vendar pa so se zanj doma ali preveč ali pa premalo zanimali. Zelo zgodaj je začel bežati od doma, potem je zašel na kriva pota: začel je z manjšimi kaznivimi dejanji, opustil je šolo in ni dokončal osemletke. Izrečen mu je bil tudi ukrep strožjega nadzorstva skrbstvenega organa, vendar na centru pravijo, da je bilo izredno težko sodelovati tako z njim kot tudi s starši.

Sajetu je sodišče izreklo disciplinski ukor, na centru pa so ga prvič obravnavali šele pri njegovem 16. letu. Kot pri Nangerju tudi v tej družini razmere niso idealne (mati je sama doma, medtem ko je oče na delu v tujini). Socialna delavka je ugotovila, da se je fant izredno zanimal za kriminalke in je tudi sam povedal, da je prebral ogromno tovrstne literature.

Poudarili smo, da v novomeški občini vzgojno ogroženih in zanemarjenih otrok ter mladoletnih prestopnikov ni toliko kot kje drugje, pa vendar

lani 64 obravnavanih

Kajpak gre za izredno pomembne vzgojne stvari, saj je socialni delavec, naj bo na šoli ali v zavodu za socialno delo, tisti prvi terapevt, ki pride v stik z mladino, ki je prišla navzkriž s splošno veljavnimi družbenimi pravili. Njegovo delo je zato toliko bolj odgovorno.

Mladostnike obravnavajo po starostnih skupinah. Lani so obravnavali 9 predšolskih otrok, 15 šolskih otrok med sedmim in štirinajstim letom, 37 mladoletnih prestopnikov, starih do 18 let, in 3 mlajše polnoletnike v starosti med 18. in 21. letom.

V preventivno in kurativno socialno dejo je bilo zajetih 9 predšolskih otrok, ki so že kazali nekatere odklone v obnašanju in ravnanju v družini, pri igri in v okolju. Odveč je ponavljati izpeto pesem: neurejene družinske razmere in neprimerno vzgajanje sta bila vzroka za izkrivljeno otroštvo deveterice, za izkrivljen čas življenja, ki je najbolj pomemben za oblikovanje osebnosti. Pet od devetih je prišlo v spisek centra zaradi požigov, štirje pa zaradi manjših tatvin.

Med petnajstimi šoloobveznimi otroki, ki so že zašli na krive stezice, so bili trije, ki so neopravičeno izostajali od pouka, katerih vedenje je bilo moteče in vezano na lažja kazniva dejanja; sedem jih je poskusilo s tatvinami, pet pa jih je pobegnulo od doma, od tega štirje zaradi neurejenih domačih razmer, eden pa zaradi slabega šolskega uspeha.

V tej skupini otrok je bilo delo socialnega delavca usmerjeno predvsem na urejanje družinskih razmer ogroženih otrok ter na pedagoške posege, kot so strokovno vodeni pogovori z otroki, delo z družino ter delo z ožjim in širšim okoljem, s šolami, kjer imajo zaposlene socialne delavke. Ko govorimo o preventivnem delu, vsekakor ne smemo mimo podaljšanega bivanja v šoli in organiziranega udejstvovanja v šolskih društvih in krožkih, kar vse odteguje otroka cesti in krivim potem.

kazenska zakonodaja

Za mladoletne prestopnike – misljeni sta obe skupini, tista med 14. in 18. letom in tista med 18. in 21. letom – nalaga socialnim delavcem naloge mladinska kazenska zakonodaja. Kakšne so te naloge? Predvsem sodelovanje v pripravljanih kazenskem postopku zoper mladoletnika, sodelovanje s sodišči, izdelava poročil o mladost-

opravičevanje pomanjkljive ljubezni

Socialna delavka novomeškega Centra za socialno delo Darja Podbevšek sodi: „Z vzgojo otrok bi se morali predvsem ukvarjati starši; šola in družba naj bi jim bili v pomoč. V pehanju za čim višjim standardom, ki zajema tudi naše ljudi, se, žal, dostikrat zgodi, da se starši najprej odpovedo vzgoji svojih otrok. Pomanjkanje čustev tedaj nadomestijo z denarjem. Ne zavedajo se, da denar in materialne dobrine, ki jih nudijo otrokom, ne morejo opravičiti pomanjkljive ljubezni. Tako se pojavljajo otroci z manjšimi vzgojnimi težavami. Problemi se začnejo z izostajanjem od doma, nadaljuje se s slabšim učnim uspehom v šoli in v višjih razredih še z izostajanjem od pouka. Tam, kjer imajo na šolah socialne delavke, navadno take probleme skušajo rešiti sami, težje probleme pa dobi Center za socialno delo. Pomembno je, da začnemo z otrokom delati kar najhitreje, ker se sicer rado zgodi, da po prvih zavoženih korakih zabrede vse globlje!“

Po otrokovem 14. letu se z njim, ker je kazensko odgovoren, spoprime tudi sodišče. Sodnik ima na voljo sedem vzgojnih ukrepov: disciplinski ukor; oddajo v disciplinski center; vzgojni ukrep strožjega nadzorstva staršev; vzgojni ukrep strogega nadzorstva druge družine; strožje nadzorstvo skrbstvenega organa; oddajo v vzgojni zavod in mladoletniški zapor.

Po izkušnjah, ki jih imajo na novomeškem Centru za socialno delo, se sodniki najpogosteje odločajo za strožje nadzorstvo skrbstvenega organa.

Prepustimo spet besedo Darji Podbevškovi: „V centru naredimo podroben načrt, pri katerem sodelujeta tudi mladoletnik in socialna delavka. Vsebuje predvsem tiste elemente, ki bi lahko najbolj vplivali na otrokovo resocializacijo.“

Tak ukrep je najbolj uspešen, če je mladoletnik že zaposlen, zlasti takrat, kadar ga njegova delovna okolica sprejme z vsemi njegovimi dobri in slabimi lastnostmi in če ga zna tudi pravilno usmerjati. Zanimivo je, da zdaj nimamo pod nadzorstvom niti enega srednješolca.

O našem delu občasno poročamo sodišču, ki ima na voljo dve poti: če se razmere ne popravijo, lahko ukrep poostri, če pa gre resocializacija v redu, lahko po enem letu svoj izrek ukine.

V novomeški občini, in kolikor mi je znano, tudi v drugih dolenjskih občinah nimamo preveč vzgojno ogroženih in zanemarjenih otrok ter mladoletnih prestopnikov. To velja še posebej, če se primerjamo z Ljubljano, Mariborom in drugimi industrijsko razvitimi kraji. Mislim, da precej vpliva na tako stanje dejstvo, da se pri nas otroci

Počitek v travi. Slavka Mohorčič, doma z Zalisca, sicer pa delavka v žužembski Iskri.

MEHKOBA, ŽENSKOST IN NADIH ROMANTIKE

Kot je bila moda zadnjih let izrazito naklonjena najstnicam, saj so pravzaprav njim na kožo risali modele, tako stopamo v obdobje, v katerem prihaja do polnega izraza odrasla ženska s svojo prefinjenostjo in milino. Obлека predstavlja zdaj najpomembnejši del garderobe. Poglejmo, kaj nam čez poletne mesece tja do jeseni priporočajo sloviti modni kreatorji Pariza in Rima, dveh glavnih modnih središč sveta!

Pariz je ves v valujočih krilih, pliseju, zalikanih gubah, medtem ko gornji del obleke ohlapno stoji ob telesu. Krila čez dan le dobro pokrivajo kolena, popoldne segajo do meč, zvečer pa obvezno do tal. Tipična so nekoliko širša ramena, rahlo podložena. Rokavi pri poletnih oblekah segajo skoro do komolca, so v izrezu dokaj široki, na športnih krojih imajo zavihke, sicer pa jih najdemo v obliki volana ali pa so spodaj nabrani.

Lahka eleganca takih krojev zahteva majhen ovratnik – rever ali bubi – pentljo okrog vratu, precej pa je tudi tako dolgih volanov, da obkrožajo ves globoki vratni izrez. Lahko pa je volan tudi tako širok, da pokriva še gornji del roke in nam služi namesto rokava.

Ob hladnejših dneh nam Pariz ponuja nepodloženo ali rahlo podloženo sedem-

osminsko jopo ravnega kroja ali plašč v srajčnem stilu. Hlače so se obdržale le za večer in seveda za potovanja ali izlete. Tudi kostimi imajo široka krila, poudarjena ramena, močno pa se prebija kombinacija jope, krojene skoraj enako kot moški suknič in ožje krilo, ki ima samo spredaj nekaj zalikanih gub, zašitih do bokov. Bluze iz krepdešina s cvetličnim vzorcem in pentljo okrog vratu dopolnjujejo tak komplet. Sicer pa je največ bele barve in nežnih pastelnih tonov.

Rimska visoka moda pozna dve silueti: močno široka krila ali precej oprjeta, pa malce daljša kot v Parizu. Segajo namreč vsaj 10 centimetrov pod koleno. Nežni vzorci blaga imajo cvetlično osnovo, spremljajo pa jih fine črte ali večno moderne pike. Bela barva je tudi tu v popolni prevladi, večkrat pa jo najdemo v kombinaciji s črno. Modna barvna paleta ima letos naslednja imena: šampanjsko svetla, zrela melona, mandljeva, jagodna in limonovo rumena.

Znčilni spremljevalci rimskih modelov so čipke, ažurji ter romantični folklorni detajli. Svilen dolg šal, omotan okrog vratu, sega včasih do konca krila in je seveda iz istega blaga, šopki nežnega cvetja pa se pojavljajo na ovratnikih, na klobukih ali za pasom.

RIA BAČER

Ni toliko važna rojstna letnica, kot postava, če hočete imeti bikini kopalno obleko. Letos so zelo moderne – za mlajše seveda – doma kvačkane kopalke iz garna, kakršne kaže prvi model. Lahko delate stebričke v več barvah ali pa v eni. Drugi model je iz pralnega blaga, nov in značilen za letošnjo modo pa je nedrček.

Tiste, ki gredo večkrat na večerne prireditve, morajo paziti tudi, da so večkrat drugače oblečene. In najcenejša menjava oblačila, hkrati pa najbolj praktična, posebno na potovanju, sta dolgo krilo in svečana bluz. Na teh modelih lahko najdete pravo zamisel zase. Upoštevajte pa, da so letos zelo moderne čipke, vezeni ažurji, volani in romantika!

KAKŠNE NOGE IMATE

Zgoraj „huj“, spodaj „fuj“ lahko ocenimo lepotičko, ki se močno poslikana v glavo in oblečena po zadnji modi sprehaja po plaži. Če pa se ozreš na njene noge, ali natančneje stopala, ni sledu o negovanosti. Skri-venčeni in nenegovani nohti na nogah in trda koža, vedno rjava ob peti, dajejo vedeti, da si noge umiva bolj poredko.

Če hočete veljati za negovano, potem ne pozabite tudi na noge! Pri vsem tem pa ne gre zgolj za videz in lepoto, ampak še za boljše počutje in bolj sproščeno hojo.

Kako same negujemo noge? Če se tega lotite prvič, morate biti bolj potrpežljive, ob redni negi pa vam to ne bo vzelo dosti časa. Mor- da deset minut na teden.

Najprej namočimo stopala v toplo vodo (bolj vročo kot toplo), v katero damo pest kuhinjske soli; ta namreč kožo razmehča. Ko čez 20 minut noge umijete z milom in krtačo ter zdrgnete s pete in pod prsti vso trdo kožo, noge dobro obrišite. Potem jih lahko namažete z isto

krema kot roke in se lotite striženja nohtov. Zapomnite si, da to ni kar tako! Lahko začne noht rasti v meso, če ne boste nohtov strigle ravno ali v polkrogu.

Ko so nohti čisti in po- striženi, jih lahko premažete z istim lakom, kot lakirate nohte na rokah. Potem obuj- te sandale in se poglejte v ogledalo: druga noga! Prav gotovo se potem ne boste izogibale spredaj odprtih sandal, ki so poleti zaradi zračnosti bolj priporočljive. Prsti vas ne bodo tiščali in noge se vam ne bodo potile.

Nega nog pa ima še to prednost, da z njeno pomočjo prihranimo precej dragih nogavic. Na mehki nogi in ostrizanih nohtih se nogavice manj trgajo.

R. B.

Uporabno podstrešje

Ena izmed možnosti za ureditev prijetnega stanovanja je tudi oprema, izdelana iz platna. Police so pritrjene na steno, prostor je pregrajen s pregradno steno iz platna. To je vsekakor malo nenavaden način opremljanja, lahko pa ga uporabimo pri velikem neizkoriščenem podstrešnem prostoru. Strešna konstrukcija je že sama pripravna za obešanje. Tako si lahko opremimo delovni ali bivalni prostor, kjer si lahko privoščimo dosti fantazije pri izbiri barv.

ARH. MARTA RAČEČIĆ

Če bo pritisnila vročina in boste zvečer sedeli na prostem, se lahko zgodi, da vas bodo opikali komarji. Takoj po piku kanite na pičeno mesto malo salmiaka, proti srbenju pa namažite kožo z mentolnim spirantom. Če pa želite preprečiti komarjeve pike, ker veste, da vas imajo radi, se mažite z lanolin-skim mazilom, ki vsebuje nagejnovno olje. Pomaga tudi uživanje vitamina B, ker pusti na koži poseben duh, ki ga komarji ne marajo.

tako
bo
bolje

DELA V TEM CASU

VRT. Danes nekaj besed o zalivanju na vrtu in o napa-kah, ki jih premnogi delajo v preveliki vnevi, podobno kot pri zalivanju lončnic. Predvsem vrtnar ne sme preti-ravati ne zalivati več, kot je treba. Pogosteje kot jemlje v roke cev za zalivanje, naj vzame motiko za okopavanje! Prepogosto zalivanje škoduje, ker hladi zemljo in zavira rast, zlasti pa ker spodbuja razvoj glivičnih bolezni. Vrtnic, vrtnih jagod, jagodičevja, graha in paradižnika sploh ni dobro zalivati po listih, posebno ne v vročini. Naj velja, da je treba v suši zalivati enkrat na teden, a takrat teme-jlito. Spomladi je priporočljivo zalivati zjutraj, poleti pa zvečer, ko se ohladi. Zalivanju naj, brz ko je mogoče, sledi okopavanje. Z rahljanjem skorje prekinemo pot vo-de navzgor, zemlja pod njo ostane dalj časa vlažna in topla.

VINOGRAD. Nadaljevati je treba s škropljenjem proti peronospori, in sicer po napovedi protiperonosporne služ-be. Konec junija je čas druge poletne kopii, globoke le kakih 5 cm. Po potrebi poganjke povežemo, trebimo divje mladice, če silijo iz podlage, in vršičkamo, ko za-dčenja rozga spodaj rjaveti. Če ne zadošča dodajanje žvep-čenih pripravkov v škropivo zoper peronosporo, zaustavi vinogradnik razvoj oidija ali pepela z dodatnim žvepla-njem z žveplom v prahu. Razen na ti dve bolezni je treba biti pozoren še na sivo grozdno plesen (botrytis), ki jo zatiramo z 0,2-odstotnim euparenom ali ortofaltanom. Če se pojavijo trsni sukač, trta ali rilčkarji, jih prežene škropljenje s fosfornimi škropivi.

SADOVNJAK. Razen varstva proti boleznim in škod-ljivcem v sadovnjaku zdaj ni drugega dela. V tem času je pozornost namenjena uničevanju ameriškega kaparja, ki je naredil našemu sadjarstvu neprecenljivo škodo in ki na srečo ni več tako neustavljiv, odkar so se razmnožili tudi njegovi naravni sovražniki. Zatiranju kaparja je predvsem namenjeno zimsko škropljenje z oljnimi in dinitrokre-zolnimi pripravki. Vendar to ne zadošča, pač pa je treba škropiti tudi poleti, ko se zležajo ličinke, ki so zelo ob-čutljive na parationske pripravke. Lahko bi rekli, da je poletno škropljenje zoper ameriškega kaparja odločilno za to, ali bomo pridelali zdravo, lepo sadje.

Inž. M. LEGAN

Pled je postal že nepogrešljiv del sodobne ženske garderobe, zlasti odkar smo spoznale njegovo praktičnost. Trikotno ogrinjalo iz volne je namreč toplo, zloženo lahko nosimo v roki ali preganemo v kovček, z njim pa se lahko pojavimo prav ob vsaki uri. Navdile smo se ga nositi k hlačam ali pa k dolgi večerni obleki. In še to prednost ima, da ga lahko sama naredi vsaka začetnica v kvačka-nju. Edino z resami je malo več zahtevnega dela, vendar se ga ne smete ustrašiti. Vsak drugi kvadrat lahko okrasite s povrhu veze-nimi cveticami, pa bo ogrinjalo najmoderneje.

Zdaj, ko nastopa glavna sadna sezona in nam ne bo treba tako globoko seči v žep, če si zaželimo sočnega sadja, lahko pripravimo skromnejši jedilnik za kosilo in potem ponudimo še sadno jed. Gozdne ali vrtno jagode, borovnice, lahko pa tudi drugo sadje, samo operemo, rahlo posladkamo, polijemo s stepeno smetano in pridenemo kepico sladoleda. Otroci bodo navdušeni!

KRONIČNI BRONHITIS

Kronični bronhitis je pogosta bolezen dihal, ki nastane, ko povzročitelji bolezni prevladajo nad posebnimi zaščitnimi mehanizmi dihalnega sistema. Tudi v navidezno čistem zraku je namreč več kot 100 milijonov različnih bakterij, virusov, gljivic in drugih škodljivih snovi v enem kubičnem metru. Čim slabši je zrak, tem več je v njem takih snovi.

Bolnik, ki izkašljeva pljuvček vsak dan in zaporedoma naj-manj tri mesece v letu, in to dve ali več let zapovrstjo, ima kronični bronhitis. Bolezen se navadno pojavi z r'aki vnetja gornjih dihal: nosa, žrela, grla, sapnika. To povzroča kašelj in izkašljevanje. Z leti se ti pojavi stopnjujejo, posebno s prehladi, anginami, gripami. Te bolezni se lahko pri bolniku večkrat ponovijo, zlasti v hladnih zimskih dneh, spomladi in jeseni. V začetku jih prizadeti preboleva brez večjih težav, pozneje pa se pojavi vročina, kašelj je močnejši, bolnik izkašljeva sluzasto gnojen izpljuvček, v prsih mu piska in težje diha. Po vsaki ponovitvi traja bolezen dalj časa. Posledica tega je, da postane bolnik invalid s stalnim težkim dihanjem, z mučnim izkašljevanjem gnojnega izpljunka in z omejeno telesno aktivnostjo. Sluz v malih dušnikih preprečuje izdih in pljučni mešički postanejo preveč napihnjeni z zrakom, zato nastane prenapihnenost pljuč.

Pri nekaterih bolnikih s kroničnim bronhitisom pa kašelj, izkašljevanje in piskanje v prsih niso tako močno izraženi, vendar bolniki kljub temu vsak dan teže dihaajo. Potek bo-lezni je hitrejši in tak človek kmalu postane invalid, ki ga že vsak najmanjši napor utruji. Kronični bronhitis poznano v štirih oblikah:

a. Enostavni ali nekomplcirani kronični bronhitis. To je katar kadilcev. Kašelj ali ponavljajoči kašelj s sluzasto gnojnim izpljunkom, zlasti zjutraj, je značilen za to vrsto bo-lezni.

2. Kronični ali ponavljajoči se bronhitis s pretežno gnojnim izpljunkom.

3. Kronični bronhitis z naduho. Ta se kaže z občasno težko naduho, s kašljem in izpljunkom. Toda bolnik s čisto naduho ne izkašljeva gnojno.

4. Kronični obstruktivni bronhitis (zapiranje dušnikov) pa je najtežja oblika te bolezni.

Kronični bronhitis je navadno združen z astmo in prena-pihjenostjo pljuč. Najtežje komplikacije te bolezni so odpoved srca in motnje malega pljučnega krvnega obtoka. Povzročitelji kroničnega bronhitisa so različni, največja krivec pa je kajenje. (Nadaljevanje prihodnjič)

DR. PETER KAPS

KAM PO TOPLINO?

vzgajati
ni lahko

Pomemben uredničevalec mladostnikovega motiva varno-sti in zaščitenosti je tudi šola in tovaršija. Zaradi tega ni slučajno odkritje, da imata šola in njeno oblikovalno delo na mnoge mladostnike enako odločujočo vpliv kakor dom, nič manjšega pa tudi tovaršija vrstnikov, prijateljev in znancev. Mladostnik, ki začuti, da nima do njega toplega človeškega odnosa niti učitelj niti kakšen od sošolcev ali vrstnikov, se pogosto znajde v istih prilagoditvenih, osebnostno zoritvenih stiskah kakor mladostnik, ki mu zdrav razvoj dušita čustveni hlad in čustvena slana staršev.

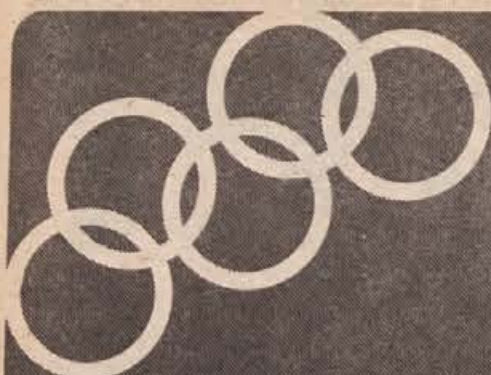
Mladostnik še posebno potrebuje „sentiment“ človečnosti na vsak korak, potrebuje ljubezen in toplino, čeprav jo za-vrta. Če te ne dobiva, se ne more notranje urejati in jedriti, ne more dobiti ravnotežja in se razvijati. Posledica je, da se ves zaplete v težke notranje sponne, da postane notranje za-stramen in stisnjen, utesenjen in sploščen, črnogled in negotov samega sebe, nesposoben, da bi reševal pojavljajoče se pro-bleme, saj se boji najmanjše težave, se plaši prihodnosti, vidi v vsem nepremagljive ovire. Stalno je razžaloščen in razoča-ran nad vsemi in nad vsem, vedno ves nezaupljiv in teman, grozeč, razrušen v sebi, brez perspektiv in upanja.

Zelo neprijetne in razvoj moteče vedenjske sadove pa lahko žanjejo tudi starši, ki svojega otroka v času mladostni-štva z napačno ali pretirano ljubeznijo, zaskrbljenostjo in zaščitenostjo preveč zasužnjijo. Tovrstni „preveč“ izziva namreč podobno mladostnikovo vedenje kakor prej razčle-njeni tovrstni „premalo“.

To pa se največkrat dogaja mladostnikom v tistih druž-i-nah, kjer se odnosi med očetom in materjo kar naprej lomijo, kjer se oče in mati nenehno čustveno in moralno razhajata, a navadno nikoli prav ne razideta.

Velike množice sodobnih mladostnikov so si podobne v tovrstnem vedenju zaradi tega, ker imamo danes dve skupini staršev. Eni nikakor nimajo več nobenega časa, da bi posvečali svojim otrokom potrebno človeško skrb in ra-zumno ljubezen, saj jih preveč drevi sem ter tja sla po nabira-nju dobrin ali pa lastna, čustvena nezrelost ali nezaščitenost. V drugo skupino pa spadajo starši, ki svojega največkrat edinega otroka tako obkladaajo z zaskrbljenostjo in poneumijeno ljubeznijo, da postane čustveno bolan še njihov otrok.

DR. FRANC PEDIČEK

LEON STUKELJ

SPOMINI OLIMPIJSKEGA PRVAKA

POTOVANJE NA FINSKO

Predsednik Levaehiti me je s postaje po prihodu odpeljal v „Grand hotel Fennia“, kjer sem prebival v Helsinkih. Bil je imeniten, čeprav se ne spominjam več, kje je stal, in tudi ne vem, če še stoji. Presenečen sem bil nad obedovalnico: en del dvorane je bil veliko plesišče, okrog pa so bile mizice s svetilkami. Od tu je nekaj stopnic vodilo v prostor, ki je bil malo više in je bil zamračen kot pravi nočni bar. Ta funkcionalnost me je presenetila, saj tako lepega prostora dotlej še nisem videl. S kapetanom Levaehitijem sva iz hotela šla najprej v telovadnico, kjer so naredili nekaj fotografij za reklamne lepake. Po 6-dnevni vožnji me je razgibanje prijetno osvežilo. Poškodovano zapetje me je sicer še opominjalo, ni me pa več oviralo: počitek je koristil.

Ob povratku v hotel mi je kapetan Levaehiti pri kosilu razložil program bivanja. Prvi nastop

bom imel v Viborgu; pripravilo ga bo društvo Reipas. Od tam me bodo odpeljali na znamenite slapove Imatra, in od tam v mesto Joensuu, kjer bo drugi nastop. Potem se bomo vrnili v Helsinke, kjer bom nastopil tretjič; iz prestolnice nas bodo peljali v Kuopio. Spet se bomo vrnili v Helsinke in ob povratku v domovino bo še nastop v mestu Turku, v društvu, ki je matično društvo slavnega Nurmija.

Ta program smo potem res natančno izpolnili. Povsod je bilo za nastop izredno zanimanje in dvorane so me pristrčno pozdravljale. Vedno sem nastopil z nekaterimi finskimi telovadci.

Moj prvi nastop je bil v Viborgu, pristaniškem mestu ob istoimenskem zalivu. Mesto s staro utrdbo je takrat štelo okrog 56 tisoč prebivalcev; po vojni z Rusijo je morala Finska 1939. leta mesto odstopiti Sovjetski zvezi.

Akademijo je pripravilo telovadno društvo Reipas: to je bil večer navdušenih gledalcev in propagatorjev orodne telovadbe. Na pozdravnem večeru so vsi poudarjali, da bi radi tudi v telovadbi uspeli kot v drugih športih. V spomin na nastop so mi izročili palico s srebrno kljuko, na kateri je pritrdjena klubska značka, vgravirali pa so še posvetilo: „Muisto Wiipurista 1924“ ter začelnici mojega imena in priimka. Kakor sem bil vesel darila — sem še bolj vesel danes, da palice še ne potrebujem!

Iz Viborga smo odšli na enodnevni izlet k slapovom Imatre, ki jih dela po izlivu iz Saima jezera reka Uoxen, ki se vije med gostimi gozdovi. Ko zoži svojo korito na polovico, hrumi v drvečem in mogočnem padcu navzdol. Reka je hkrati tudi cesta za ogromne količine hlodov.

Naslednji dan po izletu sem odpotoval v Joensuu, mesto na finski vzhodni obali, blizu Ladoškega jezera. Mesto leži skoraj na 63. stopinji severne širine, malo niže kot Kuopio. Vozil sem se skozi Sortavalo in se povsem približal temu velikemu jezeru. Sortavala, del Karelije in Ladoško jezero so od leta 1939 pod sovjetsko oblastjo.

Nastop je pripravilo telovadno društvo Joensuu Kataja. Že ko smo se s slapov Imatre vračali v Viborg, je začelo močno snežiti in pritislo je mraz. Čez noč je vdrila huda severna zima. Ko so mi Finci govorili o Kareliji, so postali otožni: pravili so, da je Karelija njihova narodna zibelka. Ker je ozemlje tudi strateško važno, so bili po izgubljeni vojni in izgubi dela ozemlja kajpak še bolj razočarani.

V Kareliji je zdravnik Loennrot zbiral najstarejše finske narodne pesmi in jih skupaj z nekaterimi drugimi objavil leta 1835 v največjem finskem epu Kalevala. V spomin na tamkajšnji nastop so mi podarili v usnje vezan ep v nemškem prevodu ter srebrn nož „puuko“ z vgraviranim posvetilom.

Lep večer sem preživel v tem mestu pri družini nekega pastora; Finci so namreč luteranci. Pastor me je želel pozdraviti v svojem toplom domu. Za silo je znal nemško, da sva se lahko sporazumela. Povedal mi je, da je svetovni prvak v dviganju majhnih oberočnih uteži, ki jih je dvignil več tisočkrat. Pokazal mi je tudi knjigo, v kateri je pisalo, da je prvak. Žal se njegovega imena ne spominjam več.

Vrnitev v Helsinke je bila čudovita. Gozdovi, jase in jezera so tekmovali v zimski lepoti, ladje na jezerih so obstale in se pripravljale na prezimovanje. Samotne kmetije z rdečo-belo pobarvanimi hišami pa so se zdele kot žive straže tega zimskega razkošja.

V vlaku je bilo prijetno toplo in udobno. Sprevodnik je večkrat prišel pogledat na toplomer in se mi prijazno smehljati. Pogovoriti se nisva mogla, ker ni znal niti besede nemško, enako kot dva druga potnika, ki sta se vozila z menoj. Vsi

so vedeli, kdo sem, ker me je spremlilo na postajo v Joensuu veliko funkcionarjev in članov društva, ki so se glasno poslavljali od mene. „Pozdravite Jugoslavijo!“ so mi klicali. Malo so vedeli o nas in eden mi je pozneje v Helsinkih zaupal — bržkone ojuhačen od popitega pretihoapljenega alkohola — da je mislil, da so Jugoslavlani še v narodnih oblačilih. Povsod sem moral razlagati tudi našo narodno usodo, ki je bila podobna finski.

Finci so pod carsko rusko oblastjo dolgo uživali široko avtonomijo. Ko pa so jih začeli omejevati in izvajati nad njimi nasilje, so leta 1905 v protest ubili v Mestni hiši, kjer je bil naš telovadni nastop, ruskega guvernerja Bobrikovega. Ob ogledu Mestne hiše so me ustavili tri stopinici, na kateri je bil Bobrikov ustreljen. Sicer pa so bili v izjavah tako glede Švedov kakor tudi Rusov zelo zadržani: očitno svojih gospodarjev niso imeli v lepem spominu.

Ves čas bivanja me je presenečalo, s kakšnim veseljem so pripovedovali o svoji suvereni državi povsod je bilo tudi videti njihove državne zastave moder kriz na belem polju.

Po vrnitvi iz Joensuua v Helsinke me je predsednik Levaehiti peljal v poslovne prostore Zveze športov, kjer so mi razložili njihovo organizacijo. Šport je bil razdeljen v šest glavnih sekcij s sedežem v Helsinkih. Vsako sekcijo je vodil predsednik; predsedniki so sestavljali direktorij Zveze. Gimnastičnasekcija je bila ena izmed sekcij: pisarno sta vodila dva poklicna tajnika, ki jima je bilo dodeljenih več poklicnih uradnikov.

In kako je bilo takrat pri nas? Kakor sem že omenil, so bili pri Fincih trden temelj organizacije, telesne kulture športni učitelji, na to organizacijo pa se je opiralo razvejeno amatersko delo številnih delavcev po društvih.

Finci so bili pravi amaterji! Kapetan Levaehiti me je ob vrnitvi iz Joensuua prijazno povabil na obračun 100 dolarjev, ki so mi jih nakazali v Novo mesto. Bil sem presenečen, ker sem mislil, da mi ne bo potrebno polagati računa za ne preveliko vsoto denarja.

Kajpak sem se takoj zavedel, da gre za strogi amaterizem in da je pač potrebno stroške obračunati. Motilo pa me je, ker sem se eno noč zadržal v Berlinu brez potrebe. Odkrito sem mu povedal, da kot ljubitelj operne umetnosti nisem hotel zamuditi, da ne bi poslušal Bonnena. Dejal sem, da bom te stroške plačal sam, vendar ni hotel kapetan Levaehiti o tem nič slišati. Menil je, da sem imel pravico do daljšega počitka, pa tudi do kulturnega užitka pod izjemnimi pogoji. Tako sva se lepo sporazumela in obračunala potne stroške. Ostanek sem izročil Levaehitiju, nekaj pa mi je še dal za kritje stroškov na potovanjih do nastopov.

V pogovorih v poslovnih prostorih Zveze so mi povedali, da imajo športna društva za svoje delo dovolj denarja.

(nadaljevanje prihodnjic)

Johann Wolfgang von Goethe

GOETHE

Pravijo, da sta bili zadnji besedi Johanna Wolfganga Goetheja, rojenega 28. avgusta 1749, ki sta bili izgovorjeni tik pred smrtjo 22. marca 1832: „Mehr Licht!“ (Več svetlobe!) To sta bili zadnji besedi univerzalnega genija: književnika, pesnika, anatomu, psihologa, misleca, diplomata, sodnika in kdo bi še vse vedel naštet.

Ta velikan svoje dobe, ki je že z 22 leti diplomiral na pravo, je v Strassburgu sodeloval s Herderjem in tako končal dobo prosvetljenstva. Začela se je doba genija. Goethe je bil nadvse zanimiv človek: zavzemal se je za vrnitev k naravi, pa je hkrati poudarjal pomembnost tradicije, zgodovine in ljudskega pesništva.

Revolucionarno drama „Goetz von Berlichingen“ je objavil leta 1771 in se v njej upr takratnim družbenim normam, toda šele z romanom o mladem Wertherju je nemška književnost prodrla v Evropo. Ko pa je na povabilo dobrega prijatelja, saksonsko-weimarskega velikega vojvode Karla Augusta odšel v Weimar, se je šele začel njegov strmi vzpon: postal je njegov svetnik, prosvetni minister, predsednik sodišča, direktor gledališča.

Vsestransko delo pa ga je tako utrudilo in izčrpalo, da je odšel na potovanje po Italiji. Svoje vtise je opisal v dveh knjigah: „Das Tagebuch“ (Dnevnik) in „Epigramme“ (Epigrama).

Njegova dela pozna ves svet; zanimivo je le omeniti, da je Fausta začel že 1774. leta, končal

pa šele pozimi 1831/32. Upeštuje njegovo produktivnost, natančnost in genij je zares moralo biti nekaj posebnega, da je za eno samo delo porabil več časa kot za ves življenjski opus. Celih 57 let dela za dosego enega samega cilja najbolje ilustrira njegov moto: „Mnogo hotel, veliko začel — dih smrti je tudi njega zmedel!“

Je v književnosti pustil sled tudi tisti Goethe, ki ga v Faustu samo slutimo, ko opisuje čarovnice, orgije in črno magijo? Je ta najbolj nemški od vseh velikih Nemcev, ki je prevajal tudi našo književnost (Hasanaginica) in v čigar življenju srečujemo ženske korake po dolgem in počez, pustil sledi, ki bi dale razumeti, zakaj so Kaetchen Sehoenkopf, Friderika Brion, Lotte Buff, Lilli Loenemann, Charlotte von Stein, Mima Herzlieb, M. Riggi, Christiana Vulpius in mnoge druge občutile magično moč tega človeka, ki jih je privlačil ne glede na njihovo veličino?

Česa vse ni znal! Pred Darwinom je postavil descendenčno in vertebralno teorijo. Študiral je in se hkrati resno ukvarjal z mineralogijo, botaniko, zoologijo, glasbo, geologijo, meteorologijo, astronomijo, matematiko, risanjem in slikarstvom, filologijo, primerjalno anatomijo, znanostjo o kompoziciji in strukturi barv, našel je čas za potovanja po Italiji, Franciji, Švici.

Friederich Engels je dejal o njem: „Zadnji pravi olimpijski Zeus, vendar se tako kot Hegel tudi on ne more osvoboditi nemške ozkosrčnosti!“

nosti! V svojih delih reagira do nemške družbe enkrat sovražno, drugič blagohotno.“

Toda kot dvorski človek si Goethe, ki je bil toliko nad običajnimi merili, ni mnogo belil glave zaradi francoske revolucije ali Napoleonovih vojn, pač pa je živel svoje življenje. Engels mu je očital tudi, da svečano resno opravlja najbolj drobne posle in se predaja drobnim zabavam na enem izmed najmanjših nemških dvorov. Goethejev tajnik Eckermann je objavil zanimive podatke v „Mojih razgovorih z Goethejem“. Panteist, naturalist in veliki mislec — a intimno življenje? Skozi njegovo življenje je šlo mnogo žena — a kaj je on mislil o erosu in o seksu?

Poglejmo v Dnevnik, prelistajmo Epigrame, ki so pisani v odličnem slogu. V 20. poglavju govori Goethe o svojih težavah z mlado Italijanko, ki jih je imel zaradi nenadne impotence. V prostem prevodu pravi: Mojster rep pa ima svoje muhe, ne mara ne prezira ne ukazov. Naenkrat pa se povsem tiho dvigne v polno velikost in stopi potniku v verno službo. Ni mu več treba zejnemu spati zraven studenca. ...“

V svojem Dnevniku je Goethe obziren in ne uporablja običajnih imen za naravne stvari. Drugače pa je v Epigramih, zaradi česar so tudi dolgo asa bili tabu: boljši ljudje jih sploh niso imenovali, velik del solane nemške javnosti pa ranje celo nikoli ni slišal. Prvič so bili — razen 34. — objavljeni 1796. leta v Schillerjevem Almanahu muz, vendar le prvi 104 epigrama. Od 104. do

155. pa so jih prvič tiskali šele 1914. leta v 53. knjigi weimarske izdaje.

Enciklopedije, tudi naša, teh epigramov ne omenjajo. Pa vendar, pogledjmo nekaj cvetic iz te zbirke!

Deseti epigram je poučen: Zakaj se ljudstvo dviga in upira? Zeli se hraniti, delati otroke in jih hraniti po svoji moči. Potnik, zapomni si to in delaj doma enako. Naprej od tega ni prišel nihče, pa naj je počel, kar je hotel!

V Benetkah je gledal cirkus, zonglerje in malo Bettino, akrobatko, ter napisal 133. epigram: Kar me najbolj skrbi, Bettina postaja vse bolj spretna, vsak njen ud pa vse bolj gibčen. In končno si porine jeziček v svojo. ... Igra se tako z njo, moških pa ne spoštuje preveč.

Epigram 142 pravi: Daj mi, Priap, drugo besedo za moški rep, saj se Nemec težko znajdem kot poet. Grško se pravi mu falos, kar je lepo slišati usesom, še tudi latinsko mentula je čisto pristojna beseda. Mentula — koren je mens, rep pa raste od zadaj. Od zadaj, moram priznati, mi ne predstavlja ravno najlepšega čara.

In še en skandalozni, 144. epigram: Dečke sem ljubil, a dekleta so mi ljubša. Toda če se je zasitim, si še vedno poiščem fanta.

Zdi se, da je bil Goethe dovolj seksualno vzgojen in pri močeh, da so se zanj zanimale fine dame in gospodične. Mit o čistem, duhovnem, celibatu blizkem Goetheju je mrtev za vse čase. Tudi on je bil človek iz mesa — toda bil je velik človek, eden izmed največjih!

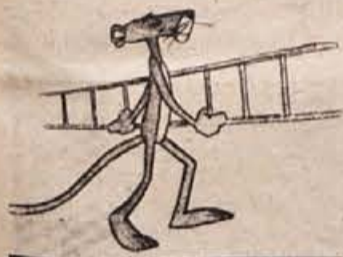
FILM

festival risank

Drugi svetovni festival risanih filmov, ki je bil spet v Zagrebu od 10. do 15. junija, je pritegnil pozornost gledalcev vseh starosti, glasbena dvorana „Vatroslav Lisinski“ pa je bila izjemoma dvorana risank.

Od prve risanke, ki jo je že leta 1888 narisal na celuloidni trak Francoz Emile Reynaud, se je risani film razvijal v dveh smereh. Na eni strani je šel v množičnost, kar se je poznalo na kvaliteti in je razvidno najprej iz lahkotno zabavne vsebine. Taki risani filmi so bili največkrat prikazani pred igriškimi filmi.

Ob „industriji“ risanege filma se je po svetu razvijala tudi nekomercialna smer, ki je sprva ostajala v okviru diznijske tradicije in šele kasneje so nastale „sole“ nadarjenih umetnikov s svojevrstnim izrazom, ki so približali risani film z resno, filozofsko vsebino tudi odraslim gledalcem, kar dokazujejo vselej polne kino dvorane, tudi v Novem mestu. V tej smeri so ustvarjali predvsem Čeh Jiri Trnka, Poljaka Jan Lenic in Walerian Borowczyk in pa Jugoslovani Dušan Vukotić, Vatroslav Mimica in Nikola Kostelc.

Danes je risani film zašel v ustvarjalno krizo, saj se različne sole spet nagibljejo k vsebinski plitvosti, nadarjeni umetniki pa zaradi gmotnih težav ne morejo uspeti v poplavi porno risank, ki jih kot po tekočem traku rišejo računalniki. Zategadelj so avtorji uresničili misel, da na Svetovnem festivalu omogočijo prikaz najboljših risanih filmov in tem zagotovijo pot v kino dvorane in na televizijo, ki predstavi gledalcem po svetu na leto od 500 do 800 risank.

D. R.

PLOŠČE

SLOVENSKA POPEVKA

Festival Slovenska popevka 74 je za nami, na tržišču pa je že velika plošča, na kateri so posnetki 15. skladb iz festivalskega programa. Po mnenju številnih glasbenikov je bila letošnja bera novih slovenskih popevk ena najboljših, zato ne bo odveč, če v vašem domu zazvene tudi izvorne domače zabavnoglasbene stvaritve.

RTB je izdala veliko ploščo, na kateri so posnetki s festivala Omladina 74. Med dvanajstimi skladbami sta zastopani tudi dve slovenski popevki: Jureta Robežnika „Ali veš?“ in Brecljeva „Duša in jaz“. Poslednja je med poslušalci in kritiki delila nesporno dobro mnenje.

'deveta'

Med številnimi velikimi ploščami klasične glasbe, ki jih je moč dobiti pri Mladinski knjigi,

je tudi velika plošča z najznamenitejšo Beethovno simfonijo, imenovano Deveta. V originalni nemški izvedbi, pod taktirko slavnega dirigenta Herberta von Karajana zvenijo nesmrtni zvoki velikega mojstra naravnost čudovito.

Po licenci Emi Records je Jugoton izdal veliko ploščo znane ansamble Suzy Quatro, kategera značilnost je, da ga vodi ženska, po kateri ima ansambel tudi ime. Suzy Quatro je namreč glavna pevka in basistka v ansamblu. Na ploščici so posnetki 14 skladb v značilnem rock ritmu.

KNJIGE

SLOVENSKA DRAMATIKA

Slovenska Matica iz Ljubljane je izdala še drugo knjigo „Slovenske dramatike“ Francea Koblarja. V knjigi je zajeto obdobje od konca 19. stoletja do začetka druge svetovne vojne. Pisatelj to časovno obdobje slovenskega dramskega snovanja prikazuje zelo nazorno. Posamezne ustvarjalce in njihove umetniške značilnosti pa skuša podati tudi z neposredno besedo pisateljev samih. Knjiga je opremljena z dokumentarnimi slikovnimi gradivom.

V VRTINCU

Roman Margarete Mitchell „V vrtincu“ je slovenskim bralcem zelo dobro znan, zanimanje zanj pa je še poraslo po ponovnem predvajanju istoimenskega filma, zato je mariborska založba Obzorja sklenila izdati že 4. izdajo tega popularnega literarnega dela. Čeprav je knjigo napisala Mitchell kot popolna

NOVEGA

amaterka in ni razen nje izdala nobene druge, se je s tem svojim delom zapisala v svetovno književnost in postala ena najbolj branih pisateljic.

HLEBČEK KRUHA

V zbirki „Lastovke“, ki jo izdaja Partizanska knjiga, je izšla povest Venceslava Winklerja „Hlebček kruha“. Knjiga je namenjena mladim bralcem, katerim je čas naše borbe že precej oddaljen, a jim knjiga na otrokom primeren način pomaga razumevati človeške vrednote, ki so v času borbe doživljale svoje velike uredničitve in potrditve. Knjigo je z barvnimi ilustracijami opremil Milan Bizovičar.

NOČ BLISKOV

144. zvezek knjižne zbirke Kondor, ki jo izdaja Mladinska

knjiga, prinaša pod naslovom „Noč bliskov“ izbor iz nadrealističnih besedil. Izbor prikazuje najbolj značilna dela v tej smeri literarne umetnosti, ki je nastala po prvi svetovni vojni kot svojevrsten upor in odraz razčlovečenega sveta in izgubljenih medčloveških vrednot. V izbor je zajetih devet najbolj znanih francoskih nadrealističnih pisateljev.

ERIC MALPASS

ZJUTRAJ OB SEDMIH

Pri Cankarjevi založbi je izšla knjiga Erica Malpassa „Zjutraj ob sedmih“. Delo je kmalu po izidu naletelo na izreden sprejem pri bralcih in je postalo bestseller že v nekaj letih. Zahvala za to gre predvsem iskričevemu in duhovitemu pisanju o dečku, ki s svojo nagajivostjo

razburja in poživilja življenje v svoji družini. Lahkotna in hudo domišljiva knjiga bo gotovo naletela na ugoden odziv tudi pri nas.

Sovjetskega pisatelja Mihaila Bulgakova pri nas in v svetu zelo dobro poznajo predvsem po njegovem fantastičnem romanu „Mojster in Margareta“, zdaj pa smo dobili v slovenskem prevodu še njegovo biografsko delo „Življenje gospoda Moliera“. V izvrstnem stilu napisana pripoved življenja znamenitega francoskega komediografa je zasnovana kot zgodovinski roman, ki se tekoče in prijetno bere.

pripadam slovenski zemlji

Enega od tvorcev Likovnega salona v Kočevju, akademskega kiparja Staneta Jarma, bi bilo odveč predstavljati kot polnovrednega umetnika na ta način, da bi orisali njegovo umetniško ustvarjalno pot. Ta je znana vsakemu poznavalcu likovne umetnosti na Slovenskem, razkrila se je na samostojnih Jarmovih razstavah v Kranju, Kočevju, Ribnici, Novem mestu, Piranu, Celju in pravkar tudi v Krškem. Sodeloval je na več skupinskih razstavah, leta 1962 je bil soustvarjalec mednarodnega simpozija Forma viva v Kostanjevici, ob 20-letnici revolucije pa je dobil II. nagrado za kiparstvo in 1964 nagrado Prešernovega sklada. Jarmov likovni opus je bil že večkrat predstavljen v tisku, na filmu in televiziji.

Ob risbi, grafiki pa tudi mavčnih figurinalnih kpicah se Jarm umetniško izraža predvsem v lesu. Umetnik izjavlja lesu podobe robotih, od trdega

dela izmučenih drvarjev, vdov in otrok. Pri tem svojevrstnem oblikovanju je prišla do izraza glasbena prvina, prenesena v plastiko, predvsem v ritmu. V zadnjem času se Jarm vrača k upodabljanju pravljíčnosti gozda, pri tem pa se ozira na gozd kot estetski pojav, ki se mu kdaj pa kdaj zazdi „kot gotška katedrala ali pa staroslovansko svetišče“. Iz tega je razvidna težnja k poetični stilizaciji, ki že postavlja pod vprašaj les kot izrazno sredstvo. Pa vendar Jarm kljub temu vztraja pri lesu, v njem skuša „povedati, kar bi rad“. Les mu je tudi najbolj dostopen, kajti bron kot likovno izpovedna tvarina je zanj predrag!

Jarmovi iz lesa izklesani obrazi na prvi pogled delujejo precej abstraktno, toda to je zgolj videz, kajti pri njem gre za čisto realistično izpoved umetnika, ki ima o svetu marsikaj povedati. Sam pravi: „Dobesedna realistična upodobitev se

mi ne zdi važna; kar je preveč konkretno, ni več zanimivo. V ljudeh je še zmeraj toliko fantazije, da ustvarijo neko svojo vsebino ob predlogi, ki jo naredi umetnik.“

Jarm preseneča s plastikami obrazov, s katerih „kričijo“ bolečine, stiske, hotenja. Ob tem primarnem umetniškem sporočilu so prepričljive tudi podobe telesa ali roke, toda samemu umetniku se zdi, da „je vse in najbolj človeško na obrazu. Obraz je najbolj izrazno učinkovit, kar se tiče razpoloženj, čustev, strasti in podobnih stanj.“

Jarm si prizadeva za čim bolj polno podajanje razmerij vsakdanjega človeka do sveta, zato nič ne pomišlja, ko izjavi: „Pripadam slovenski zemlji. Nočem hlastati za vplivi tujih struj in mod. Nadaljeval bom v smeri, ki sem si jo začrtal. Kar je v meni, naj pride iz mene. Nisem govornik, zato naj govori moj les.“ V zvezi s tem ne pozabi dodati, da „bi morali Slovenci

bolj gledati na umetniško izročilo slovenskega človeka. Raje imam slab slovenski original kot veliko tujko kopijo“.

Umetnik Jarm hoče v prvi vrsti govoriti ljudem, zato ga ne ovira osamljeno delo v Kočevju, zakaj ko si zaželi umetniške družbe in pogovorov, gre v Ljubljano in drugam. Sicer pa se zavzeto posveča likovno pedagoškemu delu, kjer uspešno uvaja nove metode.

Kot umetnik živi in ustvarja umetnine, s katerimi hoče izraziti podoživljanje sveta, življenjskih stisk in blodenj. V ta namen mu pomagajo že omenjene razstave, ki približujejo njegove umetnine kar najširšemu krogu ljudi, ker pa kot nayađen zemljan potrebuje denar, se mora težkega srca ločiti od mnogih umetnin, ki se vse bolj raztepajo po svetu in ga nanje veže samo še spomin, iz tega pa izhaja neminljiva volja ustvariti druge, še boljše.

D. RUSTJA

Novembra 1595 so sklenili kartuzijci Pleterje razpustiti, en del posesti uporabiti za ustanovitev jezuitskega kolegija v Ljubljani, drugi del pa naj bi še ostal kartuzijanskemu redu za poravnava dolgov. 29. novembra sta bila imenovana kranjski vicedom in stiški opat za komisarja za predajo samostana jezuitom. Komisija je prišla v Pleterje 15. decembra 1595. Ob predaji so naredili inventar. Rokopise in arhivsko gradivo so prepeljali deloma v Žičko kartuzijo, deloma v jezuitski kolegij v Ljubljani, mnogo arhivskega gradiva pa je ostalo v Pleterjah.

Kartuzija je do sredine 15. stoletja zbrala že precej listin, ki jih je skrbno hranila. Listine so prepisali v kopalno knjigo z naslovom Codex traditionum. Vsebuje prepise listin od leta 1304 do 1471. Listine sestavljajo privilegiji, darovnice, ustanovna pisma, kupne pogodbe, poravnalna in menjalna pisma, kupna, zastavna in menjalna pisma.

Kartuzijski arhiv je postal del arhiva jezuitskega kolegija v Ljubljani, v katerem so hranili tudi vse pomembnejše dokumente gospodstva Pleterje po letu 1595. Zapisati velja, da so jezuiti obdržali le prednji del kartuzijskega samostana, ker celic niso potrebovali, saj se njihovo redovno življenje močno razlikuje od kartuzijskega. Tako je preostali del propadel.

Ko je bil jezuitski red 1772 razpuščen, je samostan prišel v državno last. Posebni komisarji, ki so jih imenovali deželni organi, so sestavili inventarje vsega jezuitskega premoženja in arhivov. Reskript z dne 9. septembra 1773 je določil stroge kazni za tiste, ki bi skrivali imetje jezuitov, pa tudi knjige, listine in spise. Deset dni pozneje je nov dvorni reskript določil, da morajo rokopise in beležke iz jezuitskih arhivov, ki se nanašajo na moralo, disciplino ali vedenje jezuitov, po presoji komisarjev sezgati. Pozneje so to prekljali in vse so morali poslati na dvor v pregled.

Pleterje so bile v državni lasti do 1808, ko so dali graščino v zasebne roke. Kajpak je za zgodovino našega naroda izredno pomembno obdobje, ko je bila pleterska graščina v rokah različnih zasebnikov. Leta 1817 je namreč prišel v Pleterje v službo višjega gozdarja Josef Ressel, izumitelj ladijskega vijaka.

Josef Ressel se je šolal 29. junija 1793 v Chrudimu na Češkem. Študiral je na gozdarski akademiji in na univerzi na Dunaju. Od 1817 je bil gozdar v Pleterjah, Ljubljani, Trstu, Motovunu, Gorici, Benetkah, potem strokovnjak za gozdarstvo pri vojni mornarici. Napisal je dve knjigi o geodeziji in več študij o navigaciji. Pomembna so njegova netiskana dela o kraskih gozdovih in dva predloga o pogoditvi Krasa, zlasti v Istri, predlog za regulacijo Mirne in načrt za regulacijo Neretve. Že v Pleterjah je naredil model ladijskega vijaka, preizkušal pa ga je na Krki. Pri preizkusni vožnji z ladjo Civetta v Trstu je 1829. leta dosegel hitrost šest navtičnih milj. Kot iznajditelj je dobil patente za več izumov, med katerimi so hidravlični parni stroj, kroglični ležaji, mlin na valjčke in drugo. Izdelal je tudi predlog za pnevmatično pošto. Knjigo o tem velikem izumitelju, ki je prav v Pleterjah pripravil svoje najpomembnejše delo, je napisal V. Murko.

Zadnji med zasebnimi lastniki Pleterij so bili madžarski plemiči Bors de Borsod, ki so imeli graščino bolj za počitniški dvorec. V pleterski kartuziji še danes visi nekaj slik, ki jih je naslikala hči zadnjega lastnika, medtem ko se je madžarski rod ohranil skoraj do današnjih dni: Novakova mama iz Šentjerneja, ki je pred kratkim umrla, je bila nezakonska, toda priznana hči madžarskega plemiča, lastnika pleterske graščine.

Leta 1899 so se madžarski lastniki odločili graščino prodati in med kupci se je našla tudi šentjernejska občina. Ta pa je bila prerevna, da bi lahko kupila Pleterje. Kot kupci so se pojavili tudi kartuzijanci, ki jih je duhovnik ljubljanske škofije Jožef Benkovič opozoril, da je naprodaj njihovo nekdanje domovanje. Kupna pogodba je bila podpisana na praznik Srca Jezusovega leta 1899. Ko so kartuzijanci graščino kupili, je bila v kaj klavnem stanju. Zato so jo podrli in nekako 500 let za prvimi zgradili nov samostan. Vse, kar je ostalo od starega samostana, je stara gotška cerkev sv. Trojice iz leta 1407; pa še to so hoteli podreti, vendar jo je rešil duhovnik Avsec, župnik, ki je v ljubljanski škofiji premeril vse cerkve in je bil nekak amaterski umetnostni zgodovinar. Njegovemu protestu proti rušenju te stare gotške cerkve se imamo zahvaliti, da se nam je ohranila najlepša gotška zgradba. Prenovljene Pleterje so postale zatočišče pregnanim francoskim kartuzijancem, žrtvam Combesovega režima.

Kartuzijanci so v letih 1900 do 1905 popolnoma prezidali in preuredili samostan, načrte pa je naredil francoski arhitekt Pichat. Gotške cerkve, edinega ohranjenega dela starega samostana, danes ne uporabljajo več, je pa zaščitena pred propadanjem.

Opremo za samostan so pripeljali zvečinoma iz Francije, iz tamkajšnjih samostanov Boserville in Salignac pa je prišla tudi večina prvih menihov. Šele 1917 je stopil v samostan prvi slovenski pater; prvi jugoslovanski prior je postal leta 1933 dr. Edgar Leopold — Lavov, sedanjí prior Janez Drovc pa je prvi Slovenec na tem pomembnem položaju.

Glavna cerkev ima več izredno dragocenih rezbarij francoskih mojstrov. Marmornat glavni oltar v Pleterjah je iz Nancyja, podarila pa ga je markiza Pompadour opatiji Salignac. Nad oltarjem je relief hrvaškega umetnika Škarpe, Meštrovičevega učenca, predstavlja pa sv. Trojico, Marijo in kartuzijo.

Dragocene so tudi slike starih mojstrov, ki so jih prav tako prinesli iz Francije. Nedvomno bi jih morali preiskati strokovnjaki, saj so morebiti med njimi celo dela Rubensovih in Van Dyckovih učencev. V knjižnici je približno 30.000 zvezkov, v štirih manjših sobah pa še 20.000 knjig. Nekaj rokopisov je unikatov, starih 600 do 700 let, hranijo pa tudi dve inkunabuli.

Iz Nancyja so prinesli izredno točno sončno uro, ki jo je naredil abbe Berthand in ki kaže do minute natančno čas za 38 mest po vsem svetu in tudi položaj ozvezdij. Pred vojno, ko radio še ni bil splošno razširjen, so v Pleterje hodili spraševati za točno uro. V Pleterjah se ponašajo tudi z domačo zanimivostjo: več kot 100 let storo papigo, ki so jo prinesli iz Dobrave pri Kstarjanjcih.

Kartuzijski red se vzdržuje sam, zato imajo kartuzije svoje ekonomije z dobro vpeljanim gospodarstvom. Nedvomno najbolj znan kartuzijski izdelek je liker chartreuse, ki ga menda delajo iz 130 različnih rož, vendar pa vedo za recept le štirje bratje konverzi pod vodstvom prokuratorja Velike kartuzije v Franciji. Liker je po živinoreji, plavžarstvu in izkoraščanju lęsa četrta velika proizvodnja kartuzijskega reda. V Pleterjah kuhajo brinjevec in slivovko, gojijo sadje, delajo sir ter se ukvarjajo z živinorejo, prašičerejo, kokošerejo in izkoriščajo gozd. Zdajšnja pleterska posest obsega 60 ha, od tega je polovica gozd. Okrog 20 ha ozemlja je znotraj obzidja, ki je dolgo 2600 metrov. Površina zgradbe meri 4 ha.

V samostan ne sme stopiti ženska noga, izjema je le suverenova žena; s predsednikom Titom je bila v samostanu tudi že Jovanka Broz. Zavestno so ta pravila kršili med narodnoosvobodilno vojno, ko so v kartuziji skrivali tudi partizanke, čeprav so samostan zasedli legisti in domobranci. Leta 1942 je pomagal samostan vzdrževati partizansko bolnišnico v Apneniku. Med novembrsko sovražno ofenzivo 1942 je nudil partizanom zavetje. Ko so se kljub priorjevim protestom v samostanu utrdili legisti, je prišlo v dnevi 19. do 21. februarja 1943 do silovite bitke in osvoboditve samostana. Bele je le s težavo rešila italijanska divizija Isonzo. Med boji je del poslopja pogorelo.

Na pročelju samostana je vzdignena plošča izumitelju ladijskega vijaka Josipu Resselu in plošča v zahvalo samostanu za pomoč partizanom. V tistem delu samostana, v katerega lahko vsi stopijo in ki ima vhod z zunanje strani obzidja, je muzejska zbirka NOB Dolenjskega muzeja.

Ko sva že pri Pleterjah, ni odveč omeniti tudi pletersko krvno sodišče iz leta 1433. Na tleh stare španjevske trdnjave na Prevolah ob cesti Šentjerneja — Orehoviča je bilo sodišče, na vzpetini so stale vislice. Sodišču so služili vitezi iz Orehoviče. Po razpustu jezuitskega reda je sodišče propadlo, nanj spominja le ledinsko ime „V mestu“.

Številni turisti in izletniki si z zanimanjem ogledujejo pletersko kartuzijo, je malokdo med njimi pa ve, kako je bil ta red sploh ustanovljen. Pravi, da je Hugo de Chateaufort, ki je bil komaj tri leta grenobleski škof, sanjal čudne sanje. Njegov življenjepisec Guigo piše leta 1134: „V sanjah je videl Boga, ki si je gradil v svojo slavo v samotni Chartreuse dom, in sedem zvezd, ki so mu kazale pot.“

Medtem ko se je Hugo spraševal, če so sanje pomembne ali ne, je prišlo k njemu sedem gostov, ki so želeli, da bi se posvetili samo kontemplaciji; iskali so kraj, kjer bi mogli živeti daleč od sveta. To malo skupino je vodil Bruno, poznejši ustanovitelj kartuzijskega reda. Gostitelj je popeljal bodoče kartuzijance v težko dostopno samoto, kjer so si iz lesa, ki ga je bilo v okolici v obilju, zgradili kapelo in skromne celice.

(nadaljevanje prihodnjič)

IZ TRDINOVEGA NOTESA

nute piti vino

„Za delo v vinogradu je plača pri bogatem Malnarji 20 krajcarjev na dan, vina dobe petkrat, zvečer ga popijjo, kolikor ga hočejo, gotovo da vsaki najmanj po dva bokala. Če rajtamo mesecu že 6 forintov. Hrana bila je kmečka (Reza to pravila): zjutraj zelje, žgance z mlekom, popoldne repa, ješprenj in notri suho meso, zvečer repa, kaša, sicer kruh. Pilo se je res, kolikor je kdo hotel, tudi podnevu ne le zvečer. Za predpoldanico in malico je popilo 13 delavcev vselej po celo „nežo“ (6 bokalov). Pri skopi Jelenki bila je hrana po priliki tudi taka, le prekajenega ni bilo nič. Delalo je 10 ljudi tu, 5 fant, 5 punic. Vina pri kosilu 1 vrč, pri predjužniku 3, pri južini 2, pri malici 3 vrče. Zvečer pili so vsaki le po enkrat, kajti jih nihče ni priganjal še piti (tudi kruha si tod poslil ne odrežejo sami, če jim se ne reče naravnost; se velikokrat sliši, da se v tej in tej hiši strada, da se ne da družini še kruha ne — poslil krivi so večidel sami radi ošabnosti ali pa neumne sramožljivosti, ki jim ne daje ziniti, če je kruh zaprt, ali pa si ga odrezati, če je odprt). Ali vina bilo je še dovolj, kdor bi ga bil hotel piti. Vkljub tej obilnosti vina očita se ženi vendarle grda skopost, zato jej je težko dobiti delavcev. Pravi, da govori, kedar vabi ljudi piti vino: Nute piti vino mute, še ni prinesla vode, ne zamerite, da vam je ne dam.“

Tako in nič drugače! Kar je rekel Trdina, velja še danes, mar

ne? Delo v vinogradu je naporeno, pa se pri tistih, ki imajo zidanice, rado zgodi, da delavci, ki nekajkrat pridejo v goro, popijejo več, kot potem trta rodi!

Je pa ostalo iz starih časov do danes enako: ponekod delavce dobro plačajo, jim dajo jesti in piti, drugod pa so skromni z denarjem, še bolj pa stiskajo z mesom in pijačo. Že Trdina je pisal, da Jelenka težko delavce dobi; danes, ko je še manj takih, ki bi poprijeli za težko delo, je skopost še hujša napaka. Prav rado se zgodi, da zaradi nekaj premalo ponudnih bokalov vina vse okopavane vinogradov ali privezovanje trt ostane na gospodarjevih plečih.

Ima pa ta slaba tudi svojo dobro stran: potem ni potrebno nikogar vabiti, kot bi rekel Trdina: „Nute piti vino, nute!“

„Za delo v vinogradu je plača pri bogatem Malnarji 20 krajcarjev na dan, vina dobe petkrat, zvečer ga popijjo, kolikor ga hočejo, gotovo da vsaki najmanj po dva bokala. Če rajtamo mesecu že 6 forintov. Hrana bila je kmečka (Reza to pravila): zjutraj zelje, žgance z mlekom, popoldne repa, ješprenj in notri suho meso, zvečer repa, kaša, sicer kruh. Pilo se je res, kolikor je kdo hotel, tudi podnevu ne le zvečer. Za predpoldanico in malico je popilo 13 delavcev vselej po celo „nežo“ (6 bokalov). Pri skopi Jelenki bila je hrana po priliki tudi taka, le prekajenega ni bilo nič. Delalo

Kaj vse se dogaja na velikih pop koncertih, ko se na majhnem prostoru zbere po več deset tisoč navdušenih najstnikov, se nikoli ne izve, toda od časa do časa izbruhne skandal, ki ponovno opozori, da je s pop koncerti nekaj narobe. Ne gre za tone smeti, ki ostanejo po takih prireditvah, niti za preprodajo mamil, saj so to z izgubljenimi živci vred „običajne“ stvari, tako rekoč nujno zlo, javnost se začne spraševati šele, ko se dogodi, da pop koncert terja človeško življenje.

Znan je primer z velikega koncerta na prostem, ko je skupina Peklenskih angelov v Altamontu pred očmi legendarnih Rolling Stonesov z nožem do smrti ranila nekega mladence. Pred kratkim pa je padla še ena žrtev: mlado dekle Bernadette je umrla med tem ko se je 35 tisoč navdušencev zvijalo od hysterije in je znani

angleški pevec rocka David Cassidy s svojo skupino blestel na odru.

Velika publiciteta za ta koncert je vznemirila nekatere organizatorje koncerta in nekaj izkušnih novinarjev, ki dobro vedo, kaj vse se lahko pripeti, vendar kljub javnim pozivom v časopisu, da naj koncert odpovedo, ni nič zaleglo. Že nekaj ur pred pričetkom so se na stadion White City v Londonu začele zgrinjati množice mladih Angležev. Ko se je koncert pričel, je bil stadion že nabito poln. Zaradi pritiska od zadaj so tisti pri zaščitni ograji pred odrom omedlevali, padali na tla in si mečkali ude. Preko 800 mladih so morali odnesti na nosilih, osem jih še leži v bolnišnici ranjenih. Bernadette Vhelan pa je izdihnila.

Zdaj krivijo angleški časopisi varnostne organe na koncertu, nekateri zamerijo celo Davidu Cassidyju, malokdo pa si z do-

volj poguma postavi vprašanje, ki daje pravi odgovor.

V prvi vrsti je kriv vsemogočni „business“, ki izrablja navdušenje mladih za pop glasbo in jih izkorišča na tak način, da prireja masovne koncerte, ki nikoli ne morejo biti povsem varni. Dobička željni poslovni možje vidijo v veliki množici samo veliko denarja in več ko nartpajo ljudi, bolje je zanje. Vse kaže, da hote pozabljajo na dejstvo, da je na takih koncertih vedno prisotna masovna hysterija. Hysterija je pravzaprav tisti neposredni krivec smrti, toda zvrniti odgovornost nanjo je mlatenje prazne slame. Resnični krivec, veliki business, ostaja v mračni senci neodgovornosti in nedotakljivosti. Se naprej organizira množične koncerte, mladi pa v svojem navdušenju in zanosu ne mislijo na nič drugega, kot biti na koncertu, videti in slišati svoje ljubljence. Kaj jih lahko doleti, po tem se ne vprašajo.